

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Σχολή Επιστημών της Αγωγής
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής»
Κατεύθυνση: «Εκπαίδευση και Κοινωνία: Θεωρίες και
Πρακτικές»

Θέμα

Η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη Δημοτικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι απόψεις για τις δυσκολίες και ο ρόλος των εκπαιδευτικών και των γονέων
(Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία)

Όνομα-Επώνυμο: Χρυσάνθη Πάλλα

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή
Επιβλέπουσα: Σουζάννα-Μαρία Νικολάου
Μέλη: Μαρία Πουρνάρη
Μαρία Λιακοπούλου

Ιωάννινα 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνηθεί το πώς επηρέασε η πανδημία COVID-19 τη μετάβαση μαθητών προσχολικής ηλικίας στην πρώτη Δημοτικού. Αναλυτικότερα, στόχοι της εργασίας ήταν (1) να αναδειχθούν οι σημαντικότερες δυσκολίες που παρατηρήσαν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί στους μαθητές προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού και (2) να αναδειχθεί ο ρόλος που θεωρούν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί ότι πρέπει να έχουν κατά τη μετάβαση των μαθητών από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού. Για το σκοπό της έρευνας πραγματοποιήθηκε μια ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου σε δείγμα 101 νηπιαγωγών και εκπαιδευτικών δασκάλων και 100 γονέων μαθητών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν σε μεγάλο βαθμό ότι η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη Δημοτικού επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από με τις νέες συνθήκες στην εκπαίδευση λόγω της πανδημίας (τηλεκπαίδευση, χρήση νέων τεχνολογιών). Σε δεύτερο επίπεδο τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι η ανησυχία και το άγχος δυσκόλεψαν τους μαθητές κατά τη μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Επιπρόσθετα, τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαίωσαν ότι σημαντικό ρόλο κατά τη μετάβαση των μαθητών είχαν η έλλειψη ενημέρωσης, τα προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς για ζητήματα σχετικά με τη μετάβαση και δυσκολίες που αφορούν τις νέες συνθήκες κατά τη μετάβαση και μετά τη μετάβαση. Τέλος, τα αποτελέσματα σχετικά με τον ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση έδειξαν, ότι ο βασικότερος ρόλος τους είναι η προετοιμασία του παιδιού για τη μετάβαση και εν συνεχεία η συνεργασία με εκπαιδευτικούς και τους υπόλοιπους γονείς ώστε να επιτευχθεί μια ομαλή μετάβαση. Τα ευρήματα σχετικά με τον ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση έδειξαν, ότι ο βασικότερος ρόλος τους είναι η συνεργασία πριν τη μετάβαση και η συγκέντρωση των απαραίτητων πληροφοριών για τα παιδιά.

Λέξεις κλειδιά: Μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, δυσκολίες, ρόλος γονέων, ρόλος εκπαιδευτικών

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate how the COVID-19 pandemic affected the transition of preschool students to primary school. More specifically, the objectives of the work were (1) to highlight the most important difficulties observed by parents and teachers in preschool students during the transition from preschool to Primary education and (2) to highlight the role of parents and educators during the transition of students from pre-school to primary education. For the purpose of the research, a quantitative research was conducted using a questionnaire on a sample of 101 kindergarten teachers and primary school teachers and 100 parents of students. The results showed that both parents and teachers recognized that the transition from preschool to primary education was greatly affected by the new conditions in education due to the pandemic (distance learning, use of new technologies). At the second level, both parents and teachers acknowledged that anxiety and stress made it difficult for students to transition to Primary education. In addition, the results of the research confirmed that the lack of information, communication and cooperation problems with teachers on transition issues and difficulties related to the new conditions during and after the transition played an important role in the transition of students. Finally, the results on the role of parents during the transition showed that their main role is to prepare the child for the transition and then to work with teachers and other parents to achieve a smooth transition. The findings on the role of teachers during the transition showed that their main role is to work together before the transition and to gather the necessary information for the children.

Keywords: Transition to Primary Education, difficulties, role of parents, role of teachers

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	i
ABSTRACT.....	ii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	ix
Εισαγωγή.....	1
Προβληματική της έρευνας.....	1
Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα.....	3
Δομή της εργασίας.....	3
Κεφάλαιο 1. Μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό.....	4
1.1 Ετοιμότητα μαθητών για τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό .	4
1.2 Εννοιολογικός προσδιορισμός της μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό.....	8
1.2.1 Μοντέλο Οικολογικών Συστημάτων του Bronfenbrenner	10
1.2.2 Σημαντικότητα μετάβασης	12
1.3 Αντιδράσεις μαθητών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό	13
1.4 Προσδιοριστικοί παράγοντες της μετάβασης από το νηπιαγωγείο στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.....	14
1.5 Στοιχεία που αποτελούν ένδειξη ομαλής μετάβασης και προσαρμογής.....	16
Κεφάλαιο 2. Ο ρόλος των γονέων και των εκπαιδευτικών στη μετάβαση των μαθητών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό.....	17
2.1 Ο ρόλος των γονέων στη μετάβαση	17
2.2 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών νηπιαγωγών στη μετάβαση.....	19
3.3 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών δασκάλων στη μετάβαση	22
Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία έρευνας	26

3.1 Ερευνητικός σχεδιασμός.....	26
3.2 Εργαλείο συλλογής δεδομένων.....	26
3.3 Δείγμα έρευνας.....	28
3.4 Μεθοδολογία στατιστικής ανάλυσης.....	28
Κεφάλαιο 4. Αποτελέσματα	30
4.1. Αποτελέσματα για τους εκπαιδευτικούς	30
4.1.1 Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτικών	30
4.1.2 Ανάλυση αξιοπιστίας ερωτηματολογίου εκπαιδευτικών.....	36
4.1.3 Απόψεις εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	37
4.1.4 Απόψεις εκπαιδευτικών για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	46
4.1.5. Αποτελέσματα ως προς τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών.....	54
4.2. Αποτελέσματα για τους γονείς.....	61
4.2.1 Δημογραφικά στοιχεία γονέων	61
4.2.2 Ανάλυση αξιοπιστίας ερωτηματολογίου γονέων.....	68
4.2.3 Απόψεις γονέων για της δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	69
4.2.4 Απόψεις γονέων για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19	78
4.2.5. Αποτελέσματα ως προς τα χαρακτηριστικά των γονέων.....	84
Κεφάλαιο 6. Συμπεράσματα.....	91
Βιβλιογραφία	94
Παράρτημα . Ερωτηματολόγιο.....	104

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Αποτελέσματα για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών του δείγματος	35
Πίνακας 2. Αποτελέσματα ανάλυσης αξιοπιστίας για το εργαλείο της έρευνας στο δείγμα των εκπαιδευτικών	36
Πίνακας 3. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ)	38
Πίνακας 4. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19	42
Πίνακας 5. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19....	45
Πίνακας 6. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ).....	47
Πίνακας 7. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	50
Πίνακας 8. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	53
Πίνακας 9. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς το φύλο τους	55
Πίνακας 10. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την ηλικιακή ομάδα τους.....	56
Πίνακας 11. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς το εκπαιδευτικό υπόβαθρο τους	57

Πίνακας 12. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την προϋπηρεσία τους	59
Πίνακας 13. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τη θέση εργασίας τους	60
Πίνακας 14. Αποτελέσματα για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων του δείγματος.....	67
Πίνακας 15. Αποτελέσματα ανάλυσης αξιοπιστίας για το εργαλείο της έρευνας στο δείγμα των γονέων	68
Πίνακας 16. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των γονέων για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ)	70
Πίνακας 17. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19	74
Πίνακας 18. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19....	77
Πίνακας 19. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των γονέων για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ)	79
Πίνακας 20. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	81
Πίνακας 21. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19	84
Πίνακας 22. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το φύλο τους.....	84
Πίνακας 23. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς την ηλικιακή ομάδα τους.....	85
Πίνακας 24. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το εκπαιδευτικό υπόβαθρο τους	87

Πίνακας 25. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς την οικογενειακή κατάσταση τους	88
Πίνακας 26. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το φύλο του παιδιού που βίωσε τη μετάβαση	89

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1. Αποτελέσματα για το φύλο των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα	30
Διάγραμμα 2. Αποτελέσματα για την ηλικιακή ομάδα των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα	31
Διάγραμμα 3. Αποτελέσματα για το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα	32
Διάγραμμα 4. Αποτελέσματα για την οικογενειακή κατάσταση των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα	33
Διάγραμμα 5. Αποτελέσματα για τα έτη προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα	34
Διάγραμμα 6. Αποτελέσματα για τη βαθμίδα εργασίας των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα	35
Διάγραμμα 7. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 με βάση το κριτήριο της ιδιοτιμής.....	41
Διάγραμμα 8. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	44
Διάγραμμα 9. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19	50
Διάγραμμα 10. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	52
Διάγραμμα 11. Αποτελέσματα για το φύλο των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα	62
Διάγραμμα 12. Αποτελέσματα για την ηλικιακή ομάδα των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα.....	63

Διάγραμμα 13. Αποτελέσματα για το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα	64
Διάγραμμα 14. Αποτελέσματα για την οικογενειακή κατάσταση των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα	65
Διάγραμμα 15. Αποτελέσματα για τον αριθμό των παιδιών των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα	66
Διάγραμμα 16. Αποτελέσματα για το φύλο παιδιού που είχε τη μετάβαση στην πρώτη δημοτικού.....	67
Διάγραμμα 17. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 με βάση το κριτήριο της ιδιοτιμής.....	73
Διάγραμμα 18. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.....	77
Διάγραμμα 19. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19	81
Διάγραμμα 20. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19	83

Εισαγωγή

Προβληματική της έρευνας

Η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού έχει αναγνωριστεί διεθνώς ως μια σημαντική διαδικασία όχι μόνο στην προσωπική αλλά και στην σχολική ζωή των παιδιών (Perry, Dockett & Petriwskyj, 2014). Οι ερευνητές έχουν επικεντρωθεί στη διερεύνηση ενός ευρέος φάσματος μεταβλητών που εμπλέκονται σε αυτή τη διαδικασία, οι οποίες έχουν οδηγήσει στην τρέχουσα γνώση και κατανόηση του θέματος σε διάφορες χώρες σε όλο τον κόσμο. Εμπειρικά στοιχεία έχουν δείξει τις πιθανές επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτή η αλλαγή στη μετάβαση των παιδιών προσχολικής ηλικίας στην πρώτη τάξη του δημοτικού σε διάφορους τομείς όπως κοινωνικοί, γνωστικοί και συναισθηματικοί (Schulting, Malone & Dodge, 2005). Οι μελέτες έχουν επίσης, τονίσει τον σημαντικό ρόλο που παίζει μια ομαλή μετάβαση στη μετέπειτα σχολική ζωή των παιδιών στο δημοτικό σχολείο (Berlin, Dunning & Dodge, 2011). Τα στοιχεία έχουν επίσης, προτείνει ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας που έχουν ομαλή μετάβαση στην πρώτη δημοτικού μπορούν να βιώσουν θετικές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην ακαδημαϊκή επίδοση και στην προσωπική ανάπτυξη τους (Dockett & Perry, 2004).

Η διασφάλιση της παροχής υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης καθώς και η επαρκής πρόσβαση στο δημοτικό σχολείο για παιδιά ηλικίας 5-7 ετών σε όλο τον κόσμο έχουν βρεθεί στο επίκεντρο της παγκόσμιας εκπαιδευτικής ατζέντας (OECD, 2011). Η μετάβαση στην πρώτη τάξη δεν αποτελεί εξαίρεση καθώς η σημασία αυτής της διαδικασίας έχει τονιστεί και από διεθνείς οργανισμούς όπως η UNESCO και ο ΟΟΣΑ. Συγκεκριμένα, η σημασία αυτής της μετάβασης έχει τονιστεί ως μέρος του δεύτερου Αναπτυξιακού Στόχου της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών που στοχεύει στη διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στο δημοτικό σχολείο (Nelson, 2011). Επιπλέον, αυτός ο οργανισμός, έχει αναγνωρίσει τη σημασία της εξασφάλισης μιας ομαλής διαδικασίας για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας που μεταβαίνουν στην πρώτη δημοτικού, καθώς ένα από τα σημαντικότερα παγκόσμια προβλήματα εντοπίζεται στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου σε διάφορες χώρες (UNESCO, 2014). Η έρευνα για τη μετάβαση υποστηρίζει την ιδέα ότι μια ομαλή μετάβαση οδηγεί σε καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις, οι οποίες με τη σειρά τους συνδέονται με τη

μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου. Τα στοιχεία υποδηλώνουν επίσης, ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα σε όλο τον κόσμο διαφέρουν ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε πολιτισμικού πλαισίου (UNESCO, 2010) και ότι ως αποτέλεσμα, διαφέρει και ο τρόπος με τον οποίο βιώνουν τα παιδιά αυτή η μετάβαση. Αυτό το φαινόμενο, πλαισιώνει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται οι κατάλληλες παρεμβάσεις ώστε να υποστηριχθεί αυτή η περίοδος αλλαγής στη ζωή των παιδιών (Perry, Dockett & Petriwskyj, 2014).

Ωστόσο, το 2020, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, οι εκπαιδευτικές μονάδες (συμπεριλαμβανομένων των νηπιαγωγείων και των δημοτικών) στην Ελλάδα, έκλεισαν για τα περισσότερα παιδιά. Κατά συνέπεια, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας επέστρεψαν στο νηπιαγωγείο τους μόνο για ένα μήνα πριν από τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο (Nikiforos, Tzanavaris & Kermanidis, 2020). Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της διακοπής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, ακυρώθηκαν οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες και η θεσμική μεταβατική υποστήριξη για την προσέγγιση του νέου μαθησιακού περιβάλλοντος. Οι συνήθεις δραστηριότητες μεταξύ νηπιαγωγείων, δημοτικών σχολείων και γονέων, όπως επισκέψεις, συναντήσεις γονέων και συμμετοχή στα μαθήματα δεν μπορούσαν να πραγματοποιηθούν. Οι διαδικασίες για την υποστήριξη της ανάπτυξης βασικών σχολικών δεξιοτήτων (δηλαδή μαθηματικών και γλωσσικών δεξιοτήτων) αναστάλησαν και έπρεπε να αναπτυχθούν εναλλακτικές μορφές (συμπεριληπτικής) διδασκαλίας και σχολικής εκπαίδευσης από εκπαιδευτικές μονάδες και γονείς (Siachpazidou et al., 2021).

Αυτή η κατάσταση επηρέασε όλα τα παιδιά σε όλες τις βαθμίδες. Η παρούσα μελέτη δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά που κλήθηκαν να μεταβούν στο δημοτικό σχολείο κατά τη πρώτη χρονιά εφαρμογής των μέτρων κατά της πανδημίας, επειδή αυτά τα παιδιά είναι πιο πιθανό να αντιμετώπισαν περισσότερες δυσκολίες όταν κλήθηκαν να πάνε στην πρώτη δημοτικού (Quenzer-Alfred et al., 2021). Μέχρι στιγμής, μικρός αριθμός ερευνών έχουν πραγματοποιηθεί σχετικά με τον αντίκτυπο που προκαλείται από απροσδόκητες διακοπές στη λειτουργία των σχολείων για παιδιά κάτω των 7 ετών, ειδικά όσον αφορά τη μετάβαση στο δημοτικό.

Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθεί το πώς επηρέασε η πανδημία COVID-19 τη μετάβαση μαθητών προσχολικής ηλικίας στην πρώτη δημοτικού. Αναλυτικότερα, τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας εργασίας είναι τα:

1. Ποιες είναι οι δυσκολίες που παρατηρήσαν οι γονείς στους μαθητές προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού;
2. Ποιος θεωρούν οι γονείς ότι πρέπει να είναι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού;
3. Ποιες είναι οι δυσκολίες που παρατηρήσαν οι εκπαιδευτικοί στους μαθητές προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού;
4. Ποιος θεωρούν οι εκπαιδευτικοί (νηπιαγωγοί και δάσκαλοι) ότι πρέπει να είναι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση των μαθητών από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού;

Δομή της εργασίας

Η διπλωματική εργασία συμπεριλαμβάνει έξι κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο αναφορικά με τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ενώ στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο αναφορικά με το ρόλο των γονέων και των εκπαιδευτικών στη μετάβαση των μαθητών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό. Στο τρίτο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας παρουσιάζεται το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας που πραγματοποιήθηκε με σκοπό την άντληση πρωτογενών δεδομένων για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων. Στο τέταρτο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας δίνονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των απαντήσεων που δόθηκαν από τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς που συμμετείχαν στην έρευνα. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της διπλωματικής εργασίας, αναφέρονται οι περιορισμοί της έρευνας και δίνονται προτάσεις για μελλοντικές προτάσεις.

Κεφάλαιο 1. Μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό

1.1 Ετοιμότητα μαθητών για τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό

Τα μοντέλα και οι ορισμοί που έχουν αναπτυχθεί σχετικά με την ετοιμότητα ενός παιδιού για το σχολείο, που συχνά αναφέρεται ως «σχολική ετοιμότητά», προτείνουν ότι η επιτυχής μετάβαση εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά που συχνά συνδέονται στενά με την ηλικία ή το επίπεδο ωριμότητας του. Τέτοιοι ορισμοί της σχολικής ετοιμότητας που εστιάζουν στο παιδί τοποθετούν τη βάση για την ετοιμότητα στο ίδιο το παιδί (Noel, 2010) και βασίζονται στην υπόθεση ότι υπάρχει ένα σύνολο ικανοτήτων που πρέπει να κατέχουν τα παιδιά για να ξεκινήσουν το σχολείο ή να μεταβούν από τη μια βαθμίδα εκπαίδευσης στην άλλη (Dockett, 2013).

Οι Webster-Stratton και Reid (2004) τονίζουν ότι η ικανότητα διαχείρισης συναισθημάτων και συμπεριφορών και η δημιουργία ουσιαστικών φιλικών σχέσεων έχουν σημαντική επιρροή στη μετάβαση στο σχολείο. Σύμφωνα με τους Fabian και Dunlop (2002), τα παιδιά που είναι κοινωνικά και συναισθηματικά έτοιμα για το σχολείο είναι καλύτερα σε θέση να αντιμετωπίσουν τις γνωστικές προκλήσεις που συνοδεύουν τη μετάβαση σε ένα νέο εκπαιδευτικό στάδιο, τις σχετικές αλλαγές στην κατάστασή τους ως μαθητές και τις απαιτήσεις της επίσημης εκπαίδευσης. Οι πιο πρόσφατες έρευνες πάνω στη σχολική ετοιμότητα συμπεριλαμβάνουν τις καταστάσεις ή τις διαδικασίες που σχετίζονται με την απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων και αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα του γενικότερου περιβάλλοντος των παιδιών σε αυτή την κατεύθυνση (Mashburn & Pianta, 2006). Ο Denham (2006) υποστηρίζει ότι είναι ζωτικής σημασίας για τη μακροπρόθεσμη ευημερία και την ακαδημαϊκή επιτυχία των παιδιών να αξιολογηθούν και να καθοριστούν επαρκώς οι τομείς των δυνατών και αδύναμων σημείων στις κοινωνικές, συναισθηματικές και γνωστικές ικανότητες τους και η ικανότητα ενός προγράμματος ή του σχολείου να χτίσει και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων. Οι πρόσφατες έρευνες πάνω στον τομέα της ετοιμότητας των παιδιών για τη μετάβαση στο σχολικό περιβάλλον θεωρούν ότι η μετάβαση δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τα χαρακτηριστικά και τις δεξιότητες των

ίδιων των παιδιών αλλά εξαρτάται και από άλλους παράγοντες από το περιβάλλον των παιδιών (Dockett, Griebel & Perry, 2017).

Ένα σημαντικό μοντέλο που συνδέεται με τη διαδικασία της μετάβασης των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον και τους παράγοντες που συνδέονται με αυτή τη διαδικασία είναι το γνωστό βιοοικολογικό μοντέλο του Bronfenbrenner (ή διαφορετικά οικολογικό μοντέλο του Bronfenbrenner) (Bronfenbrenner & Morris, 2006). Αυτό το θεωρητικό μοντέλο αναγνωρίζει ότι στη διαδικασία μετάβασης των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον επιδρούν πολλές διαδικασίες, παράγοντες και χαρακτηριστικά που επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα τη μετάβαση των παιδιών. Το μοντέλο του Bronfenbrenner αναγνωρίζει ότι σημαντικοί παράγοντες στην ομαλή μετάβαση των παιδιών στο σχολείο είναι (1) τα ατομικά χαρακτηριστικά των παιδιών, (2) τα χαρακτηριστικά και η συμπεριφορά των γονέων των παιδιών, (3) το προσωπικό της σχολικής μονάδας και (4) διάφοροι πολιτισμικοί παράγοντες καθώς και η κυβερνητική εκπαιδευτική πολιτική. Το οικολογικό μοντέλο εξελίχθηκε έως ότου φτάσουμε στο βιοοικολογικό μοντέλο που ενσωματώνει τη διαδικασία ανάπτυξης μέσω της πολύπλοκης αλληλεπίδρασης μεταξύ των βιοφυσιολογικών χαρακτηριστικών ενός ατόμου και του περιβαλλοντικού του πλαισίου (Bronfenbrenner & Morris, 2006). Όταν η μετάβαση στο σχολείο ενημερώνεται από αυτή την προοπτική, αντί να βλέπουμε το παιδί απομονωμένα, αναγνωρίζονται οι πολυδιάστατες επιρροές που μπορούν να υποστηρίξουν ή να επηρεάσουν την επιτυχή μετάβαση και προσαρμογή του στο σχολικό περιβάλλον (Dockett & Perry, 2001).

Σε πολλές έρευνες που χρησιμοποιήθηκε το βιοοικολογικό μοντέλο θεωρήθηκε ότι η ομαλή μετάβαση των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον επηρεάζεται από έναν συνδυασμό παραγόντων και όχι αποκλειστικά από τις δεξιότητες των παιδιών. (Rimm-Kaufman & Pianta, 2000). Ουσιαστικά αυτές οι έρευνες διατύπωσαν την άποψη ότι τελικά η ομαλή μετάβαση των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον επηρεάζεται από τις αλληλοεπιδράσεις μεταξύ των χαρακτηριστικών των παιδιών (όπως για παράδειγμα οι γλωσσικές δεξιότητες, οι κοινωνικό-συναισθηματικές δεξιότητες, επίπεδο ενσυναίσθησης) και των χαρακτηριστικών που αφορούν το περιβάλλον (υποστήριξη από γονείς, υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, κοινωνικό-πολιτισμικό υπόβαθρο οικογένειας) (Ladd, et al., 2006). Αυτές οι περιεκτικές, πολυδιάστατες έννοιες της ετοιμότητας για το σχολείο τείνουν να είναι αυτό που οι Dockett και Perry (2009) αναφέρουν ως «αλληλεπιδραστικούς παράγοντες», δηλαδή ενσωμάτωση συναφών εννοιών καθώς και στοιχείων ωρίμανσης και περιβαλλοντικής θεωρίας. Τέτοιες έννοιες

αναγνωρίζουν πολλαπλές πτυχές της ετοιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της ετοιμότητας των παιδιών και της ετοιμότητας του σχολείου, καθώς και της υποστήριξης της οικογένειας και της κοινότητας.

Στην έρευνα τους οι Mashburn και Pianta (2006) ανέφεραν ότι το κατάλληλο μοντέλο για να περιγράψει την ετοιμότητα των παιδιών να μεταβούν στο σχολείο πρέπει να περιλαμβάνει τους εξής παράγοντες: (1) τους ανθρώπους που εμπλέκονται στη διαδικασία της μετάβασης (γονείς, εκπαιδευτικούς, αδέρφια κλπ.), (2) τα χαρακτηριστικά των περιβαλλόντων (σπίτι, σχολείο, κοινωνία) και (3) τους αρμόδιους φορείς (κυβέρνηση, διευθύνσεις πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης). Σύμφωνα με τους Mashburn και Pianta (2006) ένας πολύ σημαντικός μηχανισμός της ετοιμότητας των παιδιών να μεταβούν στο σχολείο περιλαμβάνει τις σχέσεις που αναπτύσσουν τα παιδιά με τον κοινωνικό περίγυρο τους (γονείς, φίλους, συμμαθητές και εκπαιδευτικούς) καθώς μέσα από τον κοινωνικό περίγυρο τους είναι εφικτό να αποκτήσουν τελικά εκείνες τις δεξιότητες που θεωρούνται απαραίτητες για τη μετάβαση στο σχολείο.

Από αυτή τη θεωρητική σκοπιά, η σχολική ετοιμότητα είναι ένας μεταβλητός όρος που προσδιορίζεται τόσο πολιτισμικά όσο και από πολλές μεταβλητές του περιβάλλοντος των παιδιών (Wesley, 2003). Σύμφωνα με τους Ackerman και Barnett (2005) είναι εφικτό να δημιουργηθούν σχέδια προετοιμασίας των παιδιών (που βελτιώνουν την ετοιμότητα των παιδιών να μεταβούν στο σχολείο) στην προσχολική εκπαίδευση και να καταγραφούν τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα των προγραμμάτων αυτών στην προσχολική εκπαίδευση. Σημαντικά στοιχεία σε τέτοια προγράμματα είναι το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιείται η προετοιμασία των μαθητών, ο τύπος της παρέμβασης, η ποιότητα της παρέμβασης καθώς και οι εμπειρίες των μαθητών πριν εισέλθουν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Margetts, 2002).

Σε μια ανασκόπηση που έκανε ο Espinosa (2002) βρήκε ότι όταν τα προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα σε επίπεδο εκπαιδευτικών υπηρεσιών τότε τα παιδιά έχουν ανεπτυγμένες ακαδημαϊκές και κοινωνικές δεξιότητες και άρα είναι πιο πιθανό να προσαρμοστούν πιο γρήγορα κατά τη μετάβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ως εκ τούτου η έρευνα του Espinosa (2002) έδειξε ότι αρκεί σε ένα περιβάλλον προσχολικής εκπαίδευσης να παρέχονται ποιοτικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες για να βελτιωθεί το επίπεδο ετοιμότητας των παιδιών για τη μετάβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον, στην ίδια έρευνα προέκυψε ότι τελικά εκείνα τα παιδιά που ωφελούνται περισσότερο από ποιοτικά

προγράμματα εκπαίδευσης είναι τα παιδιά που προέρχονται από ένα χαμηλό κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο

Επιπρόσθετα, σημαντικό είναι να εξεταστεί το τι κάνει ομαλή και επιτυχημένη μια μετάβαση από την προσχολική εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η σχολική ετοιμότητα ή ο βαθμός στον οποίο οι ενήλικοι θεωρούν ότι ένα παιδί είναι έτοιμο και ότι έχει τις πνευματικές, κοινωνικές και προσωπικές ικανότητες για να προσαρμοστεί στο σχολείο, μπορεί να επηρεάσει τη μεταβατική εμπειρία του παιδιού. Αυτό έχει παρατηρηθεί σε αρκετές έρευνες, καθώς παιδιά που έχουν χαμηλό επίπεδο ετοιμότητας έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να δυσκολευτούν να νιώσουν άνετα σε ένα καινούριο περιβάλλον και έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να δυσκολευτούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που έχει η πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Broström, 2000).

Ο Broström (2000) υποστηρίζει ότι όχι μόνο τα παιδιά πρέπει να βοηθηθούν για να είναι «έτοιμα για το σχολείο», αλλά ότι τα σχολεία πρέπει να προσπαθήσουν να είναι «έτοιμα για παιδιά» και να μπορούν να υποστηρίξουν επαρκώς τη μετάβαση του παιδιού από το σπίτι ή την προσχολική εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (δημιουργώντας ένα φιλόξενο περιβάλλον για οικογένειες και παιδιά και παρέχοντας επαρκή επικοινωνία μεταξύ γονέων και σχολείου τόσο πριν όσο και μετά τη μετάβαση του παιδιού στο σχολείο) και να είναι σε θέση να καλύψει τις ψυχολογικές και σωματικές ανάγκες, τις προοπτικές και τα ενδιαφέροντα του παιδιού προκειμένου να δημιουργήσει μια αίσθηση «ενσωμάτωσης» με το νέο σχολικό περιβάλλον και την αίσθηση του ανήκειν, της ευημερίας και της ικανότητας για επιτυχία. Τα «έτοιμα σχολεία» είναι συνώνυμα με ευέλικτα, προσαρμοστικά, υποστηρικτικά περιβάλλοντα, καθοδηγούμενα από αποτελεσματική ηγεσία και εκπαιδευτικούς έτοιμους να υποδεχτούν τους νέους μαθητές (Altun, 2018). Ως εκ τούτου, στην πραγματικότητα, η «σχολική ετοιμότητα» είναι μια πολυδιάστατη έννοια που πρέπει να λαμβάνει υπόψη πολλούς παράγοντες προκειμένου να διευκολύνει την ομαλή μετάβαση του παιδιού στο σχολείο.

1.2 Εννοιολογικός προσδιορισμός της μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό

Η έννοια της ετοιμότητας των παιδιών για το σχολείο θεωρείται όλο και περισσότερο ως μια βιώσιμη προσέγγιση για την επιτυχή εκπαιδευτική μετάβαση των μικρών παιδιών, ιδιαίτερα εκείνων με διαφορετικές ικανότητες και κουλτούρα (Ramey & Ramey, 1999). Η αποσαφήνιση των διαφόρων παραγόντων μετάβασης στο σχολείο καθίσταται απαραίτητη. Οι Kagan και Neuman (1998) επεσήμαναν ότι μετά από δεκαετίες έρευνας για τη σχολική μετάβαση, έχει σημειωθεί περιορισμένη πρόοδος στα επιτεύγματα των παιδιών. Αυτή η αποτυχία να δουν βελτίωση στις διαδικασίες μετάβασης προκαλεί τους εκπαιδευτικούς να εξετάσουν τις πολλαπλές προοπτικές που εμπλέκονται και να θεωρήσουν τη διαδικασία ως πιο περίπλοκη από αυτή που υποδεικνύεται μόνο από την εστίαση στη σχολική ετοιμότητα. Η ανάλυση των εννοιολογικών προσδιορισμών της σχολικής μετάβασης από τους Petriwskyj, Thorpe και Tayler (2005) έδειξε μια έμφαση είτε στις προσδοκίες ομοιογένειας στους μαθητές που μεταβαίνουν στο σχολείο (π.χ. ετοιμότητα των παιδιών για το σχολείο, δομικοί παράγοντες όπως η ηλικία μετάβασης των παιδιών) είτε στην αναγνώριση της ετερογένειας (π.χ. ετοιμότητα του σχολείου για τους μαθητές, προετοιμασία οικογένειας και συνεργασία με το σχολείο). Έδειξε επίσης, εστίαση στην ευθύνη του παιδιού, της οικογένειας και της κοινότητας για την επιτυχή μετάβαση των παιδιών στο σχολείο (π.χ. ανάπτυξη του παιδιού και πολυδιάστατες οικολογικές προσεγγίσεις), στη σχολική ευθύνη (δομικοί παράγοντες και διδακτικές προσεγγίσεις) ή στην από κοινού ευθύνη οικογένειας και σχολείου.

Οι Ramey και Ramey (1999) όρισαν τη μετάβαση στο σχολείο ως μια συνεχή διαδικασία αμοιβαίας προσαρμογής από παιδιά, οικογένειες και σχολεία για να διευκολυνθούν τα παιδιά να μετακινηθούν με επιτυχία από το σπίτι και την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Υπάρχουν ποικίλες προσεγγίσεις για το τι σημαίνει αυτό στην πράξη και, κατά συνέπεια, μια σειρά από στρατηγικές έρευνας έχουν χρησιμοποιηθεί στην έρευνα που εξετάζει τη μετάβαση. Οι βασικές διαφορές στις προσεγγίσεις φαίνεται να είναι στο χρονικό πλαίσιο για τη μετάβαση, το επίπεδο της κοινής ευθύνης και την εστίαση σε κάθετες (δηλαδή, από χρόνο σε χρόνο) ή και σε κάθετες και οριζόντιες (δηλαδή, εντός μιας ημέρας ή μιας εβδομάδας) μεταβάσεις. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου υπάρχει μια εμφανής τάση

προς πιο σύνθετες προσεγγίσεις της διαδικασίας μετάβασης (Petriwskyj, et al., 2005). Σε διεθνείς μελέτες, έχουν εντοπιστεί διαφορές στην εννοιολογική προσέγγιση της σχολικής μετάβασης, με κάποια διασύνδεση μεταξύ τους. Οι στρατηγικές κυμαίνονται από διαχρονικές μελέτες μεγάλης κλίμακας έως μελέτες περιπτώσεων μικρής κλίμακας, ανάλογα με το ερώτημα, το εύρος της έρευνας και το πλαίσιο της θεωρίας του ερευνητή.

Από την άποψη της θεωρίας του κύκλου ζωής, η μετάβαση στο σχολείο είναι μια από τις πρώτες κρίσιμες μεταβατικές περιόδους στον κύκλο ζωής ενός παιδιού και σύμφωνα με τους Dockett και Perry (2007), απαιτείται σημαντική υποστήριξη για να βοηθηθεί το παιδί και η οικογένεια σε αυτή τη μετάβαση. Οι Fabian και Dunlop (2002) ορίζουν τη μετάβαση στο σχολείο ως μια διαδικασία και όχι ως ένα μεμονωμένο γεγονός. Αυτή η διαδικασία ξεκινά πριν το παιδί ξεκινήσει πραγματικά το σχολείο, στο σπίτι ή στην προσχολική ηλικία, συνεχίζεται κατά την περίοδο πρώτης επαφής με το σχολείο και ολοκληρώνεται έως ότου το παιδί εγκατασταθεί καλά στο σχολικό περιβάλλον (Fabian & Dunlop, 2002). Πολλές θεωρητικές προσεγγίσεις έχουν χρησιμοποιηθεί για να εξηγήσουν τη μετάβαση των παιδιών στο σχολείο. Οι Griebel και Niesel (2002) υιοθέτησαν το μοντέλο οικογενειακής μετάβασης του Cowan (1991) όταν συζητούσαν αυτή τη μετάβαση. Αυτό το μοντέλο λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές οπτικές γωνίες κάθε μέλους της οικογένειας και τις πολυάριθμες απαιτήσεις από διάφορες οικογενειακές καταστάσεις (όπως το διαζύγιο) για το παιδί (Cowan, 1991). Οι Griebel και Niesel (2002) έχουν επίσης, χρησιμοποιήσει τη θεωρία προσκόλλησης του Bowlby (1951) για να εξηγήσουν τις μεταβάσεις των παιδιών στο σχολείο, σχετίζοντας τις επιτυχημένες ή αποτυχημένες μεταβάσεις των παιδιών στο σχολείο με την πρώιμη προσκόλλησή τους σε έναν πρωτοβάθμιο φροντιστή (πχ γονέα) και το επακόλουθο εσωτερικό μοντέλο εργασίας τους για την ανάπτυξη σχέσεων.

Το μοντέλο οικολογικών συστημάτων του Bronfenbrenner (1979, 1992) έχει χρησιμοποιηθεί από αρκετούς θεωρητικούς για να οριοθετήσουν τη μετάβαση των παιδιών στο σχολείο (Brostrom, 2000; Margetts, 2007; O'Kane & Hayes, 2006; Pianta & Walsh, 1996). Οι Fabian και Dunlop (2007) περιγράφουν την ίδια τη μετάβαση ως οικολογική έννοια. Ένα παιδί μεταβαίνει από το ένα περιβάλλον (σπίτι) σε ένα άλλο (σχολείο) σε τακτική βάση. Το μοντέλο του Bronfenbrenner (1979) εξετάζει τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει για το παιδί η σχέση μεταξύ διαφορετικών περιβαλλόντων. Αυτό θα επιτρέψει την κατανόηση της επιρροής των υποστηρικτικών ή μη υποστηρικτικών σχέσεων μεταξύ του σπιτιού και του σχολείου στη μετάβαση του

παιδιού στο σχολείο. Το μοντέλο εξετάζει επίσης, παράγοντες στο ευρύτερο περιβάλλον του παιδιού που μπορούν να επηρεάσουν έμμεσα την ανάπτυξή του. συμπεριλαμβανομένων των γονικών επιρροών, όπως η ανεργία, η κυβερνητική πολιτική και οι πολιτιστικές αξίες, που όλα έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη μετάβαση του παιδιού στο σχολείο. Το μοντέλο του Bronfenbrenner (1979) είναι επομένως πολύτιμο για την παροχή μιας ολιστικής κατανόησης σχετικά με τις πολλές επιρροές στη μετάβαση στο γενικό σχολείο, και ως εκ τούτου θα παρουσιαστεί αναλυτικά στην ενότητα 1.2.1.

1.2.1 Μοντέλο Οικολογικών Συστημάτων του Bronfenbrenner

Η αρχική θεωρία του Bronfenbrenner (1979) προτείνει ότι το παιδί βρίσκεται στον πυρήνα τεσσάρων περιβαλλοντικών συστημάτων, με το παιδί να συμμετέχει στις αλληλεπιδράσεις και τις εμπειρίες σε καθένα από τα τέσσερα συστήματα, τα οποία επηρεάζουν την ανάπτυξή του. Το μικροσύστημα είναι το πιο εσωτερικό σύστημα αυτού του πολυεπίπεδου μοντέλου, το οποίο είναι το πλαίσιο που είναι πιο κοντά στο παιδί, συμπεριλαμβανομένου του περιβάλλοντος του σπιτιού (Bronfenbrenner, 1979). Το μικροσύστημα περιλαμβάνει επίσης, άτομα, διαπροσωπικές σχέσεις και αλληλεπιδράσεις μέσα στο άμεσο περιβάλλον του παιδιού, επομένως τα μέλη της οικογένειας αποτελούν σε μεγάλο βαθμό μέρος του μικροσυστήματος (Bronfenbrenner, 1979). Η προσχολική ηλικία και το σχολείο θεωρούνται επίσης, μικροσύστημα, επομένως όταν το παιδί μεταβαίνει στο σχολείο, προσαρμόζεται σε ένα νέο μικροσύστημα (Margetts, 2007). Ο Brostrom (2002) αναγνωρίζει ότι η πιο σημαντική πτυχή για την υποστήριξη των παιδιών στην προετοιμασία για το σχολείο είναι η υποστήριξη από τους γονείς, την οικογένεια και την κοινότητα, αντικατοπτρίζοντας τη ζωτική επιρροή που έχει το μικροσύστημα του σπιτιού του παιδιού στη μετάβασή του στο σχολείο. .

Το μεσοσύστημα είναι το δεύτερο σύστημα στο μοντέλο του Bronfenbrenner (1979), το οποίο οι O'Kane και Hayes (2006) περιγράφουν ως σύνδεσμο μεταξύ δύο διαφορετικών μικροσυστημάτων. Η Margetts (2007) εξηγεί περαιτέρω αυτό το σύστημα ως προς τη μετάβαση του παιδιού στο σχολείο, όπου το παιδί ή οι γονείς του έχουν καλή εμπειρία ή γνώση του μικροσυστήματος του σχολείου πριν από τη μετάβαση του παιδιού. Οι O'Kane και Hayes (2006) τονίζουν ότι η υποστήριξη από

τους εκπαιδευτικούς για τα παιδιά και τους γονείς πριν τη μετάβαση, δημιουργεί ένα υποστηρικτικό μεσοσύστημα σπίτι-σχολείου για την οικογένεια, αυξάνοντας την πιθανότητα θετικής προσαρμογής των παιδιών. Οι Pianta και Walsh (1996) υπογραμμίζουν επιπλέον τη σημασία της σχέσης μεταξύ του σπιτιού και του σχολικού περιβάλλοντος για το παιδί, ιδιαίτερα για τα παιδιά με δυσκολίες προσαρμογής. Οι Fabian και Dunlop (2007) σημειώνουν ότι η συμμετοχή των γονέων στη διαδικασία της μετάβασης στο σχολείο είναι ζωτικής σημασίας για μια πιο επιτυχημένη μετάβαση. Το μεσοσύστημα σπίτι-προσχολική εκπαίδευση-σχολείο και οι θετικές σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ κάθε μικροσυστήματος είναι επομένως σημαντικές για τους γονείς και τα παιδιά στη διαδικασία μετάβασης.

Το τρίτο σύστημα του Bronfenbrenner (1979), το εξωσύστημα, δεν εμπλέκει άμεσα το παιδί, αλλά επηρεάζει την ανάπτυξή του μέσω στοιχείων που υπάρχουν στο περιβάλλον του, όπως η χαμηλή κοινωνικοοικονομική θέση. Οι Fabian και Dunlop (2007) σημειώνουν ότι καταστάσεις όπως η γονική ανεργία μπορεί να αυξήσει σημαντικά το άγχος στους γονείς και κατ'επέκταση σε όλα τα μέλη της οικογένειας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη ευαλωτότητα των παιδιών, που αυξάνει την πιθανότητα να βιώσουν προβλήματα προσαρμογής στο σχολείο (Fabian & Dunlop, 2007). Ο Margetts (2007) αναφέρει τις κυβερνητικές πολιτικές ως μια άλλη πτυχή του εξωσυστήματος που μπορεί να επηρεάσει έμμεσα τη μετάβαση των παιδιών στο σχολείο. Οι Armstrong et al. (2010) σημειώνουν ότι η κυβερνητική πολιτική έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ένταξη στο γενικό σχολείο, επηρεάζοντας άμεσα την κατανομή των πόρων μέσα στα σχολεία. Ως εκ τούτου, το εξωσύστημα μπορεί να προσφέρει ισχυρή επιρροή στην εκπαίδευση και τη μετάβαση του παιδιού στο σχολείο.

Το τέταρτο και τελευταίο σύστημα στη θεωρία των οικολογικών συστημάτων είναι το μακροσύστημα, το πιο εξωτερικό σύστημα του μοντέλου, το οποίο αποτελείται από πολιτισμικές πεποιθήσεις που επηρεάζουν το περιβάλλον ενός ατόμου (Bronfenbrenner, 1979). Οι O'Kane και Hayes (2006) εξηγεί ότι ο τρόπος με τον οποίο οι ανάγκες των παιδιών μπαίνουν σε προτεραιότητα στο μακροσύστημα θα επηρεάσει την υποστήριξη που λαμβάνουν στα άλλα επίπεδα του οικολογικού συστήματος. Οι Paquette και Ryan (2001) δίνουν το παράδειγμα ότι σε μια κοινωνία που πιστεύει ότι οι γονείς έχουν την κύρια ευθύνη για την ανατροφή των παιδιών, είναι πιθανό ότι θα παρέχονται λιγότεροι πόροι (από αυτήν την κοινωνία) για την υποστήριξη των γονέων. Αυτό με τη σειρά του επηρεάζει τη γονική ικανότητα, επηρεάζοντας έτσι το μικροσύστημα και τα μεσοσυστήματα του παιδιού (Eivers, Brendgen & Borge, 2010).

1.2.2 Σημαντικότητα μετάβασης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Η πιο σημαντική μετάβαση στον τομέα της εκπαίδευσης είναι η μετάβαση από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία έχει περιγραφεί ως «ένα βασικό ζήτημα κατά τα πρώιμα έτη εκπαίδευσης των παιδιών» (Huf, 2013). Ο Harper (2015) υποστήριξε ότι η έναρξη του σχολείου είναι ένα «αναπτυξιακό ορόσημο» και έχει προταθεί ότι αυτή η περίοδος είναι η πρώτη σημαντική οικολογική μετάβαση που λαμβάνει χώρα στη ζωή ενός παιδιού (Lam & Pollard, 2006). Επιπρόσθετα, οι O'Farrelly και Hennessy (2014) δήλωσαν ότι η έναρξη του σχολείου είναι αναμφίβολα ένα από τα πιο σημαντικά ορόσημα στην πρώιμη παιδική ηλικία. Υπάρχει συναίνεση μεταξύ της διεθνούς βιβλιογραφίας ότι οι μελλοντικές μαθησιακές και κοινωνικές εμπειρίες των παιδιών στο σχολείο επηρεάζονται σημαντικά από τη διαδικασία μετάβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (π.χ. Hugo et al., 2018; Margetts, 2009).

Οι Rimm-Kaufman και Pianta (2000) υποστήριξαν ότι η μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση μπορεί να θεωρηθεί ως μια «ευαίσθητη περίοδος για τη μετέπειτα σχολική επιτυχία» καθώς η ανάπτυξη επηρεάζεται από μια ποικιλία επιρροών κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου και οι μικρές αλλαγές μπορεί να έχουν μεγάλες επιπτώσεις στις μελλοντικές επιδόσεις των μαθητών. Οι Skouteris, Watson and Lum (2012) τόνισαν ότι, για ορισμένα παιδιά, η ομαλή μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση μπορεί να είναι δύσκολη, καθώς τα παιδιά πρέπει να προσαρμοστούν σε μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα καθώς και σε αλλαγές στις παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Οι ερευνητές έχουν τονίσει την κοινή ευθύνη για την υποστήριξη της θετικής μετάβασης των μικρών παιδιών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Έχοντας αυτό κατά νου, τίθεται το ερώτημα πώς έχει οριστεί η βέλτιστη πρακτική σε αυτόν τον τομέα. Δηλαδή, λαμβανομένης υπόψη της εξέχουσας σημασίας αυτής της μετάβασης, προκύπτει ότι το ζήτημα του πώς να υποστηριχθεί ώστε να είναι μια επιτυχημένη μετάβαση είναι εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα (Dunlop & Fabian, 2002).

1.3 Αντιδράσεις μαθητών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό

Κατά τη διαδικασία στην οποία τα παιδιά καλούνται να μεταβούν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, οι γονείς και οι φροντιστές συχνά παρατηρούν σχετικές αλλαγές στη συμπεριφορά των παιδιών τους. Τα παιδιά μπορεί να βιώσουν άγχος ή να εμφανίσουν προβληματικές συμπεριφορές κατά τη μεταβατική περίοδο (Berne, 2003; Linke, 2006).

Έρευνες έχουν δείξει ότι ενώ ορισμένα παιδιά μπορεί να είναι ενθουσιασμένα με την προοπτική να ξεκινήσουν το σχολείο, άλλα μπορεί να είναι ανήσυχα ή να αποσύρονται (εμφανίζοντας δυσκολίες «εσωτερίκευσης», όπως η μη συμμετοχή σε δραστηριότητες που απολάμβαναν στο παρελθόν και να φαίνονται ανήσυχα, ευερέθιστα, φοβισμένα ή λυπημένα), ενώ άλλα μπορεί ενεργούν και επιδεικνύουν επιθετική ή αντικοινωνική συμπεριφορά (εμφανίζοντας δυσκολίες «εξωτερικοποίησης» που εκδηλώνονται ως λεκτική ή σωματική επιθετικότητα, ξεσπάσματα και άρνηση συμμόρφωσης με κανόνες και ρουτίνες) (Kostelnik, et al., 2006).

Σύμφωνα με τους Rimm-Kaufman, et al. (2000) τα περισσότερα παιδιά κατά την είσοδο τους στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση αντιμετωπίζουν δυσκολίες που κατά κύριο λόγο αφορούν την ικανότητα τους να ακολουθήσουν πιστά τις οδηγίες του εκπαιδευτικού ή να μπορέσουν να κάνουν τα καθήκοντα τους ανεξάρτητα από τα άλλα παιδιά. Άλλες δυσκολίες που μπορεί να είναι εμφανείς στην τάξη είναι δυσκολίες στη ρύθμιση της συμπεριφοράς (όπως η καθυστέρηση της ικανοποίησης των αιτημάτων, η τήρηση οδηγιών και κανόνων και η αναστολή της παρορμητικής ή επιθετικής συμπεριφοράς) που μπορεί επίσης, να συνοδεύονται από πρόσθετα σχετικά προβλήματα κοινωνικής και ακαδημαϊκής προσαρμογής στο σχολείο (Von Suchodoletz, 2009).

Όταν οι δυσκολίες προσαρμογής δεν μειώνονται, μπορεί να υπάρχει κίνδυνος συνεχιζόμενων προβλημάτων και στις επόμενες τάξεις της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Giallo, Treyvaud, Matthews, & Kienhuis, 2010). Ένας τρόπος με τον οποίο μπορεί να υποστηριχθεί η ομαλή μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι να αναγνωριστούν κατά την προσχολική ηλικία εκείνα τα παιδιά που έχουν αυξημένο κίνδυνο να αντιμετωπίσουν δυσκολίες μετάβασης και προσαρμογής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Margetts, 2009).

1.4 Προσδιοριστικοί παράγοντες της μετάβασης από το νηπιαγωγείο στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ένα μεγάλο ποσοστό των παιδιών προσχολικής ηλικίας δεν αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα κατά τη μετάβαση του στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Όμως, υπάρχει ένα μικρότερο αλλά σημαντικό ποσοστό παιδιών που καλούνται να αντιμετωπίσουν σημαντικές δυσκολίες την περίοδο κατά την οποία πρέπει να μεταβούν στην πρώτη τάξη δημοτικού. Στη μελέτη των Rimm-Kaufman, Pianta και Cox (2000) έγινε προσπάθεια να υπολογιστεί το ποσοστό των παιδιών που δεν έχουν ομαλή μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Η έρευνα τους έδειξε ότι περίπου το 16% των μαθητών αντιμετώπισαν σημαντικές δυσκολίες κατά την είσοδο τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Παρόμοια, η μελέτη των Hausken και Rathbun (2002) έδειξε ότι το ποσοστό των παιδιών με σοβαρά προβλήματα μετάβασης ήταν ίσο με 15%. Από το σύνολο αυτών των παιδιών η πλειοψηφία αρνούνταν να πάει στο σχολείο με την πρόφαση κάποια ασθένεια ενώ σημαντικό ποσοστό εξ αυτών εξέφραζαν παράπονα στους γονείς τους πριν πάνε στο σχολείο ή αφού γυρνούσαν από αυτό. Μια πιο πρόσφατη, έρευνα διαπίστωσε ότι περίπου το 20% των παιδιών αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες καθώς κάνουν τη μετάβαση στην επίσημη Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Carter et al., 2010). Αυτά τα στατιστικά στοιχεία αναδεικνύουν το πόσο εύαλωτα είναι τα παιδιά αυτή την περίοδο και συνεπώς την ανάγκη τους για υποστήριξη.

Πολλές έρευνες στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν επικεντρωθεί στη διερεύνηση και ανάδειξη εκείνων των παραγόντων (είτε σε κοινωνικό είτε σε ατομικό επίπεδο) που επιδρούν στην προσαρμογή των παιδιών στο νέο περιβάλλον της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Τέτοιοι παράγοντες είναι η ηλικία και των φύλο των παιδιών (Barnett & Taylor, 2009), η εμπειρία των παιδιών από το νηπιαγωγείο (Dockett & Perry, 2009), η κοινωνική-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών (Hausken & Rathbun, 2002), η κοινωνικό-οικονομική κατάσταση των γονέων (Izzo, Weissberg, Kasprow, & Fendrich, 1999) και το επίπεδο γονεϊκής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία (Monkeviciene, Mishara, & Dufour, 2006). Τα αγόρια τείνουν να έχουν περισσότερες δυσκολίες προσαρμογής από τα κορίτσια (Hausken & Rathbun, 2002; Monkeviciene, et al., 2006) ενώ τα παιδιά που προέρχονται από ένα μειονεκτικό κοινωνικό-οικονομικό

περιβάλλον καθώς και τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και περιορισμένες κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να αντιμετωπίσουν σοβαρές δύσκολες κατά τη μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Hausken & Rathbun, 2002). Επιπλέον, ο τρόπος με τον οποίο τα παιδιά συμπεριφέρονται και αντιμετωπίζονται από τους συμμαθητές τους, οι διαθέσεις τους και οι τύποι συμπεριφοράς που επιδεικνύουν (όσον αφορά το πόσο ενεργητικά, παθητικά, συνεργατικά, εριστικά, βοηθητικά, θετικά, αρνητικά, ανήσυχα, επιθετικά ή απαιτητικά είναι) επηρεάζουν την ανάπτυξη των σχέσεων των παιδιών με τους εκπαιδευτικούς και τους συνομηλίκους τους (Ladd, 2003). Η ποιότητα των σχέσεων με τους συνομηλίκους και τους εκπαιδευτικούς επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά εμπλέκονται, συμμετέχουν και τελικά επιτυγχάνουν στο σχολείο, καθώς η κοινωνική ικανότητα, οι ασφαλείς σχέσεις και η αίσθηση του ανήκειν αποτελούν προστατευτικούς παράγοντες για την ομαλή μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Seabra-Santos et al., 2021).

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να καταγραφεί ότι ο βαθμός της επίδρασης αυτών των παραγόντων στη μετάβαση των παιδιών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση παραμένει ασαφής καθώς πολλές έρευνες έχουν βρει αντικρουόμενα ευρήματα. Για παράδειγμα, μελέτες γύρω από την ηλικία των παιδιών κατά την έναρξη του σχολείου και την προσαρμογή είναι ασυνεπείς με ορισμένους ερευνητές να υπογραμμίζουν ότι τα μικρότερα παιδιά σημειώνουν πιο γρήγορη πρόοδο κατά τη μετάβαση τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Dockett & Perry, 2009) και άλλοι δείχνουν ότι τα μεγαλύτερα παιδιά κατά τη μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευσης έχουν καλύτερα σχολικά αποτελέσματα, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα (Lin, Freeman, & Chu, 2009). Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι τα χαρακτηριστικά του κάθε μεμονωμένου παιδιού σε συνδυασμό με τους διάφορους παράγοντες επηρεάζουν τη μετάβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευσης και οδηγούν τα παιδιά σε υγιή κοινωνική, συναισθηματική, ακαδημαϊκή και σχολική προσαρμογή - ή σε πιθανές δυσκολίες προσαρμογής (Correia & Marques-Pinto, 2016).

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες οι έρευνες που αφορούν την περίοδο μετάβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και το πώς πρέπει να προετοιμαστούν τα παιδιά για αυτή τη μετάβαση έχουν αυξηθεί. Αυτό συμβαίνει γιατί μεγάλο ποσοστό των γονέων αλλά και των εκπαιδευτικών αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της μετάβασης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Fridani, 2020). Η υποστήριξη από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς κατά τη μεταβατική περίοδο είναι σημαντική καθώς μέσα από αυτή τα

παιδιά μπορούν να αναπτύξουν τις κατάλληλες κοινωνικό-συναισθηματικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και τη μετέπειτα πορεία των μαθητών (Besi & Sakellariou, 2019).

1.5 Στοιχεία που αποτελούν ένδειξη ομαλής μετάβασης και προσαρμογής

Η βιβλιογραφία τείνει να ορίζει την επιτυχία της μετάβασης και της προσαρμογής των παιδιών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση με όρους απουσίας αρνητικών αποτελεσμάτων όπως σημαντική δυσφορία, αποφυγή και άλλες προβληματικές συμπεριφορές (Dockett & Perry, 2004). Με βάση ευρήματα της βιβλιογραφικής ανασκόπησης προκύπτει ότι μια ομαλή μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση μπορεί να συμβεί όταν τα παιδιά αισθανθούν ασφάλεια και άνεση κατά τη μετάβαση στο περιβάλλον της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δεν αντιμετωπίζουν σημαντικά ελλείματα στις κοινωνικό-συναισθηματικές δεξιότητες, έχουν υποστήριξη από τον περίγυρο τους και έχουν αναπτύξει μια θετική στάση για τη μάθηση και την εκπαίδευση γενικότερα από το νηπιαγωγείο (Astbury, 2009; Ladd, 2003). Επιπλέον, η ποιότητα της σχέσης των γονέων ή των φροντιστών με το σχολικό προσωπικό και η συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση του παιδιού μπορεί επίσης, να είναι σημαντικός παράγοντας μιας θετικής και ομαλής μετάβασης που μπορεί να χρησιμεύσει στη διατήρηση και υποστήριξη του παιδιού σε περαιτέρω μεταβατικά σημεία με την πάροδο του χρόνου (Bohan-Baker & Little, 2004).

Κεφάλαιο 2. Ο ρόλος των γονέων και των εκπαιδευτικών στη μετάβαση των μαθητών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό

2.1 Ο ρόλος των γονέων στη μετάβαση

Ο ρόλος των γονέων είναι καθοριστικός στην εκπαιδευτική ανάπτυξη των παιδιών τους, καθώς ο χαρακτήρας, τα συναισθήματα και οι αξίες των παιδιών καθορίζονται τελικά από τους γονείς τους. Οι γονείς μπορούν είτε να παρέχουν μαθησιακές εμπειρίες τυχαία είτε μπορούν συνειδητά να σχεδιάσουν ποιοτικές εμπειρίες που θα προκύψουν με πιο υπεύθυνο τρόπο (Korkatsch-Groszko, 1998). Οι γονείς έχουν τη μακροπρόθεσμη ευθύνη για τα παιδιά τους και γι' αυτό μπορούν να παρέχουν πληροφορίες που βοηθούν στην αποτελεσματική φροντίδα του παιδιού, γνωρίζουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιού τους και ως εκ τούτου μπορούν να βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να δώσει την απαραίτητη προσοχή κατά τη διάρκεια της μετάβασης στο σχολείο (Gallagher, 2006)

Μια μελέτη από τους Rimm-Kaufman και Pianta (2005) πρότεινε ότι η σχέση μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών είναι σημαντική σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης αλλά ακόμη περισσότερο στην αρχή του δημοτικού σχολείου. Επιπλέον, οι Bronfenbrenner (1986) και Goodnow (1984) αποκάλυψαν ότι μια κοινή προσπάθεια μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονέων στην προσχολική και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση συμβάλλει στην ομαλή μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Η συνεχής συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση του παιδιού ωφελεί τα παιδιά και αυξάνει το βαθμό εμπλοκής των γονέων στην εκπαίδευση του παιδιού (Fisher, 2020). Είναι σημαντικό οι γονείς να ενημερώνονται για τις προσδοκίες του σχολείου και οι εκπαιδευτικοί να ακούν τις ανησυχίες και τους στόχους των γονιών για τα παιδιά τους. Οι ενημερωμένοι γονείς είναι λιγότερο πιθανό να αγχωθούν για τη μετάβαση του παιδιού στο σχολείο και είναι πιο ικανοί να βοηθήσουν το παιδί να ξεπεράσει τη σύγχυση και την απογοήτευση και να προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον (Dockett, Griebel & Perry, 2017). Ως εκ τούτου, οι γονείς θα πρέπει να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες και ευκαιρίες για να κατανοήσουν το νέο περιβάλλον και να συζητήσουν με το παιδί τους.

Η συνεργασία με τους γονείς κατά τη διάρκεια της μετάβασης απαιτεί την ανάπτυξη σχέσεων. Σύμφωνα με τους Pianta και Kraft-Sayre (2003) μια θετική σχέση μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών δίνει τη δυνατότητα στο σχολείο να παρέχει πληροφορίες που είναι πολύτιμες και υποστηρικτικές. Η σχέση μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών μπορεί επίσης, να υποστηρίξει τη μετάβαση καθώς μπορεί να αναδείξει τα δυνατά σημεία αλλά και τις αδυναμίες των παιδιών (Fisher, 2020). Στην ιδανική περίπτωση, οι σχέσεις θα πρέπει να ξεκινούν πριν το παιδί ξεκινήσει το σχολείο, όπου ο γονέας γνωρίζει τον εκπαιδευτικό πριν το παιδί του πάει στο δημοτικό σχολείο (Pianta & Kraft-Sayre, 2003).

Έχουν γίνει αρκετές μελέτες σχετικά με τα οφέλη της συνεργασίας σπιτιού-σχολείου και είναι καλά τεκμηριωμένες (Brooker, 2008; Bohan-Baker & Little, 2004; Dockett, Griebel & Perry, 2017; Fletcher et al. , 2009; King & Boardman, 2006). Στη μελέτη τους, οι Fletcher et al., (2009) θεώρησαν ότι η ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ σπιτιού και σχολείου είναι ο πιο ισχυρός τρόπος για τα σχολεία να κατανοήσουν και να ανταποκριθούν στις ανάγκες των μαθητών. Ωστόσο, αυτό δεν είναι πάντα εύκολο να επιτευχθεί. Μια μελέτη από την Gallagher (2006) διαπίστωσε ότι οι γονείς/φροντιστές στη μελέτη ήλπιζαν για ισχυρές, αμοιβαίες σχέσεις με τον εκπαιδευτικό του παιδιού τους, αλλά βίωσαν δυσπιστία και αρνητικές απαντήσεις από ορισμένους εκπαιδευτικούς. Ο αμοιβαίος σεβασμός και η αναγνώριση των γνώσεων του άλλου φαίνεται να είναι σημαντικές κατά τη μετάβαση των παιδιών στο δημοτικό (Gallagher, 2006).

Στη μελέτη τους, οι Dockett & Perry (2003) διαπίστωσαν ότι η συμμετοχή των γονέων στη διαδικασία μετάβασης θα πρέπει να περιλαμβάνει επισκέψεις ενημέρωσης για γονείς και τα παιδιά, να παρέχει στους γονείς προφορικές και γραπτές πληροφορίες για το σχολείο, να παρέχει ευκαιρίες στους γονείς να εξοικειωθούν με τους εκπαιδευτικούς, να παρέχει στους γονείς πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους, να εμπλέκει τους γονείς σε δραστηριότητες της τάξης για διευκόλυνση της ομαλής μετάβασης, να παρέχει πληροφορίες για το σχολικό πρόγραμμα, παρέχοντας χρόνο για συζήτηση με εκπαιδευτικούς και να προτείνει δραστηριότητες που μπορεί να βοηθήσουν στην προετοιμασία των παιδιών για το σχολείο.

Οι γονείς πρέπει να προετοιμάσουν τα παιδιά τους για τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο συμμετέχοντας σε ενεργητική ακρόαση που επιτρέπει στα παιδιά να εκφράσουν τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις ανησυχίες τους για το σχολείο (Margetts, 2009). Θα πρέπει να δίνουν στα παιδιά ευκαιρίες να εξασκήσουν δεξιότητες

επίλυσης προβλημάτων που τα βοηθούν να αντιμετωπίσουν το απροσδόκητο (Fabian & Dunlop, 2007). Για παράδειγμα, οι γονείς θα πρέπει να δίνουν στα παιδιά ευκαιρίες να εξασκηθούν στο να ντύνονται μόνο τους, να κάνουν εργασίες μόνο τους, να τακτοποιούν τα υπάρχοντά τους στο σπίτι (Ladd, Herald, & Kochel, 2006) βοηθώντας τα παιδιά να μάθουν δεξιότητες αυτοδιαχείρισης, λήψης αποφάσεων και διαχείρισης σχέσεων (Fisher, 2020).

Μελέτες που έχουν συζητηθεί σχετικά με τη συμμετοχή των γονέων έχουν δείξει ξεκάθαρα ότι οι γονείς πρέπει να συμμετέχουν στη μετάβαση των παιδιών τους από την προσχολική στο δημοτικό σχολείο. Θα πρέπει να ενθαρρύνονται να επικοινωνούν με τους εκπαιδευτικούς και να κάνουν προτάσεις σχετικά με τη μετάβαση του παιδιού τους. Θα πρέπει να παρέχεται στους γονείς η ευκαιρία να συμμετέχουν στη μετάβαση των παιδιών τους στο σχολείο, να τους παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το παιδί τους, οι οποίες θα πρέπει να κοινοποιούνται με τρόπο να τις καταλαβαίνουν καλύτερα. Τέλος, η επίσκεψη στο δημοτικό σχολείο πριν από τη μετάβαση είναι αναγκαία (Fisher, 2020).

2.2 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών νηπιαγωγών στη μετάβαση

Οι Barbour και Seefeldt (1993) υπογραμμίζουν τη σημασία της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ νηπιαγωγείων και σχολείων για τη βελτίωση της μετάβασης του παιδιού στο σχολείο. Ενώ έχει γίνει κάποια εργασία για τη μεταφορά πληροφοριών μεταξύ των τομέων του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου, αυτό δεν έχει γίνει ακόμη δεκτό σε ευρύτερο επίπεδο (O'Kane & Hayes, 2010). Οι O'Kane και Hayes (2010) συνιστούν την ανάπτυξη ενός τέτοιου προγράμματος μετάβασης με κοινό σχεδιασμό και ανταλλαγή πληροφοριών για την παροχή ομαλότερων μεταβάσεων για τα παιδιά. Η χρηματοδότηση είναι ένας πιθανός παράγοντας που μπορεί να εμποδίσει τα νηπιαγωγεία να αναπτύξουν ένα τέτοιο πρόγραμμα, το οποίο θα αυξήσει τις απαιτήσεις για υπηρεσίες με τη διοίκηση και τον χρόνο μη επικοινωνίας με τα δημοτικά σχολεία.

Η σημασία της προσχολικής ηλικίας στα αναπτυξιακά αποτελέσματα για τα παιδιά αναγνωρίζεται στη βιβλιογραφία (Besi & Sakellariou, 2019; Einarsdottir, Perry, & Dockett, 2008; Nissen & Hawkins, 2010). Οι Dockett και Perry (2007) συμβουλεύουν ότι τα νηπιαγωγεία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων

ανεξαρτησίας των παιδιών, κάτι που θα τα ωφελήσει στο σχολικό περιβάλλον καθώς λαμβάνουν λιγότερη υποστήριξη από τους ενήλικες. Οι Fabian και Dunlop (2007) αναφέρουν τη σημασία της ανάπτυξης της ανθεκτικότητας στα παιδιά, η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει αυτές τις δεξιότητες ανεξαρτησίας, ώστε να προετοιμαστούν για να είναι όσο το δυνατόν αυτάρκεις στο άγνωστο σχολικό περιβάλλον. Η Margetts (2007) τονίζει τη σημασία των κοινωνικών δεξιοτήτων για τα παιδιά κατά τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο. Αυτές οι δεξιότητες βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν στρατηγικές για να μπουν στο ομαδικό παιχνίδι, να συμμετάσχουν σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με συνομηλίκους και να διαχειριστούν τις δικές τους συγκρούσεις, τα οποία συμβάλλουν στην προσαρμογή τους στο σχολείο (Margetts, 2007).

Η μετάβαση στο σχολείο μπορεί ουσιαστικά να θεωρηθεί ως μια κίνηση από τη μια κατάσταση σε μια άλλη πρωτόγνωρη κατάσταση. Ένα παιδί μπορεί να βιώνει άτυπες μεταβάσεις κάθε μέρα καθώς μετακινείται από τον έναν τομέα της ζωής του στον άλλο, όπως η μετάβαση από το σπίτι στο σχολείο. Επιπλέον, ένα παιδί μπορεί επίσης, να βιώσει πιο επίσημες μεταβάσεις καθώς μετακινείται μεταξύ ιδρυμάτων, όπως οι μεταβάσεις από την προσχολική εκπαίδευση στο σχολείο (Seabra-Santos et al., 2021). Μερικές σημαντικές μεταβάσεις που βιώνουν τα παιδιά, όπως η μετακίνηση από το σπίτι στο νηπιαγωγείο και από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο είναι συχνά «σημεία καμψής» που αλλάζουν τον ρόλο του παιδιού, τη συμπεριφορά του και τι περιμένουν οι άλλοι από αυτό (Vogler, Crivello & Woodhead, 2008). Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί των παιδιών που κάνουν μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά είναι σε θέση να κάνουν αυτές τις μεταβάσεις με επιτυχία και να ελαχιστοποιήσουν κάθε άγχος που θα μπορούσε να σχετίζεται με αυτά.

Έχοντας αυτό κατά νου, η κατάλληλη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο θα πρέπει να αφορά τη διατήρηση των πλεονεκτημάτων των προγραμμάτων του νηπιαγωγείου, τη μείωση του άγχους που μπορεί να βιώσουν τα παιδιά κατά την έναρξη του σχολείου, τη δημιουργία κατάλληλου βαθμού συνέχειας στην εκπαίδευση, την ανταπόκριση στο υπόβαθρο και τις εμπειρίες των παιδιών και την παροχή θετικών εμπειριών (Broström, 2002; Dunlop & Fabian, 2002). Οι στρατηγικές μετάβασης μπορούν να σχεδιαστούν για να ξεπεραστούν οι ασυνέχειες που μπορεί να διαταράξουν τη μάθηση και την ανάπτυξη των παιδιών με βάση τη φιλοσοφία ότι η προσαρμογή των παιδιών στο σχολείο θα πρέπει να είναι ευκολότερη όταν οι εκπαιδευτικοί

χρησιμοποιούν αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές (Hirst et al. , 2011), ενθαρρύνουν την ανεξαρτησία μεταξύ των παιδιών (Fowler, 1982), ενθαρρύνουν τη συναισθηματική σταθερότητα μεταξύ των παιδιών και την κατανόηση του πολιτιστικού υπόβαθρου των παιδιών (Kamler & Comber 2005) και όταν υπάρχει επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ του προσωπικού της προσχολικής εκπαίδευσης (Barbour & Seedfeidt, 1993). Το άγχος και ο χρόνος που απαιτείται για την επιτυχή προσαρμογή στο πρώτο έτος του δημοτικού σχολείου μπορεί να μειωθεί εάν οι εκπαιδευτικοί είναι ευαίσθητοι στην εφαρμογή των παραπάνω προτεινόμενων στρατηγικών κατά τη μετάβαση από την προσχολική ηλικία στο δημοτικό σχολείο.

Μελέτες των Bredekamp (1987) και Mbugua (2004) αποκάλυψαν ότι οι ποιοτικές διαφορές μεταξύ του νηπιαγωγείου και του δημοτικού που διαταράσσουν τη μαθησιακή διαδικασία μπορούν να μειωθούν όταν οι εκπαιδευτικοί προσχολικής εκπαίδευσης χρησιμοποιούν Αναπτυξιακά Κατάλληλες Πρακτικές. Υπάρχει αυξανόμενη συναίνεση ότι η συνέχεια παρόμοιων δραστηριοτήτων, υλικών και φιλοσοφίας μέσω αυτών των πρακτικών είναι σημαντική για τη διασφάλιση της ομαλής μετάβασης στο δημοτικό σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί στην προσχολική ηλικία πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι μαθησιακές δραστηριότητες που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο συνδέονται στενά με αυτά που χρησιμοποιούν στο πλαίσιο της εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο. Επιπλέον, οι παιδαγωγικές και το διδακτικό/μαθησιακό υλικό θα πρέπει να είναι παρόμοια προκειμένου να υποστηριχθεί η ομαλή μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο.

Μία από τις πιο σημαντικές επιρροές στη μάθηση είναι το περιβάλλον στο οποίο εμφανίζεται. Εάν το περιβάλλον είναι οικείο, τα παιδιά είναι πιο πιθανό να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις και προσδοκίες (Margetts, 1999). Όταν τα παιδιά είναι προετοιμασμένα για τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο, αποκτούν αυτοπεποίθηση και είναι πιο πιθανό να τα καταφέρουν. Οι δραστηριότητες μετάβασης πρέπει να περιλαμβάνουν τη σταδιακή προετοιμασία των παιδιών της προσχολικής ηλικίας για τις προκλήσεις και τις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου και θα πρέπει να είναι πριν και κατά τη διάρκεια των μεταβατικών περιόδων. Η εκπαιδευτικοί νηπιαγωγοί θα πρέπει να συνεργαστούν με τους εκπαιδευτικούς δασκάλους για να διασφαλίσει ότι εφαρμόζονται κατάλληλες στρατηγικές προκειμένου να υποστηριχθεί η μετάβαση των παιδιών (Fisher, 2020).

Ένας άλλος παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει την ομαλή μετάβαση των παιδιών στο δημοτικό σχολείο είναι η εμπειρία της νέας κατάστασης πριν από την

έναρξη του σχολείου. Η μελέτη των Hirst et al., (2011) έδειξε ότι μια επίσκεψη σε μια τάξη Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ή μια σειρά επισκέψεων παρέχει στα παιδιά: ευκαιρίες να γνωρίζουν τι περιμένουν οι εκπαιδευτικοί από αυτά, ευκαιρίες εξοικείωσης με το νέο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων και των χώρων παιχνιδιού, ευκαιρίες για συμμετοχή σε δραστηριότητες στην τάξη, ευκαιρία να λάβουν πληροφορίες σχετικά με τις διαφορές μεταξύ του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου, ευκαιρίες για εξάσκηση δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για το δημοτικό σχολείο και ευκαιρίες για να γνωρίσουν νέους φίλους και να αναπτύξουν συστήματα υποστήριξης.

Το νηπιαγωγείο θα πρέπει να κανονίζει επισκέψεις σε τάξεις του δημοτικού σχολείου για να συμμετέχει σε δραστηριότητες στην τάξη και παιχνίδια. Αυτές οι επισκέψεις δεν πρέπει να αποκλείουν παιδιά που δεν θα φοιτήσουν στο συγκεκριμένο δημοτικό σχολείο, αλλά μπορεί να θεωρηθούν στο πλαίσιο μιας εκδρομής που μπορεί να οδηγήσει σε μια πολύτιμη μαθησιακή εμπειρία (Fabian & Dunlop, 2007). Με αυτόν τον τρόπο, τα παιδιά μπορούν να αποκτήσουν σημαντικές σχολικές εμπειρίες.

Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο μπορεί να γίνει η προετοιμασία των παιδιών για τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο από το νηπιαγωγείο είναι με τους εκπαιδευτικούς να καθυστερούν και να μειώνουν την προσοχή και τον έπαινο προς τα παιδιά, να μειώνουν τις οδηγίες και τις προτροπές, να αυξάνουν την ανεξαρτησία, να αναθέτουν ρόλους και ευθύνες (Fowler, 1982). Ωστόσο, ο Bredekamp (1987) προειδοποιεί ότι ένα αναπτυξιακά κατάλληλο πρόγραμμα δεν θα πρέπει να επιφέρει τέτοιες αλλαγές, που θα κάνουν την προσχολική εκπαίδευση ανεπαρκή, και προτείνει ότι αυτό το πρόβλημα έγκειται στο δημοτικό σχολείο και όχι στο νηπιαγωγείο. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί στην προσχολική ηλικία θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα παιδιά έχουν αναπτύξει έναν βαθμό ανεξαρτησίας προτού μουν στο δημοτικό σχολείο.

3.3 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη μετάβαση

Οι εκπαιδευτικοί δάσκαλοι είναι από τους πιο κρίσιμους παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματική μετάβαση από την προσχολική στο δημοτικό. Τα παιδιά εξαρτώνται από τον ενήλικα για να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση, συναισθηματική σταθερότητα και να δημιουργήσουν σχέσεις που απαιτούνται για την κατάλληλη

προσαρμογή στο δημοτικό σχολείο (UNICEF, 2007). Οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να προσπαθήσουν να κατανοήσουν το κοινωνικό και οικογενειακό υπόβαθρο του παιδιού στην προσπάθειά τους να βοηθήσουν τα παιδιά να κάνουν μια ομαλή μετάβαση στο δημοτικό σχολείο. Η επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών δασκάλων και των εκπαιδευτικών νηπιαγωγών είναι βασικό στοιχείο για τη διασφάλιση της ομαλής μετάβασης και της σωστής προσαρμογής των παιδιών στο σχολείο (Fisher, 2020).

Μετά την έναρξη του δημοτικού σχολείου, ένα ευέλικτο πρόγραμμα μάθησης και μια σταδιακή εισαγωγή στο σχολείο έχει υποστηριχθεί για να μπορέσουν τα παιδιά να συμμετέχουν με μεγαλύτερη επιτυχία στις σχολικές δραστηριότητες (Fowler, 1982). Οι Pianta και Kraft-Sayre Peters (2003) έκαναν μια βιβλιογραφική ανασκόπηση σχετικά με τη μετάβαση από την προσχολική εκπαίδευση στο δημοτικό και ανέφεραν ότι η συναισθηματική ευημερία των παιδιών θα πρέπει να υποστηρίζεται κατά τη μετάβαση για να μπορέσουν να δημιουργήσουν σχέσεις και να γίνουν ενεργοί συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η συναισθηματική σταθερότητα, οι θετικές στάσεις και η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας θεωρούνται βασικά θεμέλια για τη μάθηση, καθώς τα ασφαλή και χαρούμενα παιδιά είναι σε θέση να συμμετέχουν πλήρως και να συμμετέχουν στις εκπαιδευτικές προκλήσεις που είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν (Burrell & Bubb, 2000). Στη μελέτη τους, οι Perry, Docket και Howard, (2000) ανέφεραν ότι η συναισθηματική ευημερία ενδυναμώνει τα παιδιά ως μαθητές. Σε μια μελέτη, ο Gregory (2008) παρατήρησε ότι τα παιδιά που είναι συναισθηματικά σταθερά είναι πιθανό να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση και να ξεπεράσουν τα προβλήματα που σχετίζονται με τη μετάβαση από την προσχολική εκπαίδευση στο σχολείο. Τα συναισθηματικά σταθερά παιδιά είναι επομένως πιο πιθανό να κάνουν μια ομαλή μετάβαση στο δημοτικό σχολείο και να προσαρμοστούν αμέσως όταν καταλάβουν τι αναμένεται από αυτά.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης θα πρέπει να εργάζονται σκληρά για να κατανοήσουν το πολιτιστικό και κοινωνικό υπόβαθρο των παιδιών. Σε μια μελέτη που έγινε από τους Kamler και Comber (2005), οι εκπαιδευτικοί έπρεπε να καταγράψουν τα χαρακτηριστικά των κοινοτήτων προκειμένου να μάθουν για τους πολιτιστικούς πόρους των παιδιών. Αυτό βοήθησε τους εκπαιδευτικούς να επαναξιολογήσουν τις δυνατότητες των μαθητών τους και να σχεδιάσουν παιδαγωγικές μεθόδους για να τους συνδέσουν με το πρόγραμμα σπουδών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στη μελέτη τους, οι Fletcher et al., (2009) σημείωσαν τη σημασία των

αξιών, των γλωσσών και της πολιτιστικής γνώσης να αποτελούν σιωπηρό μέρος των διδακτικών και μαθησιακών πρακτικών και πρότεινε ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι ευαίσθητοι στις προσεγγίσεις των μαθητών στη μάθηση και να παρέχουν μαθησιακά περιβάλλοντα που νιώθουν άνετα για τις πολιτιστικές τους προσδοκίες. Επομένως, τα παιδιά θα πρέπει να εκπαιδεύονται στην πολιτισμική τους γλώσσα ή σε μια γλώσσα που καταλαβαίνουν καλύτερα, προκειμένου να μειωθεί το άγχος που μπορεί να σχετίζεται με την εκμάθησή σε μια δεύτερη γλώσσα.

Στενά συνδεδεμένη με την κατανόηση της κουλτούρας των παιδιών είναι η κατάλληλη αξιολόγηση των παιδιών κατά την είσοδο τους στο σχολείο. Ένα σύνολο βιβλιογραφίας συζητά και κριτικάρει εργαλεία όπως ο δείκτης πρώιμης ανάπτυξης, ο οποίος χρησιμοποιείται για τον έλεγχο των παιδιών κατά την είσοδο στο σχολείο (Guhn, Janus & Hertzman, 2007; Li, D' Angiulli & Kendall, 2007).

Στην ανάπτυξη της συνέχειας των μαθησιακών εμπειριών από την προσχολική στο δημοτικό σχολείο, οι Barbour και Seefeldt, (1993) πρότειναν ότι θα πρέπει να υπάρχει μια συνεχής επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών στην προσχολική εκπαίδευση και των εκπαιδευτικών στο δημοτικό σχολείο. Σύμφωνα με τους Barbour και Seefeldt (1993), η ανταλλαγή πληροφοριών και ο συλλογικός σχεδιασμός για τη μετάβαση των παιδιών στο δημοτικό σχολείο μπορεί να διευκολυνθεί μέσω: επικοινωνίας μεταξύ προσωπικού πριν και μετά τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο, τη μεταφορά αρχείων με πληροφορίες σχετικά με τα επίπεδα κοινωνικής, σωματικής και πνευματικής ανάπτυξης των παιδιών και εκτίμηση των αναγκών τους, επίσκεψη των καθηγητών ο ένας την τάξη του άλλου για να συζητήσουν την πρόοδο και τη γενική επίδοση των παιδιών, συλλογικός σχεδιασμός προγραμμάτων μετάβασης και δικτύων προσχολικής ηλικίας ή μετάβασης. Η σημασία της επικοινωνίας μεταξύ των εκπαιδευτικών έχει επίσης, αναγνωριστεί από τους Love, Logue, Traudeau and Thayer, (1992) και Fisher (2020). Πρέπει να αναγνωριστεί η σημασία της διασύνδεσης των εμπειριών των δύο βαθμίδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με αυξημένο επαγγελματικό σεβασμό μεταξύ του προσχολικού και του δημοτικού σχολείου.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί στην προσχολική και στο δημοτικό σχολείο πρέπει να έχουν γνώση του προγράμματος σπουδών και της παιδαγωγικής τόσο της προσχολικής ηλικίας όσο και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Broström, 2002; Einarsdóttir, 2007). Η συνέχεια των υπηρεσιών και των προγραμμάτων και η ενίσχυση της γνώσης και της εμπειρογνωμοσύνης σχετικά με το αναπτυξιακά κατάλληλο

πρόγραμμα σπουδών μεταξύ των εκπαιδευτικών, μπορεί να διευκολυνθεί μέσω της δημιουργίας σχέσης μεταξύ των εκπαιδευτικών προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Margetts, 1999).

Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία έρευνας

3.1 Ερευνητικός σχεδιασμός

Για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που παρουσιάστηκαν στην ενότητα 1.2 πραγματοποιήθηκε μια ποσοτική συγχρονική έρευνα. Σκοπός μιας συγχρονικής έρευνας είναι καταγραφή των απόψεων ενός πληθυσμού σε ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο για ένα συγκεκριμένο φαινόμενο. Οι συμμετέχοντες σε αυτόν τον τύπο μελέτης επιλέγονται με βάση συγκεκριμένες μεταβλητές ενδιαφέροντος. Οι συγχρονικές μελέτες έχουν παρατηρητικό χαρακτήρα και είναι γνωστές ως περιγραφικές έρευνες, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι εφικτό μέσα από μια συγχρονική μελέτη να προσδιορισθεί η αιτία που αλλάζει τη διαδικασία μετάβασης των παιδιών από την προσχολική στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, αλλά μπορεί να αποτυπώσει την άποψη των εκπαιδευτικών και των γονέων για τη συγκεκριμένη διαδικασία (Creswell, 2014).

3.2 Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων στην παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε με χρήση κατάλληλου ερωτηματολογίου αυτοαναφοράς. Για τους σκοπούς της έρευνας δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο για τους νηπιαγωγούς και εκπαιδευτικούς και ένα ερωτηματολόγιο για τους γονείς.

Το ερωτηματολόγιο των νηπιαγωγών/δασκάλων αποτελούνταν από τρεις ενότητες ερωτήσεων. Στην πρώτη ενότητα διατυπώθηκαν έξι ερωτήσεις με στόχο να καταγραφούν τα δημογραφικά και εργασιακά χαρακτηριστικά των νηπιαγωγών και εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (φύλο, ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης, οικογενειακή κατάσταση, έτη προϋπηρεσίας, βαθμίδα). Στη δεύτερη ενότητα διατυπώθηκαν 25 ερωτήσεις σε κλίμακα Likert 1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ με σκοπό την αποτύπωση των απόψεων των νηπιαγωγών και δασκάλων αναφορικά με τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Ενδεικτικές δυσκολίες που αξιολογήθηκαν ήταν το άγχος σχετικά με τις

καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου, οι δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο, η έλλειψη συνεργασίας εκπαιδευτικών νηπιαγωγών και δασκάλων το κατά πόσο η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών. Στην τρίτη ενότητα διατυπώθηκαν 18 ερωτήσεις σε κλίμακα Likert 1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ με σκοπό την αποτύπωση των απόψεων των νηπιαγωγών και των δασκάλων αναφορικά με το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Ενδεικτικά καταγράφηκε η άποψη των νηπιαγωγών και εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το κατά πόσο ο ρόλος τους είναι η καθημερινή επαφή με τους γονείς για την εξέλιξη της μετάβασης, η ενημέρωση του παιδιού σχετικά με το πρόγραμμα μετάβασης που θ' ακολουθήσει, η από κοινού διοργάνωση σχολικών γιορτών ή άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων μεταξύ νηπιαγωγείου και πρώτης τάξης δημοτικού και η ενημέρωση των γονέων σχετικά με τη διαδικασία της μετάβασης από το νηπιαγωγείο.

Το ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν στους γονείς αποτελούνταν από τρεις ενότητες ερωτήσεων. Στην πρώτη ενότητα διατυπώθηκαν έξι ερωτήσεις με στόχο να καταγραφούν τα δημογραφικά και εργασιακά χαρακτηριστικά των γονέων (φύλο, ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης, οικογενειακή κατάσταση, αριθμός παιδιών, φύλο παιδιού που είχε τη μετάβαση στην πρώτη δημοτικού). Στη δεύτερη ενότητα διατυπώθηκαν 24 ερωτήσεις σε κλίμακα Likert 1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ με σκοπό την αποτύπωση των απόψεων των γονέων αναφορικά με τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Ενδεικτικές δυσκολίες που αξιολογήθηκαν ήταν το άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου, οι δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο, η έλλειψη συνεργασίας νηπιαγωγών και δασκάλων και το κατά πόσο η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών. Στην τρίτη ενότητα διατυπώθηκαν 11 ερωτήσεις σε κλίμακα Likert 1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ με σκοπό την αποτύπωση των απόψεων των γονέων σχετικά με τον ρόλο τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Ενδεικτικά καταγράφηκε η άποψη των γονέων για το κατά πόσο ο ρόλος τους είναι η επίσκεψη στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον και

γνωριμία με τον εκπαιδευτικό της τάξης και το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου, η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην έναρξη της μετάβασης, η συζήτηση με άλλους γονείς για τη λήψη βοήθειας ώστε να ανταποκριθούν τα παιδιά καλύτερα στη μεταβατική περίοδο και η προετοιμασία του παιδιού από το σπίτι.

3.3 Δείγμα έρευνας

Ο πληθυσμός της έρευνας ορίστηκε να είναι το σύνολο των νηπιαγωγών και εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και το σύνολο των γονέων των μαθητών που βίωσαν τη διαδικασία της μετάβασης από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Από το σύνολο των νηπιαγωγών και εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης επιλέχθηκε δείγμα 101 νηπιαγωγοί και εκπαιδευτικοί ενώ από το σύνολο των γονέων επιλέχθηκε δείγμα 100 γονέων. Η επιλογή του δείγματος βασίστηκε στις αρχές και τα βήματα της μεθοδολογίας σκοπιμότητας. Η μεθοδολογία σκοπιμότητας κατά τον Creswell (2014) είναι μια μορφή δειγματοληψίας μη πιθανότητας (non probability sampling) που έχει ως βασικά πλεονεκτήματα (1) την ελαχιστοποίηση του χρόνου και του κόστους διανομής των ερωτηματολογίων και (2) την επιλογή ενός δείγματος που μπορεί να απαντήσει στα ερευνητικά ερωτήματα μιας κοινωνικής έρευνας. Βασικό μειονέκτημα της συγκεκριμένης προσέγγισης είναι ότι το δείγμα που προκύπτει πολλές φορές δεν μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού (Creswell, 2014). Η διανομή των ερωτηματολογίων στο τελικό δείγμα πραγματοποιήθηκε μέσα από την πλατφόρμα ηλεκτρονικής διανομής ερωτηματολογίων, Google Forms.

3.4 Μεθοδολογία στατιστικής ανάλυσης

Μετά τη συλλογή των ερωτηματολογίων των εκπαιδευτικών και των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα, τα ερωτηματολόγια κωδικοποιήθηκαν και καταχωρήθηκαν στο λογισμικό στατιστικής επεξεργασίας SPSS version 25 όπου και πραγματοποιήθηκε η στατιστική ανάλυση τους. Η προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε στην στατιστική ανάλυση ήταν τόσο περιγραφικής φύσης όσο και επαγωγικής. Αρχικά, υπολογίστηκαν τα περιγραφικά μέτρα για την παρουσίαση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών και

των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα μέτρα περιγραφικής στατιστικής που υπολογίστηκαν ήταν ποσοστά (%), μέση τιμή (M) και τυπική απόκλιση (TA). Στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε η διερευνητική ανάλυση παραγόντων (exploratory factor analysis) για να ομαδοποιηθούν σε παράγοντες οι ερωτήσεις που αξιολογούν τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 και τον ρόλο των εκπαιδευτικών και των γονέων, αντίστοιχα, κατά τη μετάβαση από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ως κριτήρια για την αποτύπωση των παραγόντων χρησιμοποιήθηκαν (1) το κριτήριο της ιδιοτιμής (eigenvalues) και (2) οι παραγοντικές φορτίσεις (loadings) των ερωτήσεων. Σύμφωνα με τον Brown (2015) το πλήθος των ιδιοτιμών που λαμβάνουν τιμή άνω του 1 ισούνται με το πλήθος των παραγόντων που προκύπτουν από τις ερωτήσεις ενός άξονα ενός ερωτηματολογίου. Παρόμοια, ο Raghuvanshi (2016) αναφέρει ότι οι ερωτήσεις ενσωματώνονται σε έναν παράγοντα, αν οι παραγοντικές φορτίσεις τους είναι άνω του 0.5 στον συγκεκριμένο παράγοντα. Μετά την εξαγωγή των παραγόντων πραγματοποιήθηκε ανάλυση με σκοπό να εξετάσουμε το κατά πόσο οι απόψεις των εκπαιδευτικών και των γονέων διαφοροποιούνται σε σημαντικό βαθμό σε σχέση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν οι έλεγχοι t-test για δύο ανεξάρτητες ομάδες και η ανάλυση διακύμανσης (one-way ANOVA) για τρεις ή περισσότερες ανεξάρτητες ομάδες. Όλες οι συγκρίσεις πραγματοποιήθηκαν σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$.

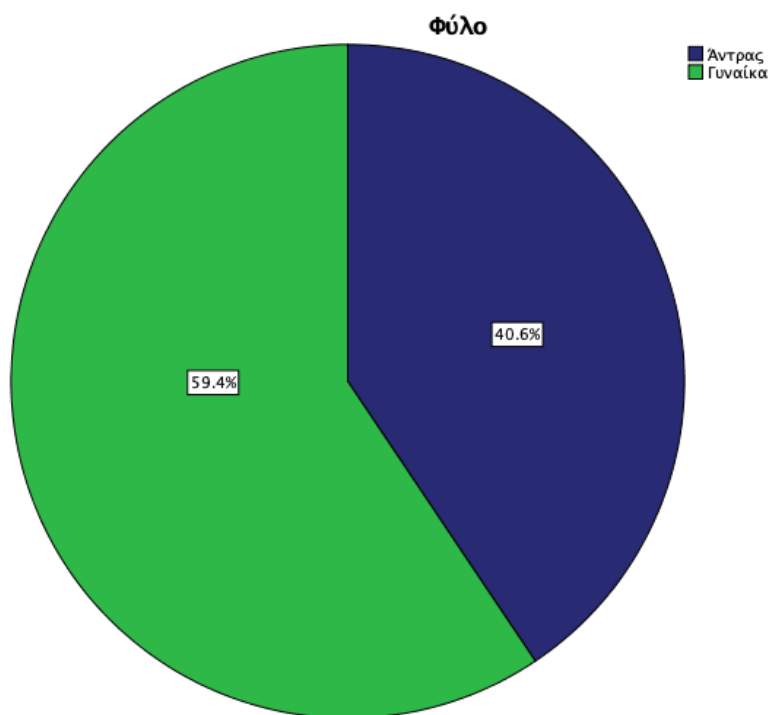
Κεφάλαιο 4. Αποτελέσματα

4.1. Αποτελέσματα για τους εκπαιδευτικούς

Στην πρώτη ενότητα του τέταρτου κεφαλαίου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα. Αρχικά, παρουσιάζονται τα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευτικών του δείγματος ενώ στη συνέχεια δίνονται τα αποτελέσματα σχετικά με τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 καθώς και τις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος τους σε αυτή τη διαδικασία.

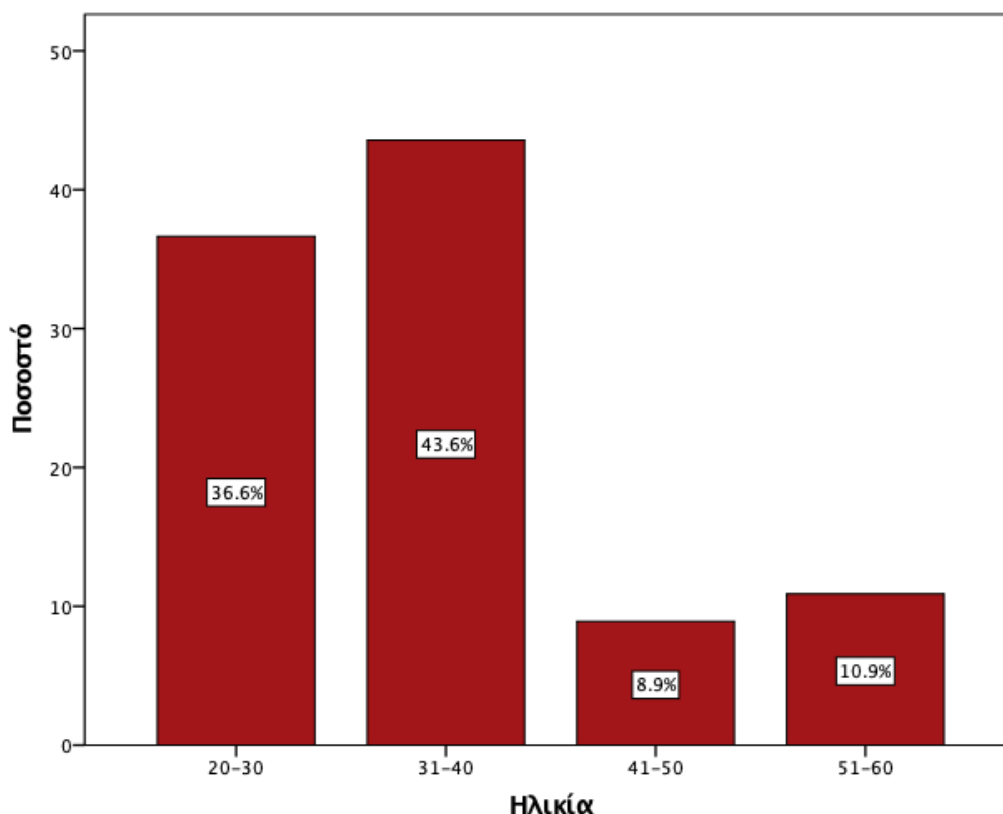
4.1.1 Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτικών

Στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με το φύλο των 101 εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα. Το 59.4% ($n=60$) του δείγματος ήταν γυναίκες και το 40.6% ($n=41$) ήταν άντρες.

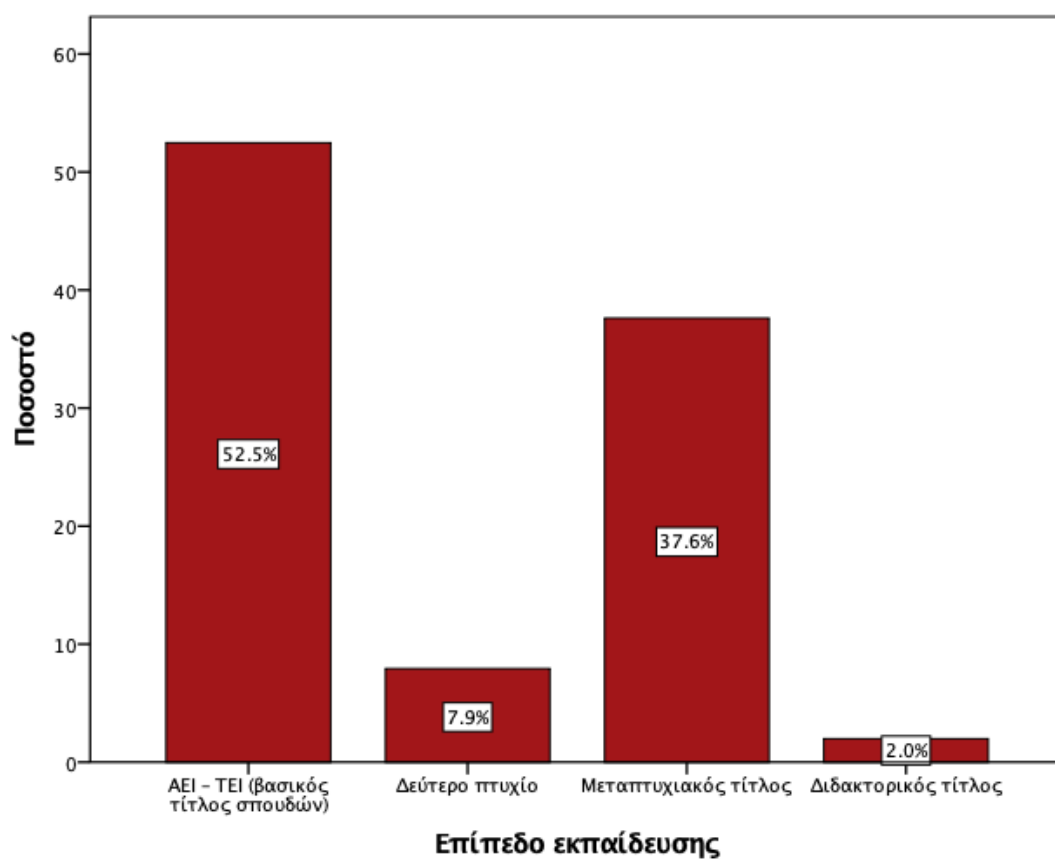
Διάγραμμα 1. Αποτελέσματα για το φύλο των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 2 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά την ηλικιακή κατανομή των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ένα σημαντικό ποσοστό του δείγματος ήταν ηλικίας μεταξύ 20 και 30 ετών ($n=37$, 36.6%) και μεταξύ 31 και 40 ετών ($n=44$, 43.6%). Μικρότερο ποσοστό του δείγματος ανήκε στις ηλικιακές ομάδες 41 έως 50 ετών ($n=9$, 8.9%) και 51 έως 60 ετών ($n=11$, 10.9%).

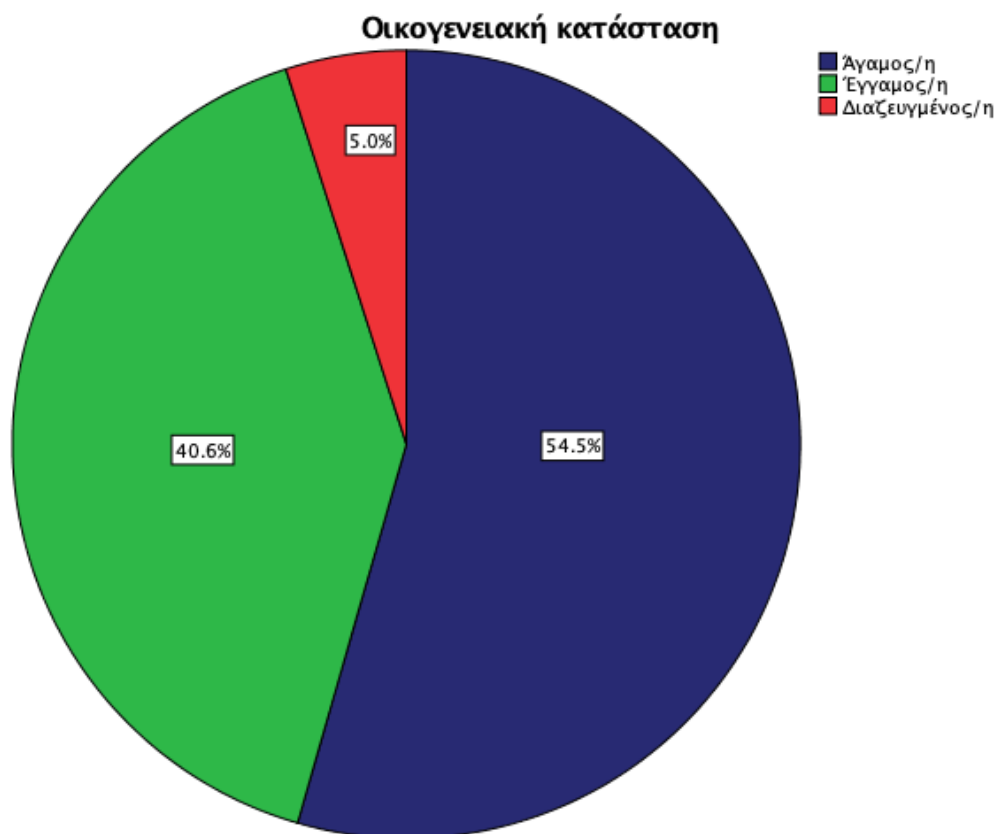
Διάγραμμα 2. Αποτελέσματα για την ηλικιακή ομάδα των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα

Τα αποτελέσματα σχετικά με το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των εκπαιδευτικών έδειξαν πως το 52.5% ($n=53$) είχαν το βασικό τίτλο σπουδών ενώ το 37.6% ($n=38$) δήλωσαν πως έχουν ολοκληρώσει ένα πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (Διάγραμμα 3). Μικρότερο ποσοστό του δείγματος ανέφερε πως έχει δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ/ ΤΕΙ ($n=8$, 7.9%) ή διδακτορικό τίτλο ($n=2$, 2%).

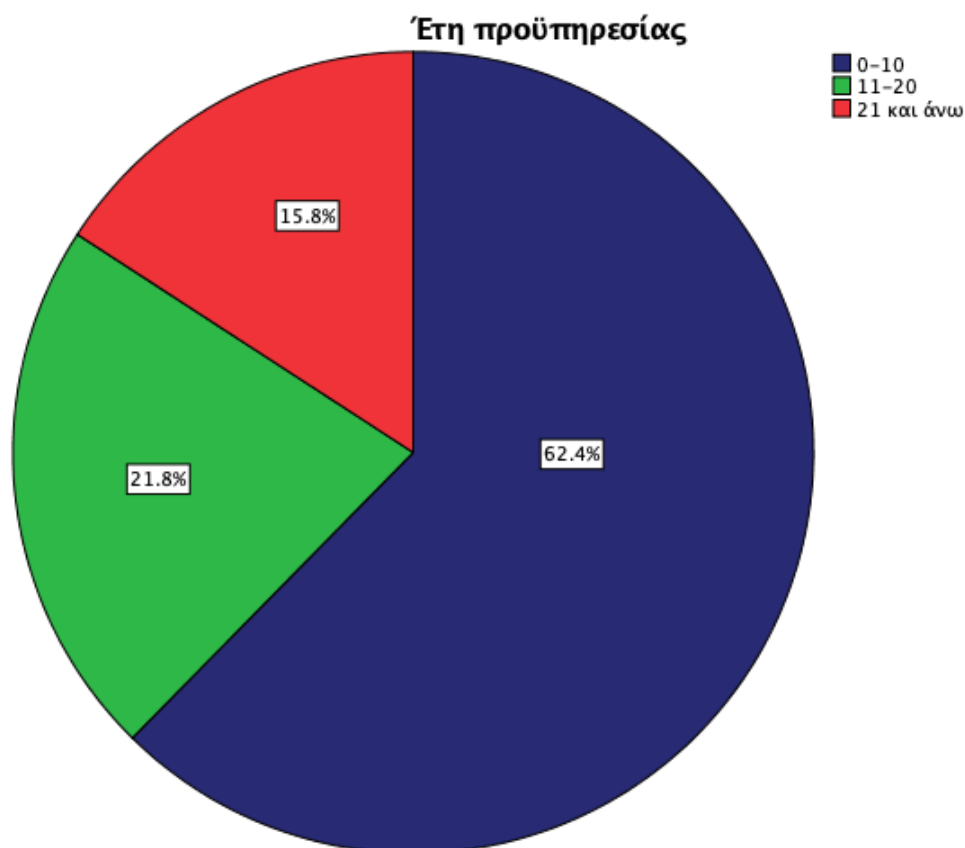
Διάγραμμα 3. Αποτελέσματα για το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 4 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά την οικογενειακή κατάσταση των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το 54.5% ($n=55$) του δείγματος ήταν άγαμοι ενώ το 40.6% ($n=41$) ήταν έγγαμοι και το 5% ($n=5$) ήταν διαζευγμένοι.

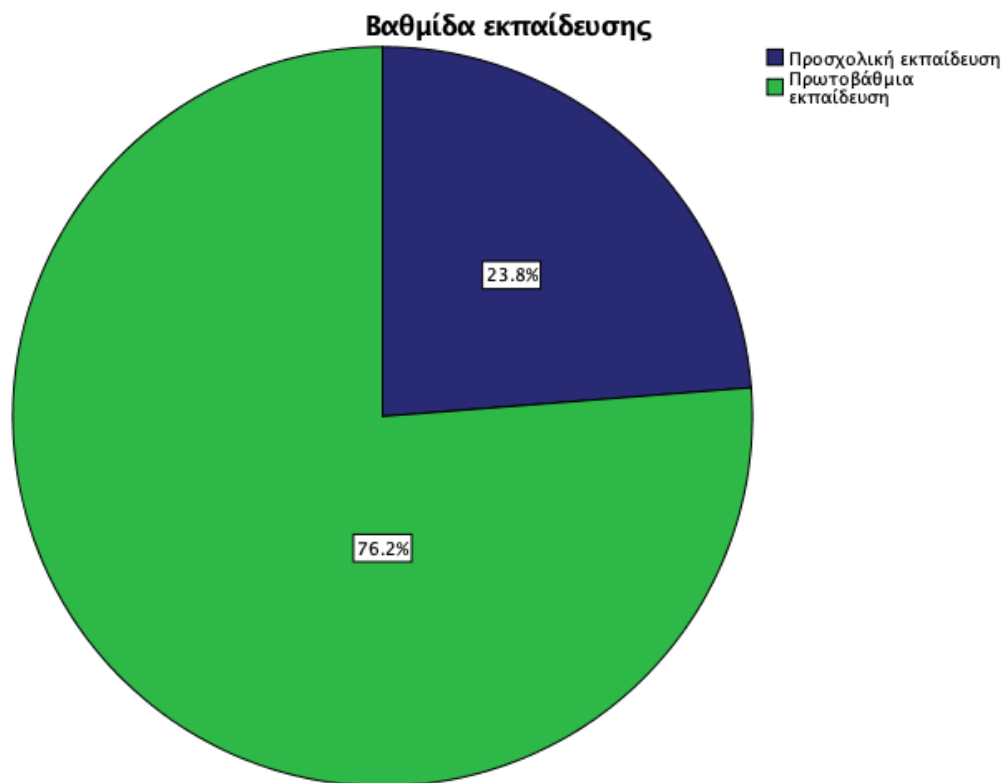
Διάγραμμα 4. Αποτελέσματα για την οικογενειακή κατάσταση των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 5 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά την εργασιακή προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών του δείγματος. Η ανάλυση των δεδομένων ανέδειξε ότι το 62.4% ($n=63$) των εκπαιδευτικών του δείγματος είχαν προϋπηρεσία έως και 10 έτη ενώ το 21.8% ($n=22$) των εκπαιδευτικών του δείγματος είχαν προϋπηρεσία από 11 έως 20 έτη και το 15.8% ($n=16$) των εκπαιδευτικών του δείγματος είχαν προϋπηρεσία μεγαλύτερη από 20 έτη.

Διάγραμμα 5. Αποτελέσματα για τα έτη προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 6 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με τη βαθμίδα εκπαίδευση των εκπαιδευτικών του δείγματος. Η ανάλυση των δεδομένων ανέδειξε ότι το 76.2% ($n=77$) του δείγματος αποτελούνταν από εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 23.8% ($n=24$) του δείγματος αποτελούνταν από νηπιαγωγούς.

Διάγραμμα 6. Αποτελέσματα για τη βαθμίδα εργασίας των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα

Στον Πίνακα 1 δίνονται τα αναλυτικά αποτελέσματα για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών του δείγματος.

Πίνακας 1. Αποτελέσματα για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών του δείγματος

		ν	%
Φύλο	Άντρας	41	40.6%
	Γυναίκα	60	59.4%
Ηλικία	20-30	37	36.6%
	31-40	44	43.6%
	41-50	9	8.9%
	51-60	11	10.9%
Επίπεδο εκπαίδευσης	ΑΕΙ – ΤΕΙ (βασικός τίτλος σπουδών)	53	52.5%
	Δεύτερο πτυχίο	8	7.9%

	Μεταπτυχιακός τίτλος	38	37.6%
	Διδακτορικός τίτλος	2	2.0%
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	55	54.5%
	Έγγαμος/η	41	40.6%
	Διαζευγμένος/η	5	5.0%
Έτη προϋπηρεσίας	0-10	63	62.4%
	11-20	22	21.8%
	21 και άνω	16	15.8%
Βαθμίδα εκπαίδευσης	Προσχολική εκπαίδευση	24	23.8%
	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	77	76.2%

4.1.2 Ανάλυση αξιοπιστίας ερωτηματολογίου εκπαιδευτικών

Η αξιοπιστία των δύο ενότητων του ερωτηματολογίου της έρευνας στο δείγμα των εκπαιδευτικών αξιολογήθηκε από την τιμή του συντελεστή αξιοπιστίας α του Cronbach. Κατά τον Creswell (2014) μια ενότητα ερωτηματολογίου με συντελεστή αξιοπιστίας α του Cronbach άνω του 0.7 μπορεί να χαρακτηριστεί ως αρκετά αξιόπιστη. Από τον Πίνακα 2 προκύπτει ότι η ενότητα ερωτήσεων που αφορούσε τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 είναι αρκετά αξιόπιστη ($\alpha=0.893$). Παρόμοια, η ενότητα ερωτήσεων που αφορούσε το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 είναι αρκετά αξιόπιστη ($\alpha=0.929$).

Πίνακας 2. Αποτελέσματα ανάλυσης αξιοπιστίας για το εργαλείο της έρευνας στο δείγμα των εκπαιδευτικών

Διάσταση	Ερωτήσεις	Cronbach α
Δυσκολίες	25	0.893
Ρόλος εκπαιδευτικών	17	0.929

4.1.3 Απόψεις εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στην επόμενη ενότητα δίνονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την καταγραφή των απόψεων των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη τάξη του δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.

Από τον Πίνακα 3 προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν ότι σε αρκετά μεγάλο βαθμό δυσχεραίνουν τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη τάξη του δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 οι εξής παράγοντες: η πανδημία Covid-19 και η τηλεεκπαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον (MT=4.0, TA=0.8), η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών (MT=3.9, TA=0.8), η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα (3.7, TA=1.1).

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ως ότι αρκετά σημαντικές δυσκολίες που δυσχεραίνουν τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 είναι ο φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις (MT=3.6, TA=0.8), σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου (MT=3.6, TA=0.8), η ανησυχία και φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση (MT=3.5, TA=0.7), η ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα (MT=3.5, TA=1.0), οι επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον (MT=3.5, TA=0.9) και η έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό (MT=3.5, TA=0.9).

Παρόμοια, οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι αρκετά σημαντικές δυσκολίες που δυσχεραίνουν τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 είναι οι δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο (MT=3.4, TA=1.0), οι δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου (MT=3.4, TA=0.8), ότι το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς (MT=3.4, TA=1.0) και η έλλειψη

συνεργασίας εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (MT=3.4, TA=1.0).

Οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι σε μέτριο βαθμό επηρέασαν τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 η έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο (MT=3.2, TA=0.9), η αδιαφορία των γονέων (MT=3.2, TA=1.0), η έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς (MT=3.2, TA=1.0), οι δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο (MT=3.2, TA=0.9) και οι δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς (MT=3.2, TA=0.9).

Οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι σε μικρότερο βαθμό δυσχεραίνουν τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη τάξη του δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 ο σχολικός εκφοβισμός από τους συνομηλίκους μετά τη μετάβαση (MT=2.9, TA=0.9), η αδιαφορία των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (MT=2.9, TA=1.2), ότι τα παιδιά δεν προετοιμάζονται κατάλληλα στο νηπιαγωγείο (MT=2.9, TA=1.1) και η αδιαφορία των νηπιαγωγών (MT=2.8, TA=1.1).

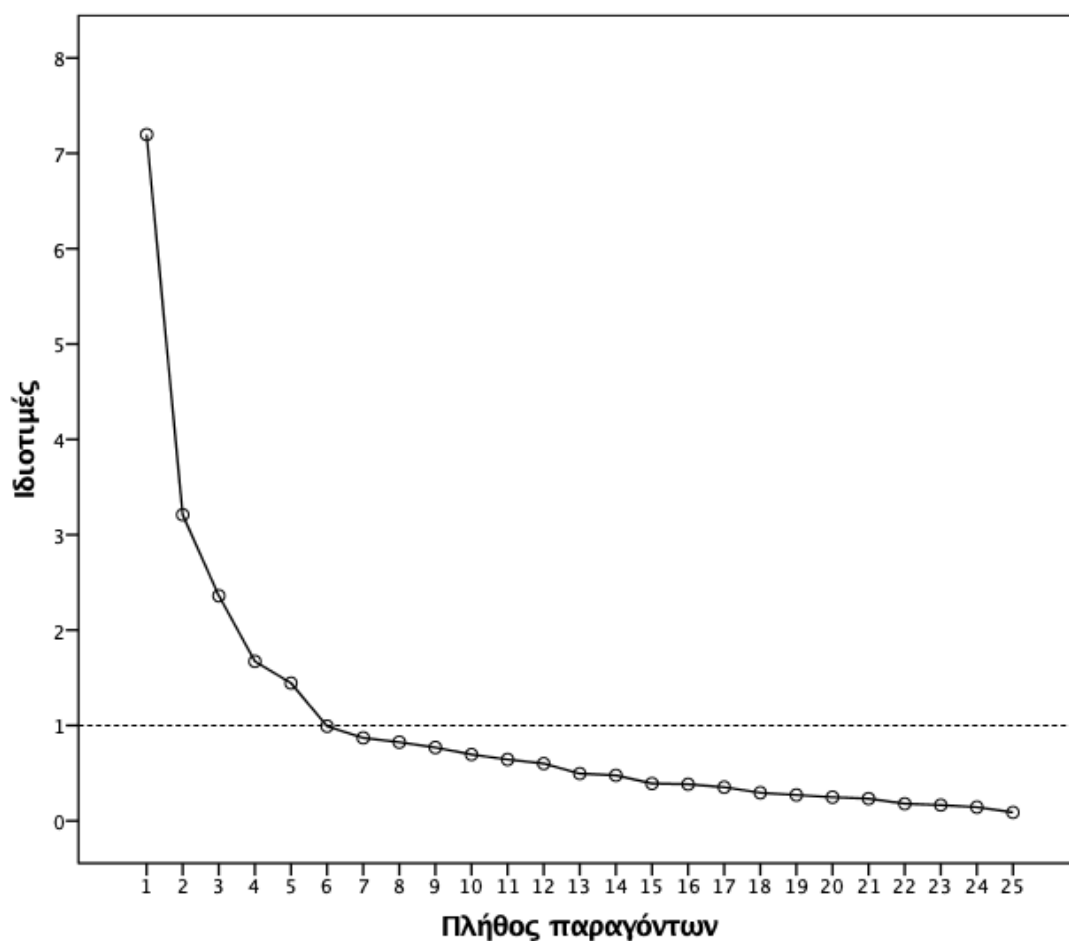
Πίνακας 3. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5	M	TA
Ανησυχία και φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση	1.0%	6.9%	40.6%	46.5%	5.0%	3.5	0.7
Άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου	0.0%	10.9%	28.7%	52.5%	7.9%	3.6	0.8
Φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις	0.0%	7.9%	29.7%	52.5%	9.9%	3.6	0.8
Ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα	5.0%	9.9%	29.7%	45.5%	9.9%	3.5	1.0

Δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο	4.0%	13.9%	32.7%	41.6%	7.9%	3.4	1.0
Σχολικός εκφοβισμός από τους συνομηλίκους μετά τη μετάβαση	9.9%	18.8%	43.6%	26.7%	1.0%	2.9	0.9
Επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον	2.0%	11.9%	33.7%	42.6%	9.9%	3.5	0.9
Αγωνία διαχωρισμού του από τους υπόλοιπους συνομηλίκους του στο σχολείο	4.0%	15.8%	40.6%	37.6%	2.0%	3.2	0.9
Δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο	4.0%	15.8%	40.6%	35.6%	4.0%	3.2	0.9
Δυσκολίες προσαρμογής στο νέο πρόγραμμα σπουδών	2.0%	12.9%	40.6%	38.6%	5.9%	3.3	0.9
Δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς	5.0%	16.8%	38.6%	35.6%	4.0%	3.2	0.9
Δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου	3.0%	7.9%	45.5%	36.6%	6.9%	3.4	0.8
Έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο	5.0%	13.9%	39.6%	35.6%	5.9%	3.2	0.9
Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς	5.0%	13.9%	29.7%	40.6%	10.9%	3.4	1.0
Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα	6.9%	3.0%	25.7%	38.6%	25.7%	3.7	1.1
Η αδιαφορία των γονέων	7.9%	12.9%	35.6%	37.6%	5.9%	3.2	1.0

Η αδιαφορία των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	15.8%	20.8%	29.7%	27.7%	5.9%	2.9	1.2
Η αδιαφορία των νηπιαγωγών	15.8%	22.8%	33.7%	22.8%	5.0%	2.8	1.1
Έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς	7.9%	14.9%	32.7%	40.6%	4.0%	3.2	1.0
Τα παιδιά δεν προετοιμάζονται κατάλληλα στο νηπιαγωγείο	13.9%	22.8%	28.7%	29.7%	5.0%	2.9	1.1
Έλλειψη συνεργασίας νηπιαγωγών και δασκάλων	5.0%	7.9%	39.6%	35.6%	11.9%	3.4	1.0
Έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	2.0%	13.0%	30.0%	47.0%	8.0%	3.5	0.9
Η πανδημία Covid-19 και η τηλεκπαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον	0.0%	3.0%	22.8%	43.6%	30.7%	4.0	0.8
Η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	2.0%	3.0%	31.7%	45.5%	17.8%	3.7	0.9
Η ελλιπής επικοινωνία και αλληλοεπίδραση με τα άλλα παιδιά κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	0.0%	4.0%	25.7%	44.6%	25.7%	3.9	0.8

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε παραγοντική ανάλυση με σκοπό να ομαδοποιηθούν οι ερωτήσεις του Πίνακα 3 σε παράγοντες που να αξιολογούν τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Στο Διάγραμμα 7 δίνονται τα αποτελέσματα του κριτηρίου ιδιοτιμής. Η ανάλυση έδειξε ότι οι 25 δυσκολίες που αναφέρονται στον Πίνακα 3 ομαδοποιούνται σε 5 παράγοντες, καθώς βρέθηκαν πέντε ιδιοτιμές μεγαλύτερες του 1.

Διάγραμμα 7. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 με βάση το κριτήριο της ιδιοτιμής

Στον Πίνακα 4 δίνονται τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης (πλήθος παραγόντων και παραγοντικές φορτίσεις) για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Από την ανάλυση καταγράφηκαν οι εξής παράγοντες:

1. Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών και έλλειψη προετοιμασίας
2. Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση
3. Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19
4. Προσαρμογή στο νέο περιβάλλον
5. Προβλήματα μετά τη μετάβαση

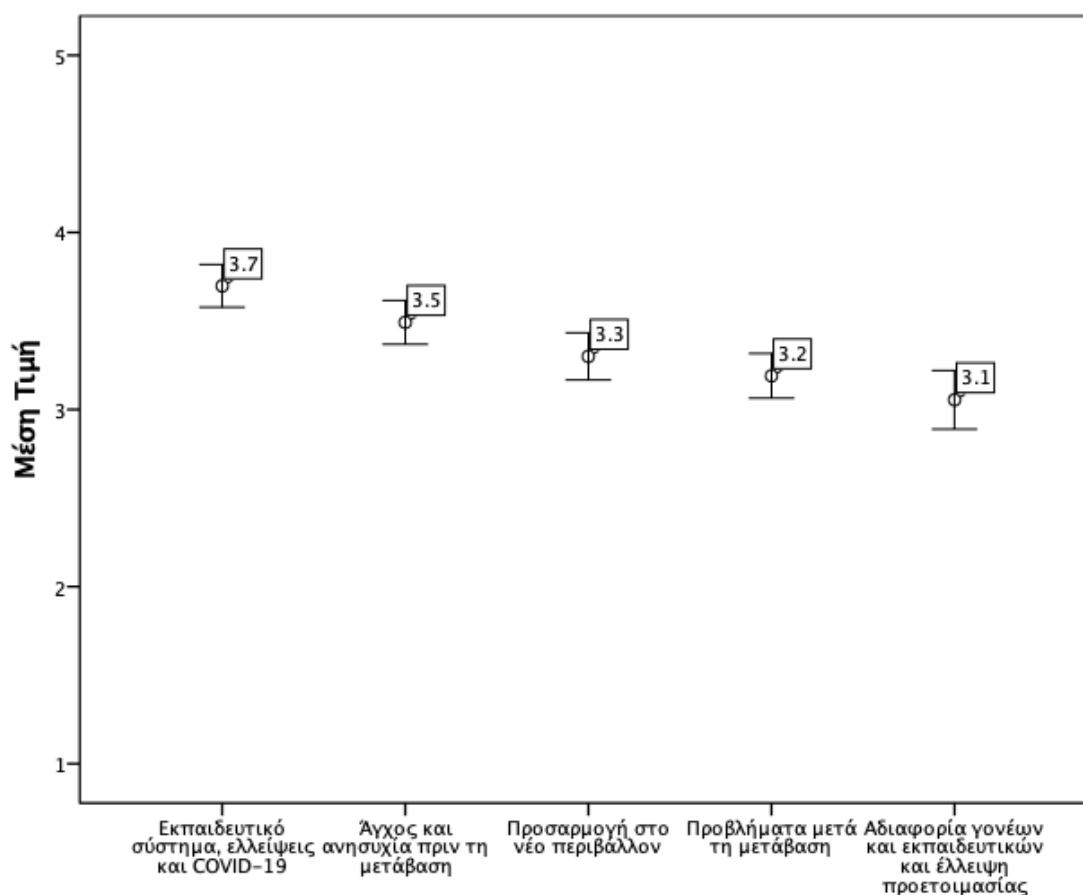
Πίνακας 4. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

	1	2	3	4	5
Η αδιαφορία των γονέων	0.651	-	-	-	-
Η αδιαφορία των δασκάλων	0.851	-	-	-	-
Η αδιαφορία των νηπιαγωγών	0.874	-	-	-	-
Έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς	0.763	-	-	-	-
Τα παιδιά δεν προετοιμάζονται κατάλληλα στο νηπιαγωγείο	0.745	-	-	-	-
Έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	0.612	-	-	-	-
Ανησυχία και φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση	-	0.817	-	-	-
Άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου	-	0.800	-	-	-
Φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις	-	0.755	-	-	-
Ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα	-	0.669	-	-	-
Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα	-	-	0.565	-	-
Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς	-	-	0.579	-	-
Έλλειψη συνεργασίας νηπιαγωγών και δασκάλων	-	-	0.575	-	-
Η πανδημία Covid-19 και η τηλεεκπαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον	-	-	0.698	-	-
Η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	-	-	0.682	-	-
Η ελλιπής επικοινωνία και αλληλοεπίδραση με τα άλλα παιδιά κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	-	-	0.828	-	-
Δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο	-	-	-	0.591	-
Δυσκολίες προσαρμογής στο νέο πρόγραμμα σπουδών	-	-	-	0.846	-
Δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς	-	-	-	0.785	-
Δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου	-	-	-	0.741	-

Σχολικός εκφοβισμός από τους συνομηλίκους μετά τη μετάβαση	-	-	-	-	0.689
Επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον	-	-	-	-	0.752
Αγωνία διαχωρισμού του από τους υπόλοιπους συνομηλίκους του στο σχολείο	-	-	-	-	0.538
Δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο	-	-	-	-	0.604
Έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο	-	-	-	-	0.568

1= Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών και έλλειψη προετοιμασίας, 2= Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση, 3= Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19, 4= Προσαρμογή στο νέο περιβάλλον, 5= Προβλήματα μετά τη μετάβαση

Για κάθε έναν από τους πέντε παράγοντες υπολογίστηκε μια νέα μεταβλητή (συνολικά δημιουργήθηκαν πέντε μεταβλητές). Τα περιγραφικά αποτελέσματα για τις πέντε ομάδες δυσκολιών που προέκυψαν από τα αποτελέσματα της ανάλυσης δίνονται διαγραμματικά στο Διάγραμμα 8. Η ανάλυση έδειξε ότι κατά τους εκπαιδευτικούς οι σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 αφορούν το εκπαιδευτικό σύστημα, τις ελλείψεις και τις αλλαγές που έφερε ο COVID-19 στην εκπαίδευση (MT=3.7, TA=0.7). Επιπλέον, η ανάλυση έδειξε ότι η δεύτερη, κατά σειρά, ομάδα δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 σχετίζονταν με το άγχος και την ανησυχία για τη διαδικασία μετάβασης (MT=3.5, TA=0.6). Στην τρίτη θέση αναδείχθηκαν οι δυσκολίες που αφορούν την προσαρμογή στο νέο περιβάλλον (MT=3.3, TA=0.8) και στην τέταρτη αναδείχθηκαν οι δυσκολίες που αφορούν τα προβλήματα μετά τη μετάβαση (MT=3.2, TA=0.7). Στην τελευταία θέση αναδείχθηκαν οι δυσκολίες που αφορούν την αδιαφορία των γονέων και των εκπαιδευτικών και την έλλειψη επικοινωνίας και προετοιμασίας (MT=3.1, TA=0.7).

Διάγραμμα 8. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στον Πίνακα 5 δίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Η ανάλυση έδειξε ότι οι δυσκολίες που προκύπτουν από την αδιαφορία των γονέων και εκπαιδευτικών και την έλλειψη προετοιμασίας σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που αφορούν το άγχος και την ανησυχία πριν τη μετάβαση ($r=0.275$, $p<0.01$), με τις δυσκολίες που αφορούν το εκπαιδευτικό σύστημα, τις ελλείψεις και τις αλλαγές που έφερε ο COVID-19 ($r=0.474$, $p<0.01$), με τις δυσκολίες που αφορούν την προσαρμογή στο νέο περιβάλλον ($r=0.261$, $p<0.01$) και με τις δυσκολίες που αφορούν διάφορα προβλήματα μετά τη μετάβαση ($r=0.506$, $p<0.01$).

Επιπρόσθετα, η ανάλυση έδειξε ότι οι δυσκολίες που αφορούν το άγχος και την ανησυχία πριν τη μετάβαση σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που αφορούν το εκπαιδευτικό σύστημα, τις ελλείψεις και τις αλλαγές που έφερε ο COVID-19 ($r=0.364$,

$p<0.01$), με τις δυσκολίες που αφορούν την προσαρμογή στο νέο περιβάλλον ($r=0.656$, $p<0.01$) και με τις δυσκολίες που αφορούν διάφορα προβλήματα μετά τη μετάβαση ($r=0.514$, $p<0.01$).

Παρόμοια, η ανάλυση έδειξε ότι οι δυσκολίες που αφορούν το εκπαιδευτικό σύστημα, τις ελλείψεις και τις αλλαγές που έφερε ο COVID-19 σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που αφορούν την προσαρμογή στο νέο περιβάλλον ($r=0.267$, $p<0.01$) και με τις δυσκολίες που αφορούν διάφορα προβλήματα μετά τη μετάβαση ($r=0.477$, $p<0.01$).

Τέλος, η ανάλυση έδειξε ότι οι δυσκολίες που αφορούν την προσαρμογή στο νέο περιβάλλον σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που αφορούν διάφορα προβλήματα μετά τη μετάβαση ($r=0.518$, $p<0.01$).

Πίνακας 5. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

		Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών και έλλειψη προετοιμασίας	Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση	Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19	Προσαρμογή ή στο νέο περιβάλλον	Προβλήματα μετά τη μετάβαση
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών και έλλειψη προετοιμασίας	r	1	.275**	.474**	.261**	.506**
	p		.006	.000	.009	.000
	n	101	101	101	101	101
Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση	r	.275**	1	.364**	.656**	.514**
	p	.006		.000	.000	.000
	n	101	101	101	101	101
Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19	r	.474**	.364**	1	.267**	.477**
	p	.000	.000		.007	.000
	n	101	101	101	101	101
	r	.261**	.656**	.267**	1	.518**

Προσαρμογή στο	p	.009	.000	.007		.000
νέο περιβάλλον	v	101	101	101	101	101
Προβλήματα μετά	r	.506**	.514**	.477**	.518**	1
τη μετάβαση	p	.000	.000	.000	.000	
	v	101	101	101	101	101

** . Σημαντική συσχέτιση σε επίπεδο $\alpha=0.01$

4.1.4 Απόψεις εκπαιδευτικών για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στην επόμενη ενότητα δίνονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την καταγραφή των απόψεων των εκπαιδευτικών για το ρόλο που θα έπρεπε να έχουν κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.

Από τον Πίνακα 6 προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν ότι σε αρκετά σημαντικό βαθμό ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού είναι η ενημέρωση των γονέων σχετικά με τη διαδικασία της μετάβασης από το νηπιαγωγείο (MT=3.7, TA=0.9), η συνάντηση όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού για το σχεδιασμό προγράμματος μετάβασης (MT=3.7, TA=0.9), η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ νηπιαγωγείου, δημοτικού και οικογένειας (MT=3.6, TA=0.9), η συγκέντρωση πληροφοριών για τον μαθητή από το οικογενειακό και σχολικό του περιβάλλον (MT=3.6, TA=0.9), η συνάντηση πριν την έναρξη της μετάβασης με ολόκληρη την σχολική ομάδα και την οικογένεια με στόχο τη θεμελίωση στόχων και τον εντοπισμό των προκλήσεων (MT=3.6, TA=0.9) και ο προγραμματισμός των επισκέψεων των παιδιών στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον (MT=3.6, TA=0.9).

Παρόμοια, οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν πως σε αρκετά σημαντικό βαθμό ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού είναι να δίνουν τον επιτρεπόμενο χρόνο στους μαθητές για εξερεύνηση και εξοικείωση με την καινούργια τάξη (MT=3.5, TA=0.9), η ενημέρωση του παιδιού σχετικά με το πρόγραμμα μετάβασης που θα ακολουθήσει (MT=3.5, TA=0.9) και η ενημέρωση των γονέων των παιδιών από ειδικούς επιστήμονες (MT=3.5, TA=1.1).

Σε μικρότερο βαθμό οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού είναι η ενημέρωση των παιδιών που πρόκειται να βιώσουν τη μετάβαση από ειδικούς επιστήμονες (MT=3.2, TA=1.1), η καθημερινή επαφή με τους γονείς για την εξέλιξη της μετάβασης (MT=3.2, TA=1.0), η ανεπίσημη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του/της νηπιαγωγού με τον δάσκαλο της πρώτης τάξης (MT=3.3, TA=1.0), η από κοινού διοργάνωση σχολικών γιορτών ή άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων μεταξύ νηπιαγωγείου και πρώτης τάξης δημοτικού (MT=3.3, TA=1.0), η κοινού διοργάνωση εκδηλώσεων για γονείς ή/και για τους φορείς της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την ενημέρωσή τους αναφορικά με το θέμα της μετάβασης (MT=3.3, TA=0.9).

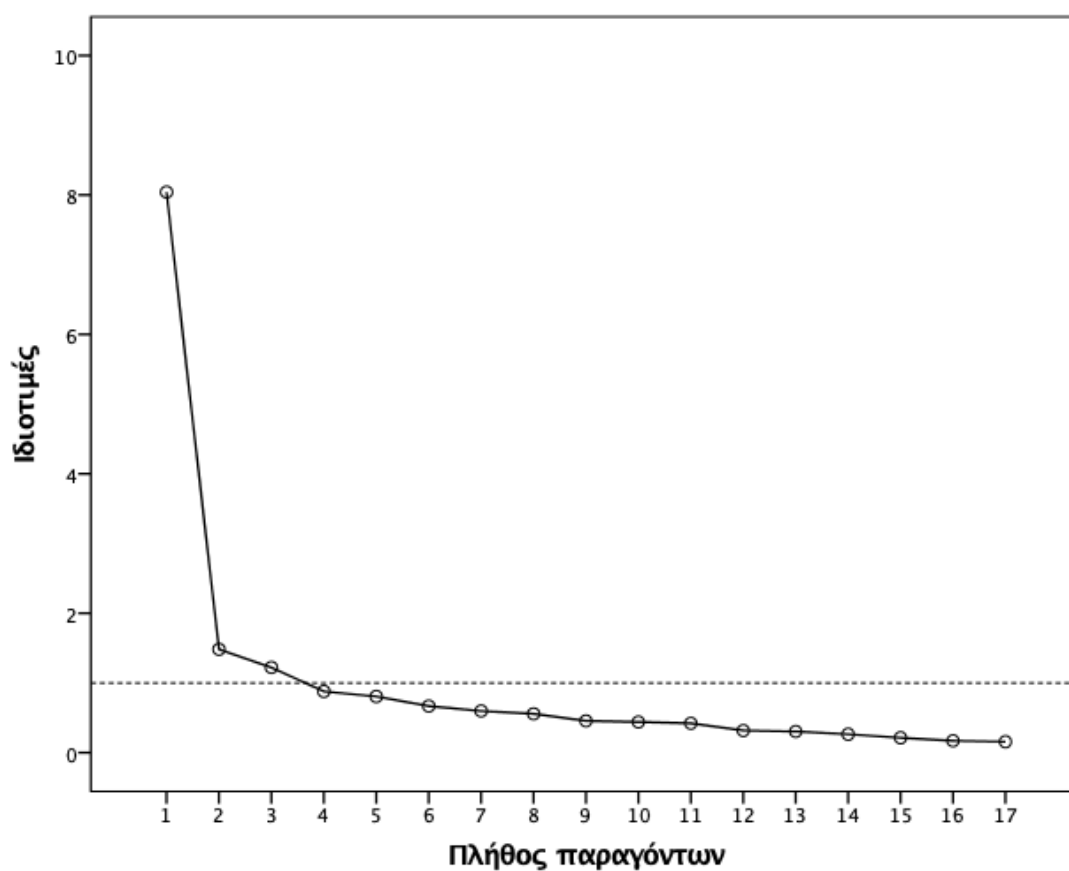
Πίνακας 6. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5	M	TA
Συνάντηση πριν την έναρξη της μετάβασης με ολόκληρη την σχολική ομάδα και την οικογένεια με στόχο τη θεμελίωση στόχων και τον εντοπισμό των προκλήσεων	2.0%	4.0%	41.6%	37.6%	14.9%	3.6	0.9
Συγκέντρωση πληροφοριών για τον μαθητή από το οικογενειακό και σχολικό του περιβάλλον (ενδιαφέροντα, ανάγκες, επιτυχημένες στρατηγικές, συγκεκριμένες συμπεριφορές, και προτιμήσεις)	0.0%	9.9%	36.6%	37.6%	15.8%	3.6	0.9
Ανεπίσημη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του/της νηπιαγωγού με τον δάσκαλο της πρώτης τάξης	1.0%	21.0%	37.0%	26.0%	15.0%	3.3	1.0
Καθημερινή επαφή με τους γονείς για την εξέλιξη της μετάβασης	5.9%	16.8%	36.6%	36.6%	4.0%	3.2	1.0

Οικοδόμηση εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ νηπιαγωγείου, δημοτικού και οικογένειας	2.0%	10.9%	28.7%	40.6%	17.8%	3.6	1.0
Επιτρεπόμενος χρόνος στους μαθητές για εξερεύνηση και εξοικείωση με την καινούργια τάξη	1.0%	12.0%	37.0%	37.0%	13.0%	3.5	0.9
Εξατομικευμένο πρόγραμμα μετάβασης για την κάλυψη των αναγκών και για τη βελτίωση της συμμετοχής κατά το μεταβατικό στάδιο	2.0%	13.9%	38.6%	37.6%	7.9%	3.4	0.9
Ενημέρωση των γονέων σχετικά με τη διαδικασία της μετάβασης από το νηπιαγωγείο	2.0%	7.9%	24.8%	44.6%	20.8%	3.7	0.9
Προγραμματισμός των επισκέψεων των παιδιών στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον	2.0%	8.9%	30.7%	46.5%	11.9%	3.6	0.9
Συνάντηση όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού για το σχεδιασμό προγράμματος μετάβασης	1.0%	5.9%	29.7%	45.5%	17.8%	3.7	0.9
Ενσωμάτωση του/της νηπιαγωγού στις εκπαιδευτικές συναντήσεις	4.0%	12.0%	34.0%	41.0%	9.0%	3.4	1.0
Ενημέρωση του παιδιού σχετικά με το πρόγραμμα μετάβασης που θ' ακολουθήσει	3.0%	7.9%	36.6%	39.6%	12.9%	3.5	0.9
Επικοινωνία πριν τη μετάβαση της οικογένειας με τον μελλοντικό δάσκαλο	5.0%	9.9%	33.7%	42.6%	8.9%	3.4	1.0
Από κοινού διοργάνωση σχολικών γιορτών ή άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων μεταξύ νηπιαγωγείου και πρώτης τάξης δημοτικού	5.0%	12.9%	37.6%	36.6%	7.9%	3.3	1.0
Από κοινού διοργάνωση εκδηλώσεων για γονείς ή/και για τους φορείς της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την ενημέρωσή τους αναφορικά με το θέμα της μετάβασης.	3.0%	15.8%	31.7%	43.6%	5.9%	3.3	0.9

Την ενημέρωση των παιδιών που πρόκειται να βιώσουν τη μετάβαση από ειδικούς επιστήμονες	7.9%	15.8%	30.7%	38.6%	6.9%	3.2	1.1
Την ενημέρωση των γονέων των παιδιών από ειδικούς επιστήμονες	5.0%	15.0%	17.0%	48.0%	15.0%	3.5	1.1

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε παραγοντική ανάλυση με σκοπό να ομαδοποιηθούν οι ερωτήσεις του Πίνακα 6 για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Στο Διάγραμμα 9 δίνονται τα αποτελέσματα του κριτηρίου ιδιοτιμής. Η ανάλυση έδειξε ότι οι 18 ερωτήσεις που αφορούν το ρόλο των εκπαιδευτικών που αναφέρονται στον Πίνακα 6 ομαδοποιούνται σε 3 παράγοντες, καθώς βρέθηκαν τρεις ιδιοτιμές μεγαλύτερες του 1.

Διάγραμμα 9. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στον Πίνακα 7 δίνονται τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης (πλήθος παραγόντων και παραγοντικές φορτίσεις) για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Από την ανάλυση καταγράφηκαν οι εξής παράγοντες:

1. Προετοιμασία εκπαιδευτικών και διοργάνωση εκδηλώσεων
2. Συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών
3. Προετοιμασία μαθητών και επαφή με γονείς

Πίνακας 7. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

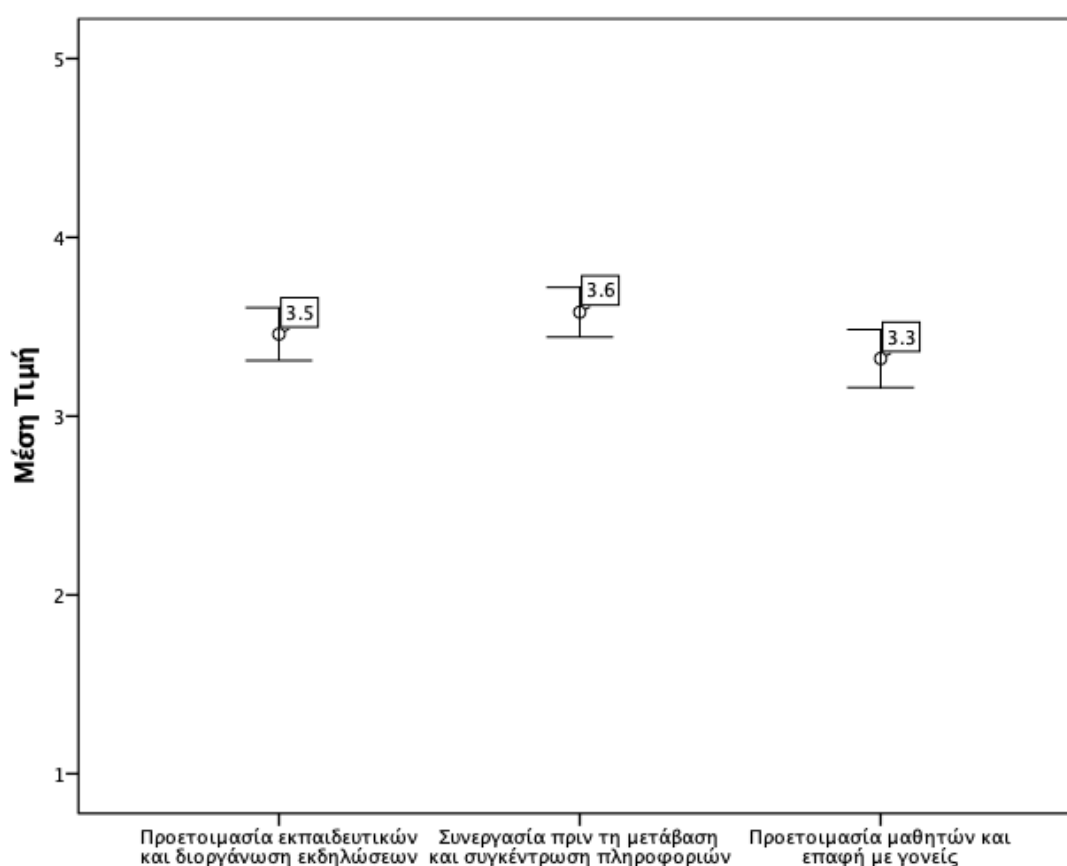
	1	2	3
Συνάντηση όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού για το σχεδιασμό προγράμματος μετάβασης	0.685	-	-
Ενσωμάτωση του/της νηπιαγωγού στις εκπαιδευτικές συναντήσεις	0.529	-	-
Από κοινού διοργάνωση σχολικών γιορτών ή άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων μεταξύ νηπιαγωγείου και πρώτης τάξης δημοτικού	0.627	-	-
Από κοινού διοργάνωση εκδηλώσεων για γονείς ή/και για τους φορείς της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την ενημέρωσή τους αναφορικά με το θέμα της μετάβασης.	0.659	-	-
Επικοινωνία πριν τη μετάβαση της οικογένειας με τον μελλοντικό δάσκαλο	-	0.777	-
Οικοδόμηση εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ νηπιαγωγείου, δημοτικού και οικογένειας	-	0.599	-

Συνάντηση πριν την έναρξη της μετάβασης με ολόκληρη την σχολική ομάδα και την οικογένεια με στόχο τη θεμελίωση στόχων και τον εντοπισμό των προκλήσεων	-	0.686	-
Συγκέντρωση πληροφοριών για τον μαθητή από το οικογενειακό και σχολικό του περιβάλλον (ενδιαφέροντα, ανάγκες, επιτυχημένες στρατηγικές,	-	0.758	-
Ανεπίσημη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του/της νηπιαγωγού με τον δάσκαλο της πρώτης τάξης	-	0.606	-
Ενημέρωση των γονέων σχετικά με τη διαδικασία της μετάβασης από το νηπιαγωγείο	-	0.696	-
Προγραμματισμός των επισκέψεων των παιδιών στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον	-	0.599	-
Επιτρεπόμενος χρόνος στους μαθητές για εξερεύνηση και εξοικείωση με την καινούργια τάξη	-	-	0.610
Ενημέρωση του παιδιού σχετικά με το πρόγραμμα μετάβασης που θ' ακολουθήσει	-	-	0.712
Καθημερινή επαφή με τους γονείς για την εξέλιξη της μετάβασης	-	-	0.503
Εξατομικευμένο πρόγραμμα μετάβασης για την κάλυψη των αναγκών και για τη βελτίωση της συμμετοχής κατά το μεταβατικό στάδιο	-	-	0.648
Την ενημέρωση των παιδιών που πρόκειται να βιώσουν τη μετάβαση από ειδικούς επιστήμονες	-	-	0.802
Την ενημέρωση των γονέων των παιδιών από ειδικούς επιστήμονες	-	-	0.829

1= Προετοιμασία εκπαιδευτικών και διοργάνωση εκδηλώσεων, 2= Συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών, 3= Προετοιμασία μαθητών και επαφή με γονείς

Για κάθε έναν από τους τρεις παράγοντες υπολογίστηκε μια νέα μεταβλητή (συνολικά δημιουργήθηκαν τρεις μεταβλητές). Τα περιγραφικά αποτελέσματα για τις τρεις ομάδες που αφορούν το ρόλο των εκπαιδευτικών που προέκυψαν από τα αποτελέσματα της ανάλυσης δίνονται διαγραμματικά στο Διάγραμμα 10. Η ανάλυση έδειξε ότι κατά τους εκπαιδευτικούς ο κυριότερος ρόλος τους είναι η συνεργασία πριν τη μετάβαση και η συγκέντρωση των απαραίτητων πληροφοριών για τα παιδιά

(MT=3.6, TA=0.8). Εν συνεχεία, οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση των μαθητών είναι να προετοιμαστούν και να διοργανωθούν κάποιες κατάλληλες εκδηλώσεις (MT=3.5, TA=0.8) και να προετοιμάσουν τους μαθητές και να έρθουν σε επαφή (να επικοινωνήσουν) με τους γονείς των μαθητών (MT=3.3, TA=0.7).

Διάγραμμα 10. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στον Πίνακα 8 δίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Η ανάλυση έδειξε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού που αφορά την προετοιμασία των εκπαιδευτικών και τη διοργάνωση εκδηλώσεων σχετίζεται θετικά με τη συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών ($r=0.716$, $p<0.01$) και την προετοιμασία των μαθητών και την επαφή με τους γονείς ($r=0.650$, $p<0.01$). Παρόμοια, η ανάλυση έδειξε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού που αφορά τη συνεργασία

πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών σχετίζεται θετικά με την προετοιμασία των μαθητών και την επαφή με τους γονείς ($r=0.628$, $p<0.01$).

Πίνακας 8. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

		Προετοιμασία εκπαιδευτικών και διοργάνωση εκδηλώσεων	Συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών	Προετοιμασία μαθητών και επαφή με γονείς
Προετοιμασία	r	1	.716**	.650**
εκπαιδευτικών και	p		.000	.000
διοργάνωση	n	101	101	101
εκδηλώσεων				
Συνεργασία πριν	r	.716**	1	.628**
τη μετάβαση και	p	.000		.000
συγκέντρωση	n	101	101	101
πληροφοριών				
Προετοιμασία	r	.650**	.628**	1
μαθητών και	p	.000	.000	
επαφή με γονείς	n	101	101	101

** . Σημαντική συσχέτιση σε επίπεδο $\alpha=0.01$

4.1.5. Αποτελέσματα ως προς τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών

Η επόμενη ενότητα του κεφαλαίου παρουσιάζει τα αποτελέσματα σχετικά με τον έλεγχο για τις διαφορές στις απόψεις των εκπαιδευτικών με βάση τα χαρακτηριστικά τους.

Στον Πίνακα 9 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο t-test για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς το φύλο τους. Η ανάλυση ανέδειξε τρεις στατιστικά σημαντικές διαφορές στις απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό και μια στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό.

Αναλυτικότερα, τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν πως οι γυναίκες (MT=3.6, TA=0.6) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άντρες (MT=3.3, TA=0.6) ότι το άγχος και η ανησυχία πριν τη μετάβαση αποτελούν μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($t=-2.354$, $p=0.021$).

Παρόμοια, τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν πως οι γυναίκες (MT=3.9, TA=0.5) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άντρες (MT=3.5, TA=0.6) ότι το εκπαιδευτικό σύστημα, οι ελλείψεις και οι αλλαγές λόγω του COVID-19 αποτελούν μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($t=-3.065$, $p=0.003$).

Επιπλέον, τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν πως οι γυναίκες (MT=3.3, TA=0.5) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άντρες (MT=3.0, TA=0.8) ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές μετά τη μετάβαση (όπως για παράδειγμα ο σχολικός εκφοβισμός) αποτελούν μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($t=-2.218$, $p=0.029$).

Τέλος, από τον Πίνακα 9 και τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης προκύπτει πως οι γυναίκες (MT=3.7, TA=0.5) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άντρες (MT=3.4, TA=0.5) ότι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση πρέπει να είναι η συνεργασία με τους γονείς και άλλους εκπαιδευτικούς πριν τη μετάβαση και η συγκέντρωση πληροφοριών ($t=-2.061$, $p=0.042$).

Πίνακας 9. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς το φύλο τους

	Φύλο	M	TA	t	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών και έλλειψη προετοιμασίας	Αντρας	3.0	0.9	-0.619	0.538
	Γυναίκα	3.1	0.8		
Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση	Αντρας	3.3	0.6	-2.354	0.021
	Γυναίκα	3.6	0.6		
Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19	Αντρας	3.5	0.6	-3.065	0.003
	Γυναίκα	3.9	0.5		
Προσαρμογή στο νέο περιβάλλον	Αντρας	3.2	0.6	-0.851	0.397
	Γυναίκα	3.4	0.7		
Προβλήματα μετά τη μετάβαση	Αντρας	3.0	0.8	-2.218	0.029
	Γυναίκα	3.3	0.5		
Προετοιμασία εκπαιδευτικών και διοργάνωση εκδηλώσεων	Αντρας	3.3	0.6	-1.622	0.108
	Γυναίκα	3.6	0.8		
Συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών	Αντρας	3.4	0.5	-2.061	0.042
	Γυναίκα	3.7	0.8		
Προετοιμασία μαθητών και επαφή με γονείς	Αντρας	3.3	0.6	-0.241	0.810
	Γυναίκα	3.3	0.9		

Στον Πίνακα 10 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την ηλικιακή ομάδα τους. Η ανάλυση ανέδειξε μια στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις τους για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό. Αναλυτικότερα, καταγράφηκε ότι οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 51 έως 60 ετών (MT=4.1, TA=0.4) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους εκπαιδευτικούς ηλικίας 20-30 ετών (MT=3.3, TA=0.6), 31-40 ετών (MT=3.4, TA=0.6) και 41-50 ετών (MT=3.7, TA=0.4) ότι το άγχος και η ανησυχία πριν τη μετάβαση αποτελούν μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($F=5.752$, $p=0.001$).

Πίνακας 10. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την ηλικιακή ομάδα τους

		M	TA	F	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών και έλλειψη προετοιμασίας	20-30	3.1	0.8	1.301	0.279
	31-40	3.0	0.8		
	41-50	3.4	0.3		
	51-60	2.7	1.2		
Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση	20-30	3.3	0.6	5.751	0.001
	31-40	3.4	0.6		
	41-50	3.7	0.4		
	51-60	4.1	0.4		
Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19	20-30	3.7	0.6	1.456	0.231
	31-40	3.6	0.6		
	41-50	3.8	0.2		
	51-60	4.0	0.6		
Προσαρμογή στο νέο περιβάλλον	20-30	3.2	0.7	2.565	0.059
	31-40	3.3	0.7		
	41-50	3.6	0.3		
	51-60	3.7	0.7		
Προβλήματα μετά τη μετάβαση	20-30	3.2	0.7	0.903	0.443
	31-40	3.1	0.7		
	41-50	3.4	0.6		
	51-60	3.3	0.4		
Προετοιμασία εκπαιδευτικών και διοργάνωση εκδηλώσεων	20-30	3.2	0.9	2.185	0.095
	31-40	3.5	0.7		
	41-50	3.7	0.2		
	51-60	3.8	0.5		
Συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών	20-30	3.5	0.7	2.350	0.077
	31-40	3.5	0.7		
	41-50	3.5	0.3		
	51-60	4.1	0.7		

Προετοιμασία μαθητών	20-30	3.3	0.8	0.645	0.588
και επαφή με γονείς	31-40	3.2	0.8		
	41-50	3.6	0.7		
	51-60	3.5	0.7		

Στον Πίνακα 11 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς το εκπαιδευτικό υπόβαθρο τους. Η ανάλυση ανέδειξε μια στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις τους για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό. Αναλυτικότερα, καταγράφηκε ότι οι εκπαιδευτικοί με δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ (MT=3.9, TA=0.4) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους εκπαιδευτικούς που έχουν το βασικό τίτλο σπουδών (MT=3.3, TA=0.7) ή έχουν μεταπτυχιακό/ διδακτορικό (MT=3.2, TA=0.6) ότι η προσαρμογή στο νέο περιβάλλον αποτελεί μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($F=3.290$, $p=0.041$).

Πίνακας 11. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς το εκπαιδευτικό υπόβαθρο τους

		M	TA	F	p
Αδιαφορία γονέων και	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.0	0.9	0.205	0.815
εκπαιδευτικών και	Δεύτερο πτυχίο	3.2	0.8		
έλλειψη προετοιμασίας	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.1	0.7		
Άγχος και ανησυχία	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.5	0.7	0.443	0.643
πριν τη μετάβαση	Δεύτερο πτυχίο	3.7	0.4		
	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.5	0.6		
Εκπαιδευτικό σύστημα,	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.7	0.7	0.051	0.950
ελλείψεις και COVID-	Δεύτερο πτυχίο	3.7	0.4		
19	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.7	0.6		
	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.3	0.7	3.290	0.041

Προσαρμογή στο νέο περιβάλλον	Δεύτερο πτυχίο	3.9	0.4		
	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.2	0.6		
Προβλήματα μετά τη μετάβαση	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.2	0.7	0.234	0.791
	Δεύτερο πτυχίο	3.2	0.7		
	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.2	0.6		
Προετοιμασία εκπαιδευτικών και διοργάνωση εκδηλώσεων	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.3	0.8	2.333	0.102
	Δεύτερο πτυχίο	3.7	0.2		
	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.6	0.6		
Συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.5	0.7	0.311	0.733
	Δεύτερο πτυχίο	3.5	0.5		
	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.6	0.7		
Προετοιμασία μαθητών και επαφή με γονείς	ΑΕΙ/ ΤΕΙ	3.4	0.8	0.305	0.738
	Δεύτερο πτυχίο	3.1	0.8		
	Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	3.3	0.8		

Στον Πίνακα 12 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την προϋπηρεσία τους. Η ανάλυση ανέδειξε δύο στατιστικά σημαντικές διαφορές στις απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό και μια στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό.

Αναλυτικότερα, τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί με προϋπηρεσία άνω των 20 ετών (MT=3.9, TA=0.6) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους εκπαιδευτικούς με προϋπηρεσία 0-10 έτη (MT=3.4, TA=0.6) ή 11-20 έτη (MT=3.5, TA=0.6) ότι το άγχος και η ανησυχία πριν τη μετάβαση αποτελούν μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($F=4.911$, $p=0.009$).

Παρόμοια, τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί με προϋπηρεσία άνω των 20 ετών ($MT=4.1$, $TA=0.6$) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους εκπαιδευτικούς με προϋπηρεσία 0-10 έτη ($MT=3.6$, $TA=0.6$) ή 11-20 έτη ($MT=3.6$, $TA=0.5$) ότι το εκπαιδευτικό σύστημα, οι ελλείψεις και οι αλλαγές λόγω του COVID-19 αποτελούν μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($F=3.952$, $p=0.022$).

Τέλος, από τον Πίνακα 12 και τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί με προϋπηρεσία άνω των 20 ετών ($MT=4.0$, $TA=0.6$) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους εκπαιδευτικούς με προϋπηρεσία 0-10 έτη ($MT=3.4$, $TA=0.7$) ή 11-20 έτη ($MT=3.6$, $TA=0.5$) ότι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση πρέπει να είναι η συνεργασία με τους γονείς και άλλους εκπαιδευτικούς πριν τη μετάβαση και η συγκέντρωση πληροφοριών ($F=4.582$, $p=0.013$).

Πίνακας 12. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την προϋπηρεσία τους

		M	TA	F	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών και έλλειψη προετοιμασίας	0-10	3.1	0.7	0.642	0.528
	11-20	3.0	0.9		
	21 και άνω	2.9	1.0		
Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση	0-10	3.4	0.6	4.911	0.009
	11-20	3.5	0.6		
	21 και άνω	3.9	0.6		
Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19	0-10	3.6	0.6	3.952	0.022
	11-20	3.6	0.5		
	21 και άνω	4.1	0.6		
Προσαρμογή στο νέο περιβάλλον	0-10	3.2	0.6	1.498	0.229
	11-20	3.5	0.7		
	21 και άνω	3.4	0.8		
Προβλήματα μετά τη μετάβαση	0-10	3.2	0.6	1.180	0.312
	11-20	3.1	0.8		

	21 και άνω	3.4	0.4		
Προετοιμασία	0-10	3.3	0.8	2.623	0.078
εκπαιδευτικών και	11-20	3.7	0.6		
διοργάνωση	21 και άνω	3.7	0.4		
εκδηλώσεων					
Συνεργασία πριν τη	0-10	3.4	0.7	4.582	0.013
μετάβαση και	11-20	3.6	0.5		
συγκέντρωση	21 και άνω	4.0	0.6		
πληροφοριών					
Προετοιμασία μαθητών	0-10	3.3	0.8	0.796	0.454
και επαφή με γονείς	11-20	3.3	0.8		
	21 και άνω	3.6	0.6		

Στον Πίνακα 13 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο t-test για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τη βαθμίδα εργασίας τους. Η ανάλυση ανέδειξε μια στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό και καμία στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό.

Αναλυτικότερα, τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (MT=3.6, TA=0.6) αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους νηπιαγωγούς (MT=3.3, TA=0.6) ότι το άγχος και η ανησυχία πριν τη μετάβαση αποτελούν μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό ($t=-2.129$, $p=0.036$).

Πίνακας 13. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τη θέση εργασίας τους

		M	TA	t	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	Νηπιαγωγοί	3.1	0.9	0.517	0.606
και έλλειψη προετοιμασίας	Δάσκαλοι	3.0	0.8		

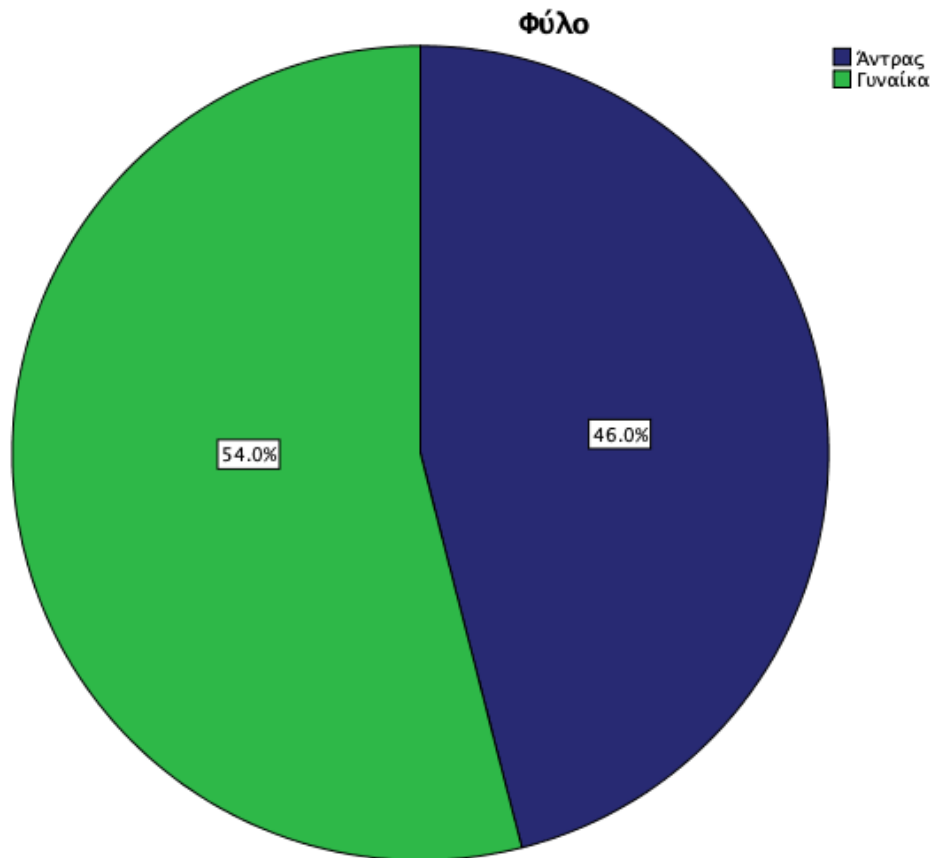
Άγχος και ανησυχία πριν τη μετάβαση	Νηπιαγωγοί	3.3	0.6	-2.129	0.036
	Δάσκαλοι	3.6	0.6		
Εκπαιδευτικό σύστημα, ελλείψεις και COVID-19	Νηπιαγωγοί	3.7	0.7	-0.270	0.788
	Δάσκαλοι	3.7	0.6		
Προσαρμογή στο νέο περιβάλλον	Νηπιαγωγοί	3.2	0.5	-1.082	0.282
	Δάσκαλοι	3.3	0.7		
Προβλήματα μετά τη μετάβαση	Νηπιαγωγοί	3.1	0.8	-0.551	0.583
	Δάσκαλοι	3.2	0.6		
Προετοιμασία εκπαιδευτικών και διοργάνωση εκδηλώσεων	Νηπιαγωγοί	3.6	0.7	1.113	0.268
	Δάσκαλοι	3.4	0.7		
Συνεργασία πριν τη μετάβαση και συγκέντρωση πληροφοριών	Νηπιαγωγοί	3.6	0.6	0.049	0.961
	Δάσκαλοι	3.6	0.7		
Προετοιμασία μαθητών και επαφή με γονείς	Νηπιαγωγοί	3.3	0.8	0.182	0.856
	Δάσκαλοι	3.3	0.8		

4.2. Αποτελέσματα για τους γονείς

Στη δεύτερη ενότητα του τέταρτου κεφαλαίου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης από τις απαντήσεις των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα. Αρχικά, παρουσιάζονται τα δημογραφικά στοιχεία των γονέων του δείγματος ενώ στη συνέχεια δίνονται τα αποτελέσματα σχετικά με τις απόψεις των γονέων για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 καθώς και τις απόψεις των γονέων για το ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος τους σε αυτή τη διαδικασία.

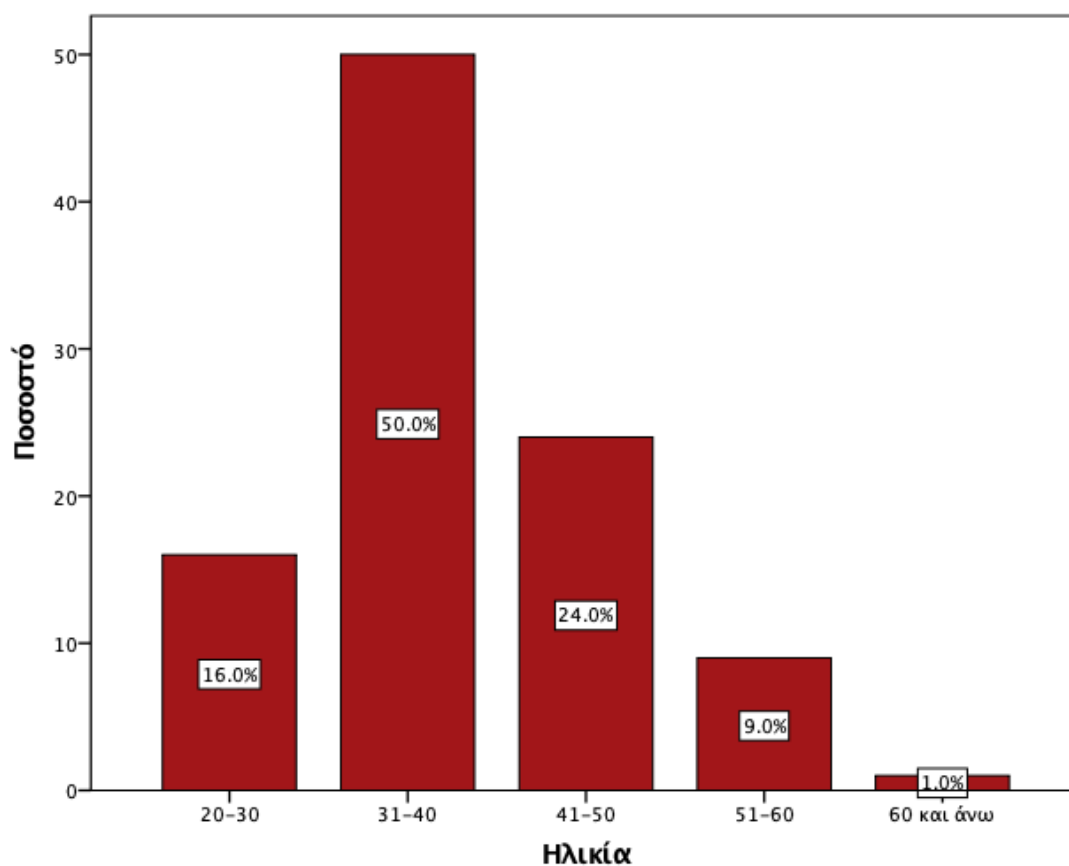
4.2.1 Δημογραφικά στοιχεία γονέων

Στο Διάγραμμα 11 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με το φύλο των 100 γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα. Το 54% (n=54) του δείγματος ήταν γυναίκες και το 46% (n=46) ήταν άντρες.

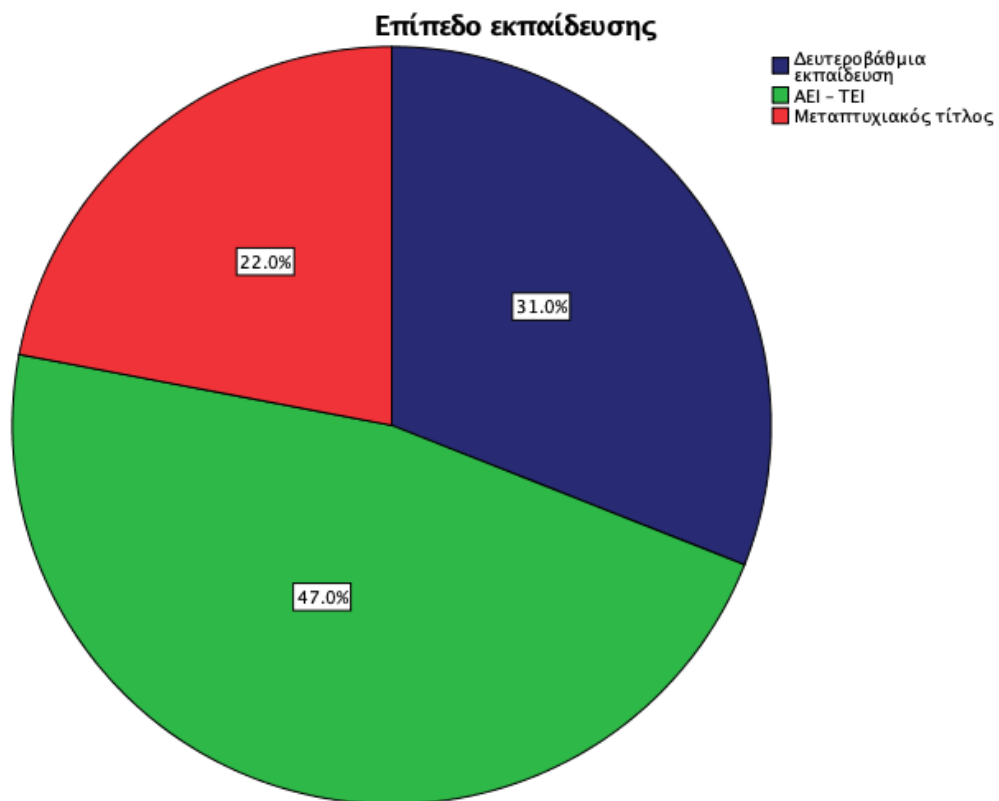
Διάγραμμα 11. Αποτελέσματα για το φύλο των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 12 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά την ηλικιακή κατανομή των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ένα σημαντικό ποσοστό του δείγματος ήταν ηλικίας μεταξύ 31 και 40 ετών ($n=50$, 50%) και μεταξύ 41 και 50 ετών ($n=24$, 24%). Μικρότερο ποσοστό του δείγματος ανήκε στις ηλικιακές ομάδες 20-30 ετών ($n=16$, 16%) και 51 ετών και άνω ($n=10$, 10%).

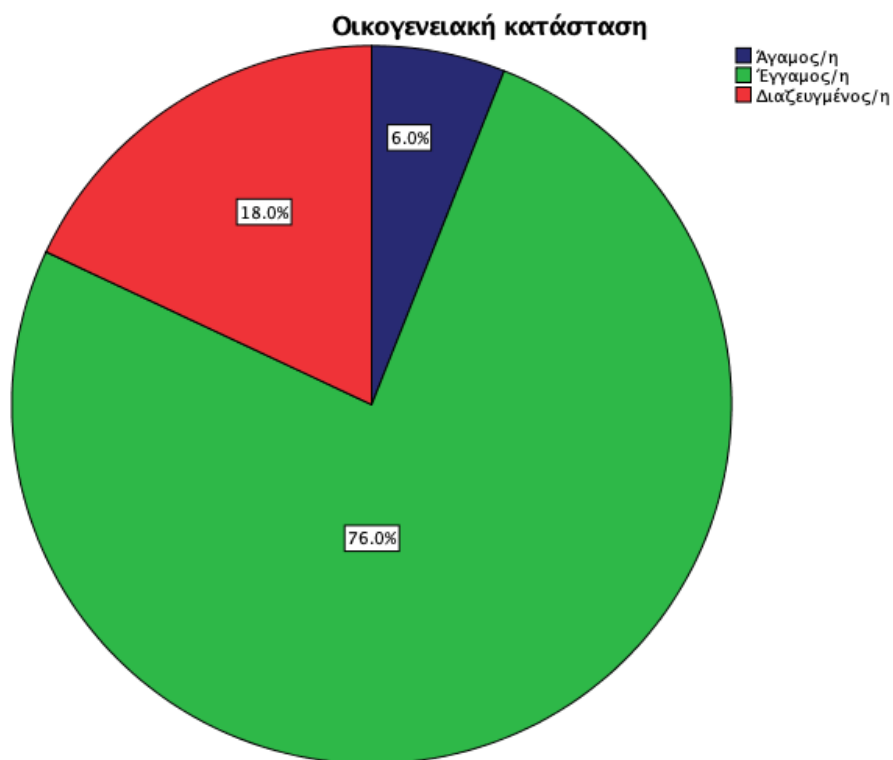
Διάγραμμα 12. Αποτελέσματα για την ηλικιακή ομάδα των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα

Τα αποτελέσματα σχετικά με το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των γονέων έδειξαν πως το 47% ($n=47$) ήταν απόφοιτοι ΑΕΙ/ ΤΕΙ ενώ το 22% ($n=22$) δήλωσαν πως έχουν ολοκληρώσει ένα πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (Διάγραμμα 13). Επίσης, ένα σημαντικό ποσοστό του δείγματος ανέφερε πως είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ($n=31$, 31%)

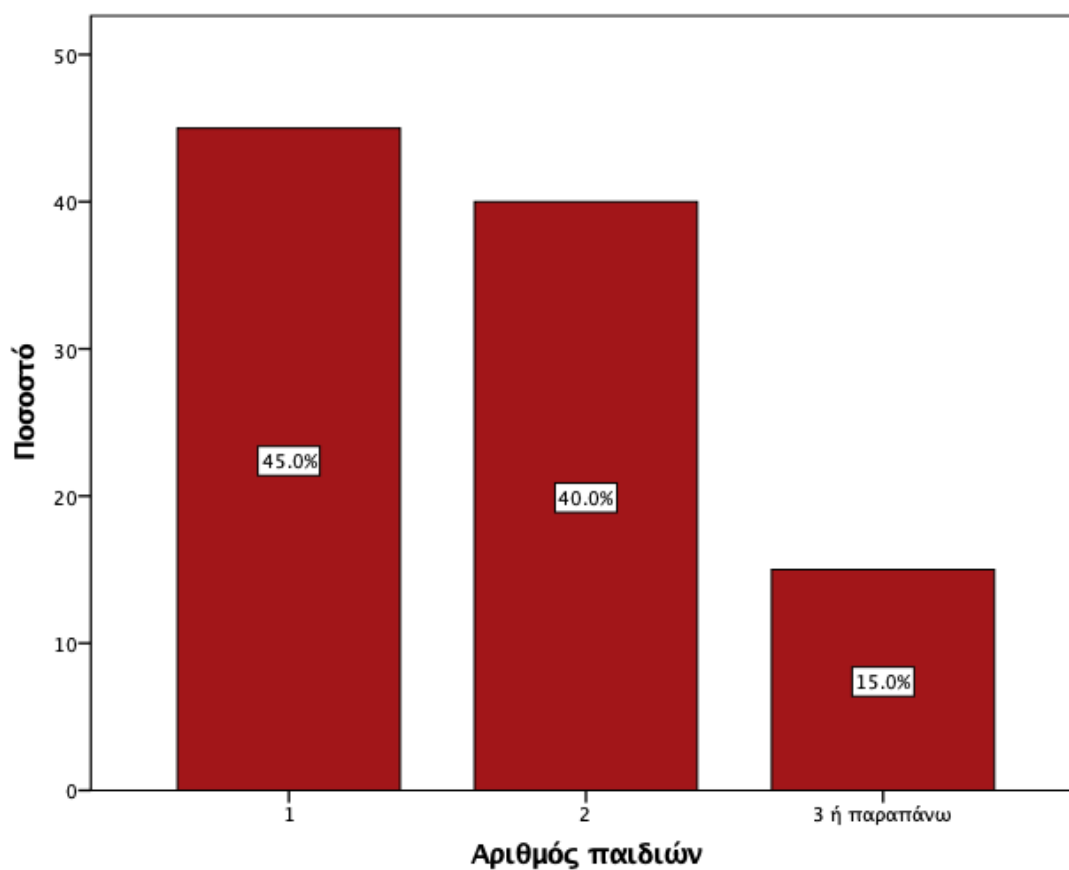
Διάγραμμα 13. Αποτελέσματα για το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 14 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το 76% ($n=76$) του δείγματος ήταν έγγαμοι ενώ το 6% ($n=6$) ήταν άγαμοι και το 18% ($n=18$) ήταν διαζευγμένοι.

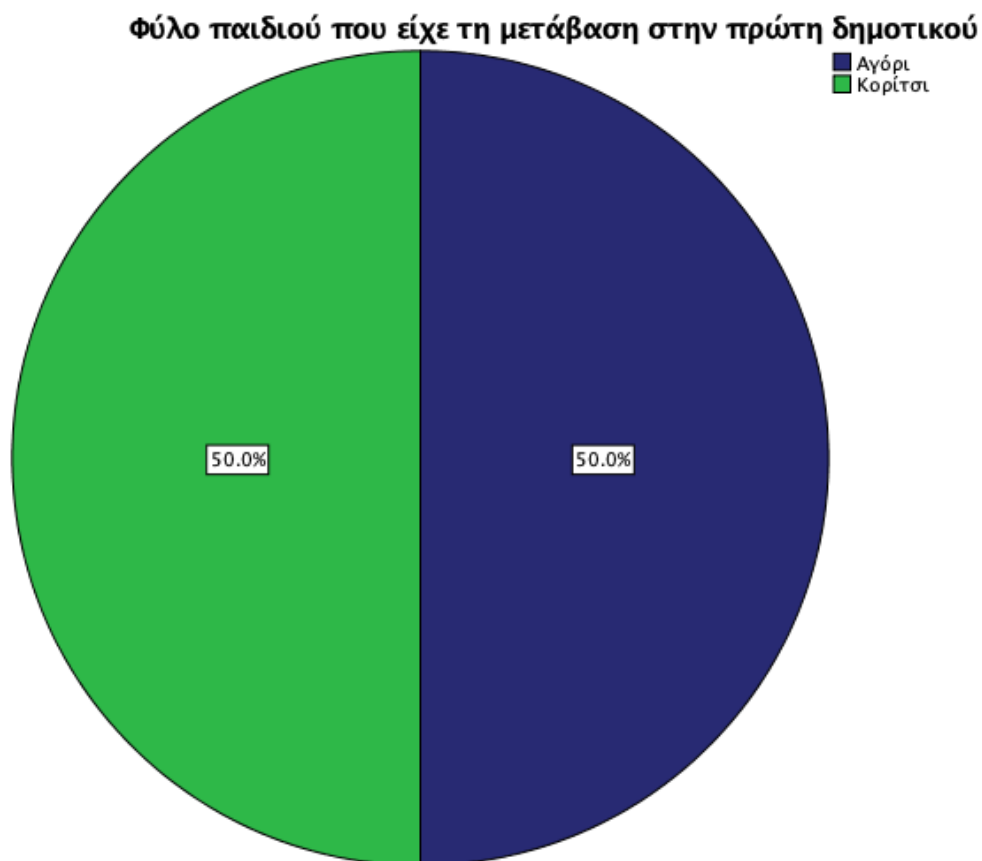
Διάγραμμα 14. Αποτελέσματα για την οικογενειακή κατάσταση των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 15 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με το συνολικό αριθμό παιδιών των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το 45% ($n=45$) του δείγματος είχαν ένα παιδί, το 40% ($n=40$) είχαν δύο παιδιά και το 15% ($n=15$) είχαν τρία ή περισσότερα παιδιά.

Διάγραμμα 15. Αποτελέσματα για τον αριθμό των παιδιών των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα

Στο Διάγραμμα 16 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά το φύλο παιδιού που είχε τη μετάβαση στην πρώτη δημοτικού. Η ανάλυση των δεδομένων ανέδειξε ότι το 50% ($n=50$) των περιπτώσεων αφορούσε αγόρι και το 50% ($n=50$) των περιπτώσεων αφορούσε κορίτσι.

Διάγραμμα 16. Αποτελέσματα για το φύλο παιδιού που είχε τη μετάβαση στην πρώτη δημοτικού

Στον Πίνακα 14 δίνονται τα αναλυτικά αποτελέσματα για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων του δείγματος.

Πίνακας 14. Αποτελέσματα για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων του δείγματος

		ν	%
Φύλο	Άντρας	46	46.0%
	Γυναίκα	54	54.0%
Ηλικία	20-30	16	16.0%
	31-40	50	50.0%
	41-50	24	24.0%
	51-60	9	9.0%

	60 και άνω	1	1.0%
Επίπεδο εκπαίδευσης	Δευτεροβάθμια	31	31.0%
	Εκπαίδευση		
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	47	47.0%
	Μεταπτυχιακός τίτλος	22	22.0%
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	6	6.0%
	Έγγαμος/η	76	76.0%
	Διαζευγμένος/η	18	18.0%
Αριθμός παιδιών	1	45	45.0%
	2	40	40.0%
	3 ή παραπάνω	15	15.0%
Φύλο παιδιού που είχε τη μετάβαση στην πρώτη δημοτικού	Αγόρι	50	50.0%
	Κορίτσι	50	50.0%

4.2.2 Ανάλυση αξιοπιστίας ερωτηματολογίου γονέων

Η αξιοπιστία των δύο ενοτήτων του ερωτηματολογίου της έρευνας στο δείγμα των γονέων αξιολογήθηκε από την τιμή του συντελεστή αξιοπιστίας α του Cronbach. Από τον Πίνακα 15 προκύπτει ότι η ενότητα ερωτήσεων που αφορούσε τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 είναι αρκετά αξιόπιστη ($\alpha=0.810$). Παρόμοια, η ενότητα ερωτήσεων που αφορούσε το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 είναι αρκετά αξιόπιστη ($\alpha=0.869$).

Πίνακας 15. Αποτελέσματα ανάλυσης αξιοπιστίας για το εργαλείο της έρευνας στο δείγμα των γονέων

Διάσταση	Ερωτήσεις	Cronbach α
Δυσκολίες	24	0.810
Ρόλος εκπαιδευτικών	11	0.869

4.2.3 Απόψεις γονέων για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στην επόμενη ενότητα δίνονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την καταγραφή των απόψεων των γονέων για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.

Από τον Πίνακα 16 προκύπτει ότι οι γονείς αναγνωρίζουν ότι σε αρκετά μεγάλο βαθμό δυσχεραίνουν τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 οι εξής παράγοντες: ότι η πανδημία Covid-19 και η τηλεκαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον (MT=4.1, TA=0.8), ότι η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών (MT=4.0, TA=0.7) και η έλλιπής επικοινωνία και αλληλοεπίδραση με τα άλλα παιδιά κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών (MT=3.9, TA=0.8).

Επιπλέον, οι γονείς ανέφεραν ως μέτριες προς πολύ σημαντικές δυσκολίες το άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου (MT=3.7, TA=0.7), ο φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις (MT=3.7, TA=0.8), το ότι το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς (MT=3.6, TA=1.0) και η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα (MT=3.6, TA=1.2). Παρόμοια, οι γονείς ανέφεραν ως μέτριες προς πολύ σημαντικές δυσκολίες την ανησυχία και το φόβο για την περίοδο μετά τη μετάβαση (MT=3.5, TA=0.8), την ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα (MT=3.5, TA=0.9) και την έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό (MT=3.5, TA=0.9).

Τέλος, οι γονείς αναγνώρισαν ως μέτριας σημαντικότητας δυσκολίες όπως οι δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο (MT=3.4, TA=0.9), οι δυσκολίες προσαρμογής στο νέο πρόγραμμα σπουδών (MT=3.4, TA=0.8), οι δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου (MT=3.4, TA=0.9), η έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των

εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο (MT=3.3, TA=0.8), η αδιαφορία των γονέων (MT=3.3, TA=1.0) και η έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς (MT=3.3, TA=0.9). Παρόμοια, οι γονείς αναγνώρισαν ως μέτριας σημαντικότητας δυσκολίες όπως η αδιαφορία των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (MT=3.2, TA=1.1), οι επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον (MT=3.2, TA=0.8), η αγωνία διαχωρισμού του από τους υπόλοιπους συνομηλίκους στο σχολείο (MT=3.2, TA=0.8), οι δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο (MT=3.2, TA=0.9) και οι δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς (MT=3.2, TA=0.9).

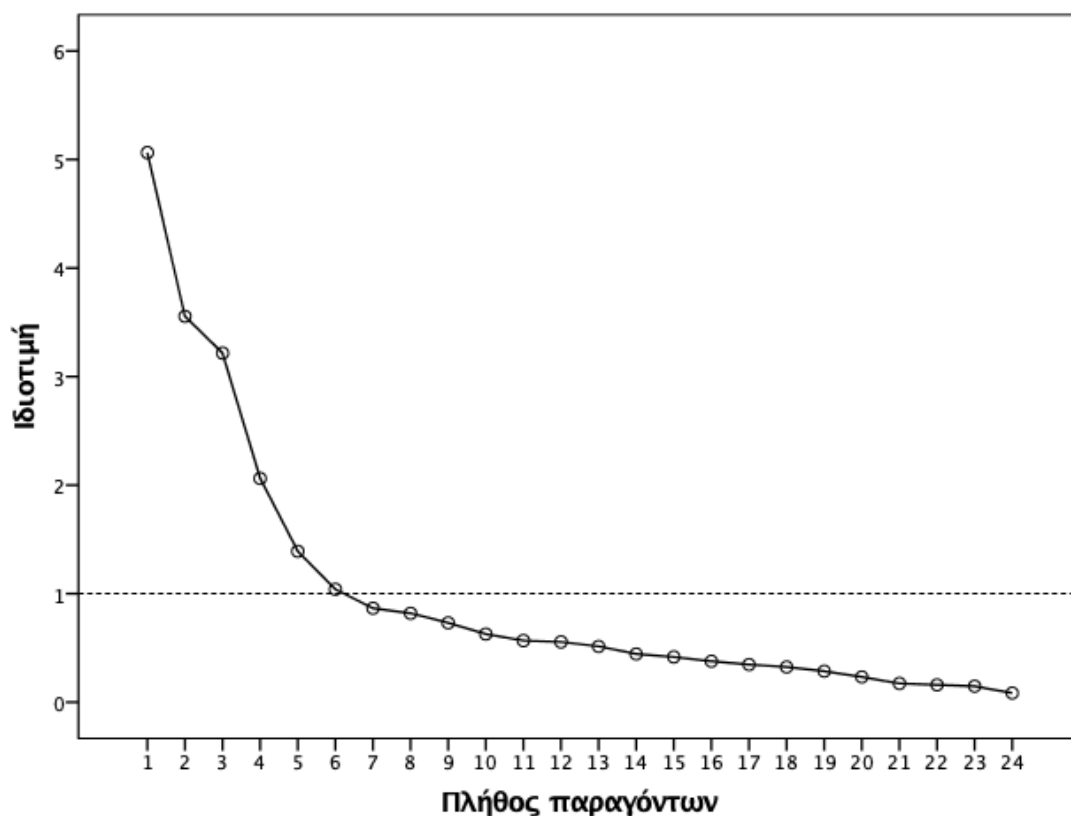
Πίνακας 16. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των γονέων για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5=πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5	M	TA
Ανησυχία και φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση	1.0%	9.0%	35.0%	46.0%	9.0%	3.5	0.8
Άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου	0.0%	7.0%	26.0%	58.0%	9.0%	3.7	0.7
Φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις	1.0%	8.0%	25.0%	56.0%	10.0%	3.7	0.8
Ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα	4.0%	11.0%	30.0%	46.0%	9.0%	3.5	0.9
Δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο	5.0%	9.0%	35.0%	46.0%	5.0%	3.4	0.9
Σχολικός εκφοβισμός από τους συνομηλίκους μετά τη μετάβαση	3.0%	21.0%	43.0%	31.0%	2.0%	3.1	0.8

Επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον	3.0%	17.0%	42.0%	36.0%	2.0%	3.2	0.8
Αγωνία διαχωρισμού του από τους υπόλοιπους συνομηλίκους του στο σχολείο	3.0%	14.0%	44.0%	37.0%	2.0%	3.2	0.8
Δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο	3.0%	18.0%	39.0%	37.0%	3.0%	3.2	0.9
Δυσκολίες προσαρμογής στο νέο πρόγραμμα σπουδών	1.0%	10.0%	39.0%	46.0%	4.0%	3.4	0.8
Δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς	4.0%	14.0%	47.0%	31.0%	4.0%	3.2	0.9
Δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου	1.0%	17.0%	36.0%	38.0%	8.0%	3.4	0.9
Έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο	2.0%	15.0%	37.0%	42.0%	4.0%	3.3	0.8
Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς	3.0%	9.0%	32.0%	38.0%	18.0%	3.6	1.0
Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα	9.0%	9.0%	23.0%	35.0%	24.0%	3.6	1.2
Η αδιαφορία των γονέων	6.0%	14.0%	34.0%	38.0%	8.0%	3.3	1.0
Η αδιαφορία των δασκάλων	7.0%	20.0%	32.0%	33.0%	8.0%	3.2	1.1
Η αδιαφορία των νηπιαγωγών	9.0%	22.0%	34.0%	30.0%	5.0%	3.0	1.0
Έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς	4.0%	8.0%	47.0%	34.0%	7.0%	3.3	0.9

Τα παιδιά δεν προετοιμάζονται κατάλληλα στο νηπιαγωγείο	10.0%	22.0%	32.0%	32.0%	4.0%	3.0	1.1
Έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	2.0%	8.0%	37.0%	41.0%	12.0%	3.5	0.9
Η πανδημία Covid-19 και η τηλεεκπαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον	1.0%	1.0%	20.0%	45.0%	33.0%	4.1	0.8
Η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	0.0%	0.0%	26.0%	52.0%	22.0%	4.0	0.7
Η ελλιπής επικοινωνία και αλληλοεπίδραση με τα άλλα παιδιά κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	1.0%	0.0%	27.0%	51.0%	21.0%	3.9	0.8

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε παραγοντική ανάλυση με σκοπό να ομαδοποιηθούν οι ερωτήσεις του Πίνακα 16 σε παράγοντες που να αξιολογούν τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 κατά την άποψη των γονέων. Στο Διάγραμμα 17 δίνονται τα αποτελέσματα του κριτηρίου ιδιοτιμής. Η ανάλυση έδειξε ότι οι 24 δυσκολίες που αναφέρονται στον Πίνακα 3 ομαδοποιούνται σε 6 παράγοντες, καθώς βρέθηκαν έξι ιδιοτιμές μεγαλύτερες του 1.

Διάγραμμα 17. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 με βάση το κριτήριο της ιδιοτιμής

Στον Πίνακα 17 δίνονται τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης (πλήθος παραγόντων και παραγοντικές φορτίσεις) για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 κατά την άποψη των γονέων. Από την ανάλυση καταγράφηκαν οι εξής παράγοντες:

1. Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών
2. Προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με εκπαιδευτικούς
3. Συνθήκες λόγω πανδημίας
4. Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση
5. Άγχος και ανησυχία για τη μετάβαση
6. Έλλειψη ενημέρωσης

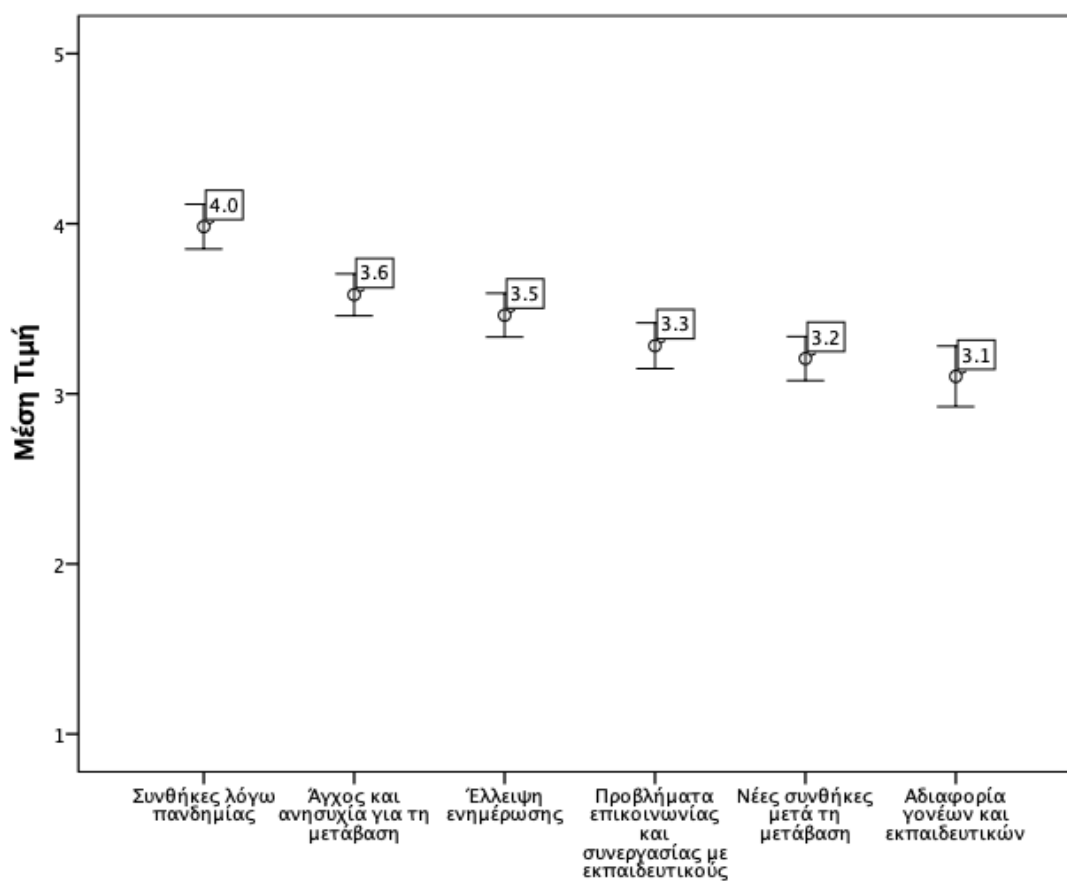
Πίνακας 17. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

	1	2	3	4	5	6
Η αδιαφορία των γονέων	0.812	-	-	-	-	-
Η αδιαφορία των δασκάλων	0.851	-	-	-	-	-
Η αδιαφορία των νηπιαγωγών	0.850	-	-	-	-	-
Τα παιδιά δεν προετοιμάζονται κατάλληλα στο νηπιαγωγείο	0.743	-	-	-	-	-
Δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο	-	0.517	-	-	-	-
Δυσκολίες προσαρμογής στο νέο πρόγραμμα σπουδών	-	0.770	-	-	-	-
Δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς	-	0.853	-	-	-	-
Δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου	-	0.770	-	-	-	-
Η πανδημία Covid-19 και η τηλεεκπαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον	-	-	0.893	-	-	-
Η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	-	-	0.842	-	-	-
Η ελλιπής επικοινωνία και αλληλοεπίδραση με τα άλλα παιδιά κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	-	-	0.845	-	-	-
Δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο	-	-	-	0.786	-	-
Σχολικός εκφοβισμός από τους συνομηλίκους μετά τη μετάβαση	-	-	-	0.719	-	-

Επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον	-	-	-	0.608	-	-
Αγωνία διαχωρισμού του από τους υπόλοιπους συνομηλίκους του στο σχολείο	-	-	-	0.811	-	-
Ανησυχία και φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση	-	-	-	-	0.574	-
Άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου	-	-	-	-	0.847	-
Φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις	-	-	-	-	0.826	-
Ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα	-	-	-	-	0.560	-
Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς	-	-	-	-	-	0.578
Έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο	-	-	-	-	-	0.689
Έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	-	-	-	-	-	0.782
Έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς	-	-	-	-	-	0.754
Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα	-	-	-	-	-	0.733

Για κάθε έναν από τους έξι παράγοντες υπολογίστηκε μια νέα μεταβλητή (συνολικά δημιουργήθηκαν έξι μεταβλητές). Τα περιγραφικά αποτελέσματα για τις έξι ομάδες δυσκολιών που προέκυψαν από τα αποτελέσματα της ανάλυσης των απόψεων

των γονέων δίνονται διαγραμματικά στο Διάγραμμα 18. Η ανάλυση έδειξε ότι κατά τους γονείς οι σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 αφορούν τις συνθήκες που επικράτησαν στην εκπαίδευση λόγω της πανδημίας (MT=4.0, TA=0.8). Επιπλέον, η ανάλυση έδειξε ότι η δεύτερη, κατά σειρά, ομάδα δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 κατά την άποψη των γονέων σχετίζονταν με το άγχος και την ανησυχία για τη διαδικασία μετάβασης (MT=3.6, TA=0.7). Στην τρίτη θέση αναδείχθηκαν οι δυσκολίες που αφορούν την έλλειψη ενημέρωσης (MT=3.5, TA=0.8) και στην τέταρτη αναδείχθηκαν οι δυσκολίες που αφορούν προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς για ζητήματα σχετικά με τη μετάβαση (MT=3.3, TA=0.7). Στην πέμπτη θέση αναδείχθηκαν οι δυσκολίες που αφορούν τις νέες συνθήκες (πχ δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων και φαινόμενα εκφοβισμού) που επικρατούν μετά τη μετάβαση (MT=3.2, TA=0.8) και στην τελευταία θέση κατατάχθηκε η αδιαφορία των γονέων και των εκπαιδευτικών (MT=3.1, TA=0.7).

Διάγραμμα 18. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στον Πίνακα 18 δίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν από την ανάλυση των απαντήσεων των γονέων για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Η ανάλυση έδειξε ότι οι δυσκολίες που προκύπτουν από την αδιαφορία των γονέων και εκπαιδευτικών σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που αφορούν τις νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση ($r=0.400$, $p<0.01$) και με την έλλειψη ενημέρωσης ($r=0.619$, $p<0.01$). Οι δυσκολίες που προκύπτουν από προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με εκπαιδευτικούς σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που αφορούν τις νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση ($r=0.215$, $p<0.05$) και τις δυσκολίες που προκύπτουν από το άγχος και την ανησυχία για τη μετάβαση ($r=0.357$, $p<0.01$). Επιπλέον, οι δυσκολίες που προκύπτουν λόγω των συνθηκών που συνδέονται με την πανδημία σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που αφορούν τις νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση ($r=0.205$, $p<0.05$) και τις δυσκολίες που προκύπτουν από την έλλειψη ενημέρωσης ($r=0.232$, $p<0.05$). Τέλος, οι δυσκολίες που προκύπτουν από τις νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση σχετίζονται θετικά με τις δυσκολίες που προκύπτουν από το άγχος και την ανησυχία για τη μετάβαση ($r=0.282$, $p<0.01$).

Πίνακας 18. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για τις δυσκολίες των μαθητών προσχολικής ηλικίας κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

		Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	Προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με εκπαιδευτικούς	Συνθήκες λόγω πανδημίας	Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση	Άγχος και ανησυχία για τη μετάβαση	Έλλειψη ενημέρωσης
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	r	1	-.048	-.065	.400**	.065	.619**
	p		.634	.523	.000	.521	.000
	n	100	100	100	100	100	100
Προβλήματα επικοινωνίας και	r	-.048	1	-.051	.215*	.357**	.094
	p	.634		.613	.031	.000	.350

συνεργασίας με εκπαιδευτικούς	ν	100	100	100	100	100	100
Συνθήκες λόγω πανδημίας	r	-.065	-.051	1	.205*	.050	.232*
	p	.523	.613		.040	.620	.020
	ν	100	100	100	100	100	100
Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση	r	.400**	.215*	-.205*	1	.282**	.150
	p	.000	.031	.040		.005	.137
	ν	100	100	100	100	100	100
Άγχος και ανησυχία για τη μετάβαση	r	.065	.357**	.050	.282**	1	.050
	p	.521	.000	.620	.005		.623
	ν	100	100	100	100	100	100
Έλλειψη ενημέρωσης	r	.619**	.094	.232*	.150	.050	1
	p	.000	.350	.020	.137	.623	
	ν	100	100	100	100	100	100

** . Σημαντική συσχέτιση σε επίπεδο $\alpha = 0.01$

* . Σημαντική συσχέτιση σε επίπεδο $\alpha = 0.05$

4.2.4 Απόψεις γονέων για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Στην επόμενη ενότητα δίνονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την καταγραφή των απόψεων των γονέων για το ρόλο που θα έπρεπε να έχουν κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19.

Από τον Πίνακα 19 προκύπτει ότι οι γονείς αναγνωρίζουν ότι σε αρκετά σημαντικό βαθμό ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού είναι να ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς για τις ιδιαιτερότητες του παιδιού (MT=4.0, TA=0.8), η καθημερινή συζήτηση με τα παιδιά για τα προβλήματα που πιθανόν αντιμετώπισαν (MT=4.0, TA=0.8) και ο έλεγχος της συναισθηματικής κατάστασης των παιδιών (MT=3.9, TA=0.8).

Επιπλέον, οι γονείς ανέφεραν ότι ένας αρκετά σημαντικός ρόλος τους είναι η προετοιμασία του παιδιού από το σπίτι (MT=3.7, TA=0.8), η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην έναρξη της μετάβασης (MT=3.6, TA=0.9), η επίσκεψη στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον και γνωριμία με τον

εκπαιδευτικό της τάξης και το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου (MT=3.6, TA=0.7) και η συμμετοχή σε εκδηλώσεις του σχολείου (MT=3.6, TA=0.7).

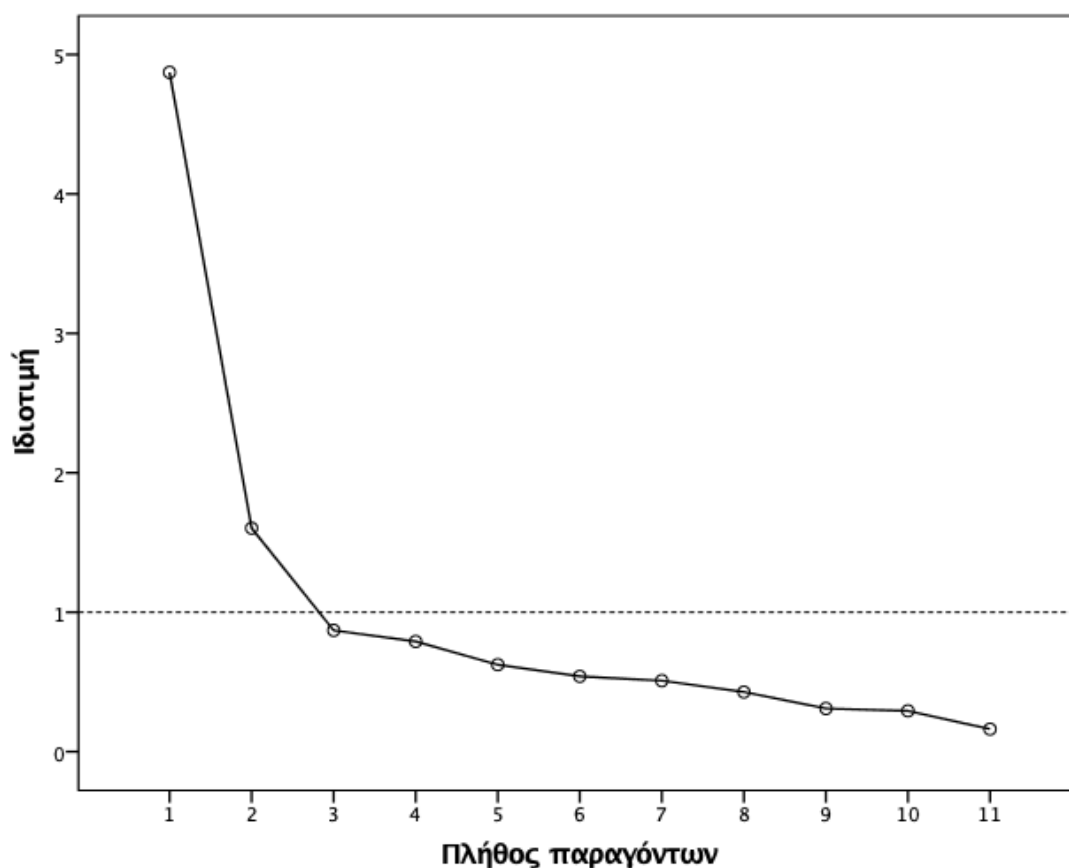
Τέλος, οι γονείς ανέφεραν ότι ένας αρκετά σημαντικός ρόλος τους είναι η συμμετοχή σε ενημερωτικές συναντήσεις που διοργανώνει το νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό (MT=3.5, TA=0.8), η συνεργασία με τους νηπιαγωγούς πριν τη μετάβαση (MT=3.5, TA=0.9) και η καθημερινή ενημέρωση για την πορεία προσαρμογής των παιδιών (MT=3.5, TA=1.0). Αντίθετα, σε μέτριο βαθμό θεωρούν ότι ο ρόλος τους είναι η συζήτηση με άλλους γονείς για τη λήψη βοήθειας ώστε να ανταποκριθούν τα παιδιά καλύτερα στη μεταβατική περίοδο (MT=3.2, TA=0.8).

Πίνακας 19. Περιγραφικά αποτελέσματα για τις απόψεις των γονέων για το ρόλο των εκπαιδευτικών κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 (1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5=πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5	M	TA
Επίσκεψη στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον και γνωριμία με τον εκπαιδευτικό της τάξης και το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου	0.0%	3.0%	44.0%	43.0%	10.0%	3.6	0.7
Προετοιμασία του παιδιού από το σπίτι	0.0%	7.0%	35.0%	42.0%	16.0%	3.7	0.8
Έλεγχος της συναισθηματικής κατάστασης των παιδιών	0.0%	5.0%	20.0%	53.0%	22.0%	3.9	0.8
Συμμετοχή σε ενημερωτικές συναντήσεις που διοργανώνει το νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	0.0%	9.0%	41.0%	39.0%	11.0%	3.5	0.8
Συνεργασία με τους δασκάλους στην έναρξη της μετάβασης	2.0%	8.0%	33.0%	41.0%	16.0%	3.6	0.9
Συνεργασία με τους νηπιαγωγούς πριν τη μετάβαση	1.0%	8.0%	43.0%	32.0%	16.0%	3.5	0.9

Καθημερινή ενημέρωση για την πορεία προσαρμογής των παιδιών	4.0%	8.0%	36.0%	39.0%	13.0%	3.5	1.0
Ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τις ιδιαιτερότητες του παιδιού	0.0%	3.0%	21.0%	49.0%	27.0%	4.0	0.8
Συζήτηση με άλλους γονείς για τη λήψη βοήθειας ώστε να ανταποκριθούν τα παιδιά καλύτερα στη μεταβατική περίοδο	0.0%	26.0%	32.0%	40.0%	2.0%	3.2	0.8
Καθημερινή συζήτηση με τα παιδιά για τα προβλήματα που πιθανόν αντιμετώπισαν	1.0%	2.0%	23.0%	44.0%	30.0%	4.0	0.8
Συμμετοχή σε εκδηλώσεις του σχολείου	1.0%	3.0%	41.0%	48.0%	7.0%	3.6	0.7

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε παραγοντική ανάλυση με σκοπό να ομαδοποιηθούν οι ερωτήσεις του Πίνακα 19 για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Στο Διάγραμμα 19 δίνονται τα αποτελέσματα του κριτηρίου ιδιοτιμής. Η ανάλυση έδειξε ότι οι 11 ερωτήσεις που αφορούν το ρόλο των εκπαιδευτικών που αναφέρονται στον Πίνακα 6 ομαδοποιούνται σε 2 παράγοντες, καθώς βρέθηκαν δύο ιδιοτιμές μεγαλύτερες του 1.

Διάγραμμα 19. Αποτελέσματα για τον αριθμό παραγόντων που προκύπτουν για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Στον Πίνακα 20 δίνονται τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης (πλήθος παραγόντων και παραγοντικές φορτίσεις) για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Από την ανάλυση καταγράφηκαν οι εξής παράγοντες:

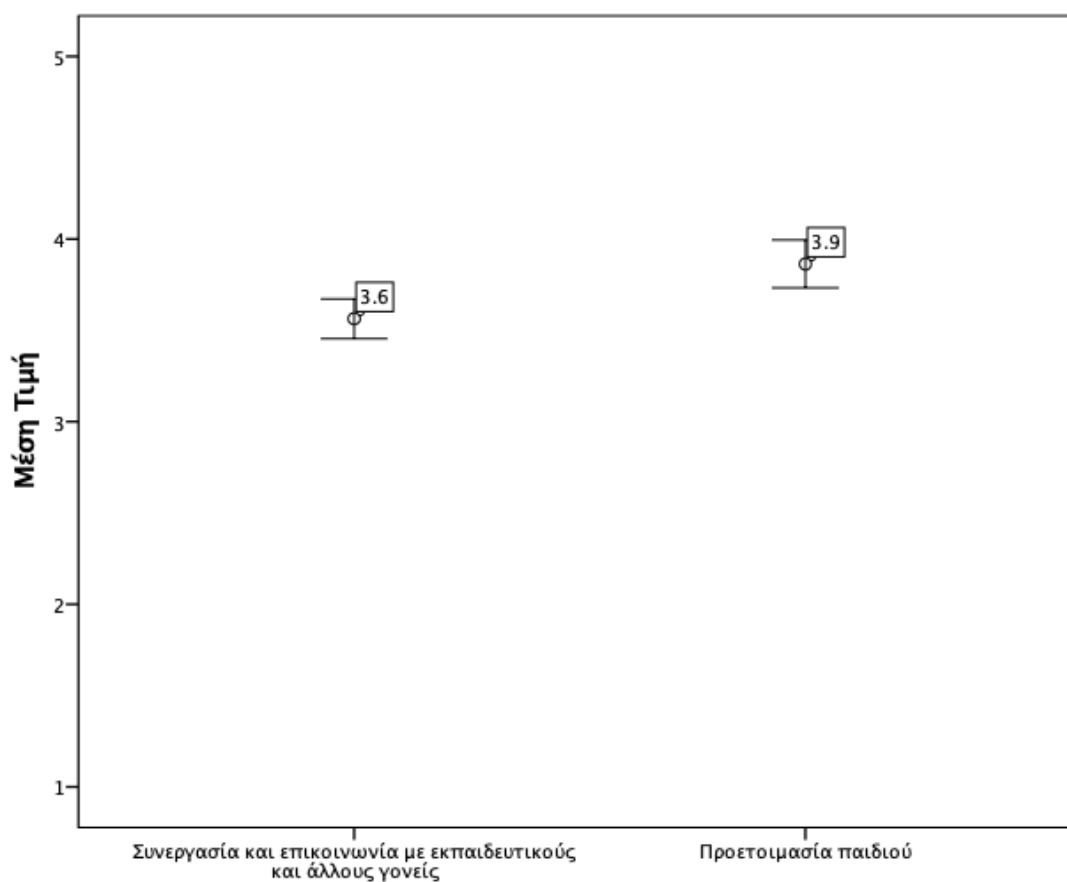
1. Συνεργασία και επικοινωνία με εκπαιδευτικούς και άλλους γονείς
2. Προετοιμασία παιδιού

Πίνακας 20. Αποτελέσματα παραγοντικής ανάλυσης για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

	1	2
Προετοιμασία του παιδιού από το σπίτι	.718	

Καθημερινή συζήτηση με τα παιδιά για τα προβλήματα που πιθανόν αντιμετώπισαν	.586
Έλεγχος της συναισθηματικής κατάστασης των παιδιών	726
Συνεργασία με τους δασκάλους στην έναρξη της μετάβασης	.834
Συνεργασία με τους νηπιαγωγούς πριν τη μετάβαση	.831
Επίσκεψη στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον και γνωριμία με τον εκπαιδευτικό της τάξης και το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου	.786
Ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τις ιδιαιτερότητες του παιδιού	700
Συμμετοχή σε ενημερωτικές συναντήσεις που διοργανώνει το νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	.728
Καθημερινή ενημέρωση για την πορεία προσαρμογής των παιδιών	.763
Συζήτηση με άλλους γονείς για τη λήψη βοήθειας ώστε να ανταποκριθούν τα παιδιά καλύτερα στη μεταβατική περίοδο	.747
Συμμετοχή σε εκδηλώσεις του σχολείου	.676

Για κάθε έναν από τους δύο παράγοντες υπολογίστηκε μια νέα μεταβλητή (συνολικά δημιουργήθηκαν δύο μεταβλητές). Τα περιγραφικά αποτελέσματα για τις δύο ομάδες που αφορούν το ρόλο των γονέων που προέκυψαν από τα αποτελέσματα της ανάλυσης δίνονται διαγραμματικά στο Διάγραμμα 20. Η ανάλυση έδειξε ότι κατά τους γονείς ο κυριότερος ρόλος τους είναι η προετοιμασία του παιδιού για τη μετάβαση ($MT=2.9$, $TA=0.7$). Εν συνεχεία, οι γονείς αναγνώρισαν ότι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση των μαθητών είναι να συνεργαστούν με τους εκπαιδευτικούς και τους υπόλοιπους γονείς ($MT=3.6$, $TA=0.6$).

Διάγραμμα 20. Μέση Τιμή και 95% Διάστημα εμπιστοσύνης για τους παράγοντες που προκύπτουν για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Στον Πίνακα 21 δίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Η ανάλυση έδειξε ότι ο ρόλος του γονέα που αφορά την προετοιμασία των παιδιών σχετίζεται θετικά με τον ρόλο του γονέα που αφορά να συνεργαστεί με τους εκπαιδευτικούς και τους υπόλοιπους γονείς ($r=0.735$, $p<0.01$)

Πίνακας 21. Αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων που προέκυψαν για το ρόλο των γονέων κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

		Συνεργασία και επικοινωνία με εκπαιδευτικούς και άλλους γονείς		Προετοιμασί α παιδιού
Συνεργασία και	r	1	.735**	
επικοινωνία με	p		.000	
εκπαιδευτικούς και	n	100	100	
άλλους γονείς				
Προετοιμασία παιδιού	r	.735**	1	
	p	.000		
	n	100	100	

** . Σημαντική συσχέτιση σε επίπεδο $\alpha = 0.01$

4.2.5. Αποτελέσματα ως προς τα χαρακτηριστικά των γονέων

Η επόμενη ενότητα του κεφαλαίου παρουσιάζει τα αποτελέσματα σχετικά με τον έλεγχο για τις διαφορές στις απόψεις των γονέων με βάση τα χαρακτηριστικά τους.

Στον Πίνακα 22 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο t-test για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το φύλο τους. Η ανάλυση δεν ανέδειξε σημαντικές διαφορές στις απόψεις των γονέων για τις δυσκολίες κατά τη μετάβαση και το ρόλο τους κατά τη μετάβαση ($p > 0.05$ σε όλες τις συγκρίσεις).

Πίνακας 22. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το φύλο τους

	Φύλο	M	TA	t	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	Αντρας	2.9	0.9	-1.741	0.085
	Γυναίκα	3.2	0.9		

Προβλήματα επικοινωνίας και	Άντρας	3.3	0.7	-0.220	0.826
συνεργασίας με εκπαιδευτικούς	Γυναίκα	3.3	0.7		
Συνθήκες λόγω πανδημίας	Άντρας	3.9	0.7	-0.974	0.332
	Γυναίκα	4.0	0.7		
Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση	Άντρας	3.2	0.5	-0.244	0.808
	Γυναίκα	3.2	0.7		
Άγχος και ανησυχία για τη	Άντρας	3.6	0.5	-0.095	0.925
μετάβαση	Γυναίκα	3.6	0.7		
Έλλειψη ενημέρωσης	Άντρας	3.3	0.7	-1.638	0.105
	Γυναίκα	3.6	0.6		
Συνεργασία και επικοινωνία με	Άντρας	3.5	0.5	-1.493	0.139
εκπαιδευτικούς και άλλους γονείς	Γυναίκα	3.6	0.6		
Προετοιμασία παιδιού	Άντρας	3.8	0.7	-1.230	0.222
	Γυναίκα	3.9	0.6		

Στον Πίνακα 23 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς την ηλικιακή ομάδα τους. Η ανάλυση δεν ανέδειξε σημαντικές διαφορές στις απόψεις των γονέων για τις δυσκολίες κατά τη μετάβαση και το ρόλο τους κατά τη μετάβαση ($p > 0.05$ σε όλες τις συγκρίσεις).

Πίνακας 23. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς την ηλικιακή ομάδα τους

		M	TA	F	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	20-30	3.2	1.0	0.164	0.920
	31-40	3.1	0.9		
	41-50	3.1	0.9		
	51 και άνω	3.0	0.7		
Προβλήματα επικοινωνίας και	20-30	3.1	0.8	1.013	0.390
	31-40	3.3	0.7		
	41-50	3.4	0.5		

συνεργασίας με εκπαιδευτικούς	51 και άνω	3.2	0.4		
Συνθήκες λόγω πανδημίας	20-30	4.0	0.9	0.103	0.958
	31-40	4.0	0.6		
	41-50	3.9	0.5		
	51 και άνω	4.1	0.8		
Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση	20-30	3.0	0.7	0.588	0.624
	31-40	3.2	0.7		
	41-50	3.3	0.6		
	51 και άνω	3.3	0.6		
Άγχος και ανησυχία για τη μετάβαση	20-30	3.5	0.5	1.984	0.122
	31-40	3.7	0.5		
	41-50	3.4	0.7		
	51 και άνω	3.4	0.9		
Έλλειψη ενημέρωσης	20-30	3.5	0.7	0.106	0.956
	31-40	3.5	0.6		
	41-50	3.4	0.7		
	51 και άνω	3.4	0.6		
Συνεργασία και επικοινωνία με εκπαιδευτικούς και άλλους γονείς	20-30	3.5	0.8	0.918	0.435
	31-40	3.5	0.5		
	41-50	3.6	0.4		
	51 και άνω	3.8	0.7		
Προετοιμασία παιδιού	20-30	3.9	0.9	0.138	0.937
	31-40	3.8	0.6		
	41-50	3.9	0.6		
	51 και άνω	3.9	0.7		

Στον Πίνακα 24 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το εκπαιδευτικό υπόβαθρο τους. Η ανάλυση δεν ανέδειξε σημαντικές

διαφορές στις απόψεις των γονέων για τις δυσκολίες κατά τη μετάβαση και το ρόλο τους κατά τη μετάβαση ($p>0.05$ σε όλες τις συγκρίσεις)

Πίνακας 24. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το εκπαιδευτικό υπόβαθρο τους

		M	TA	F	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	3.3	0.9	1.530	0.222
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	3.0	0.9		
	Μεταπτυχιακός τίτλος	2.9	1.0		
Προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με εκπαιδευτικούς	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	3.3	0.8	0.061	0.941
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	3.3	0.6		
	Μεταπτυχιακός τίτλος	3.3	0.5		
Συνθήκες λόγω πανδημίας	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	4.0	0.6	0.073	0.929
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	4.0	0.7		
	Μεταπτυχιακός τίτλος	3.9	0.6		
Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	3.3	0.6	0.487	0.616
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	3.2	0.6		
	Μεταπτυχιακός τίτλος	3.1	0.8		
Άγχος και ανησυχία για τη μετάβαση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	3.5	0.7	2.198	0.117
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	3.7	0.5		
	Μεταπτυχιακός τίτλος	3.4	0.6		
Έλλειψη ενημέρωσης	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	3.6	0.7	1.729	0.183
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	3.3	0.7		
	Μεταπτυχιακός τίτλος	3.5	0.3		
Συνεργασία και επικοινωνία με εκπαιδευτικούς και άλλους γονείς	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	3.6	0.6	0.323	0.725
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	3.5	0.5		
	Μεταπτυχιακός τίτλος	3.6	0.5		
Προετοιμασία παιδιού	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	4.0	0.6	2.024	0.138
	ΑΕΙ – ΤΕΙ	3.7	0.7		

Στον Πίνακα 25 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς την οικογενειακή κατάσταση τους. Η ανάλυση ανέδειξε μια στατιστικά σημαντική διαφορά, στο κατά πόσο οι γονείς αναγνωρίζουν ως σημαντική δυσκολία τα προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς ($F=5.145$, $p=0.008$). Η ανάλυση έδειξε ότι οι έγγαμοι ($MT=3.3$, $TA=0.7$) και οι διαζευγμένοι ($MT=3.3$, $TA=0.5$) γονείς αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίες που συνδέονται με προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς σε σύγκριση με τους άγαμους γονείς ($MT=2.5$, $TA=0.4$).

Πίνακας 25. Αποτελέσματα ελέγχου one-way ANOVA για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς την οικογενειακή κατάσταση τους

		M	TA	F	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	Άγαμος/η	3.3	1.1	0.104	0.902
	Έγγαμος/η	3.1	0.9		
	Διαζευγμένος/η	3.1	1.0		
Προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με εκπαιδευτικούς	Άγαμος/η	2.5	0.4	5.145	0.008
	Έγγαμος/η	3.3	0.7		
	Διαζευγμένος/η	3.3	0.5		
Συνθήκες λόγω πανδημίας	Άγαμος/η	4.1	1.2	0.048	0.953
	Έγγαμος/η	4.0	0.6		
	Διαζευγμένος/η	4.0	0.6		
Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση	Άγαμος/η	2.9	0.6	0.799	0.453
	Έγγαμος/η	3.2	0.7		
	Διαζευγμένος/η	3.3	0.6		
Άγχος και ανησυχία για τη μετάβαση	Άγαμος/η	3.3	0.5	1.025	0.363
	Έγγαμος/η	3.6	0.6		
	Διαζευγμένος/η	3.5	0.6		

Έλλειψη ενημέρωσης	Άγαμος/η	3.9	0.8	1.884	0.157
	Έγγαμος/η	3.4	0.6		
	Διαζευγμένος/η	3.5	0.8		
Συνεργασία και επικοινωνία με εκπαιδευτικούς και άλλους γονείς	Άγαμος/η	3.6	0.8	0.216	0.806
	Έγγαμος/η	3.5	0.5		
	Διαζευγμένος/η	3.6	0.5		
Προετοιμασία παιδιού	Άγαμος/η	3.9	0.8	0.023	0.977
	Έγγαμος/η	3.9	0.7		
	Διαζευγμένος/η	3.9	0.6		

Στον Πίνακα 26 που ακολουθεί δίνονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο t-test για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το φύλο του παιδιού που βίωσε τη μετάβαση. Η ανάλυση δεν ανέδειξε σημαντικές διαφορές στις απόψεις των γονέων για τις δυσκολίες κατά τη μετάβαση και το ρόλο τους κατά τη μετάβαση ως προς το φύλο του παιδιού που βίωσε τη μετάβαση ($p > 0.05$ σε όλες τις συγκρίσεις).

Πίνακας 26. Αποτελέσματα ελέγχου t-test για τη σύγκριση των απόψεων των γονέων ως προς το φύλο του παιδιού που βίωσε τη μετάβαση

		M	TA	t	p
Αδιαφορία γονέων και εκπαιδευτικών	Αγόρι	3.1	1.0	0.194	0.847
	Κορίτσι	3.1	0.9		
Προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με εκπαιδευτικούς	Αγόρι	3.2	0.7	-0.999	0.320
	Κορίτσι	3.4	0.7		
Συνθήκες λόγω πανδημίας	Αγόρι	4.0	0.7	-0.449	0.655
	Κορίτσι	4.0	0.6		
Νέες συνθήκες μετά τη μετάβαση	Αγόρι	3.1	0.7	-1.745	0.084
	Κορίτσι	3.3	0.6		
Άγχος και ανησυχία για τη μετάβαση	Αγόρι	3.5	0.7	-1.168	0.245
	Κορίτσι	3.7	0.6		

Έλλειψη ενημέρωσης	Αγόρι	3.5	0.8	-0.092	0.927
	Κορίτσι	3.5	0.5		
Συνεργασία και επικοινωνία με εκπαιδευτικούς και άλλους γονείς	Αγόρι	3.5	0.6	-0.887	0.377
	Κορίτσι	3.6	0.5		
Προετοιμασία παιδιού	Αγόρι	3.8	0.7	-0.351	0.726
	Κορίτσι	3.9	0.6		

Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα

Έρευνες στο διεθνή χώρο έχουν δείξει ότι η περίοδος στην οποία ένα παιδί καλείται να μεταβεί στο σχολείο είναι μια από τις πιο σημαντικές περιόδους τόσο για το ίδιο το παιδί όσο και για την οικογένεια του. Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται από πληθώρα αλλαγών που αφορούν το περιβάλλον του παιδιού (από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον), τις προσδοκίες που έχουν οι υπόλοιποι από το παιδί (προσδοκίες για καλή απόδοση στο σχολείο), την τήρηση κάποιων κανόνων στην τάξη καθώς και τη δημιουργία σχέσεων με συνομηλίκους. Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται τόσο από ενθουσιασμό όσο και από άγχος και αγωνία για την οικογένεια των παιδιών αλλά και για τα ίδια τα παιδιά (Quenzer-Alfred et al., 2021). Οι μαθητές που βίωσαν τη μετάβαση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν τις σημαντικές αλλαγές στη λειτουργία των σχολικών μονάδων λόγω της πανδημίας COVID-19 (Siachpazidou et al., 2021).

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνηθεί το πώς επηρέασε η πανδημία COVID-19 τη μετάβαση μαθητών προσχολικής ηλικίας στην πρώτη δημοτικού. Το πρώτο και τρίτο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας αφορούσε την καταγραφή των απόψεων των γονέων μαθητών προσχολικής ηλικίας και των εκπαιδευτικών σχετικά με τις δυσκολίες που παρατηρήσαν στα παιδιά κατά τη μετάβαση από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ως σημαντικότερες τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι μαθητές και οι οποίες συνδέονταν με τις συνθήκες στην εκπαίδευση λόγω της πανδημίας. Τέτοιες, αλλαγές είναι η ελλιπής επικοινωνία, η αλληλεπίδραση με τα άλλα παιδιά, η χρήση νέων τεχνολογιών κατά τη διδασκαλία και η τηλεεκπαίδευση. Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνουν ευρήματα συναφών ερευνών που αναφέρουν ότι η μετάβαση από τη δια ζώσης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιδείνωσε τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι μαθητές κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού (Quenzer et al., 2021; Siachpazidou et al., 2021).

Σε δεύτερο επίπεδο οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι η ανησυχία και το άγχος δυσκόλεψαν τους μαθητές κατά τη μετάβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι η ανησυχία και ο φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση, το άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου και η ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα

σχολικά καθήκοντα δυσκολεύουν σε σημαντικό βαθμό τους μαθητές (Berne, 2003; Fletcher et al., 2009; Linke, 2006; Vogler, Crivello & Woodhead, 2008). Τέλος, τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαίωσαν ότι σημαντικό ρόλο κατά τη μετάβαση των μαθητών είχαν: η έλλειψη ενημέρωσης (Dockett & Perry, 2003; Fisher, 2020; O'Kane & Hayes, 2010), τα προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς για ζητήματα σχετικά με τη μετάβαση (Altun, 2018; Barbour & Seedfeidt, 1993; Fisher, 2020), δυσκολίες που αφορούν τις νέες συνθήκες κατά τη μετάβαση και μετά τη μετάβαση (King & Boardman, 2006; Fisher, 2020).

Το επόμενο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας αφορούσε την καταγραφή των απόψεων των γονέων μαθητών προσχολικής ηλικίας σχετικά με το ποιος θεωρούν ότι πρέπει να είναι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη τάξη. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι γονείς αναγνώρισαν ότι ο βασικότερος ρόλος τους είναι η προετοιμασία του παιδιού για τη μετάβαση και εν συνεχεία η συνεργασία με εκπαιδευτικούς και τους υπόλοιπους γονείς ώστε να επιτευχθεί μια ομαλή μετάβαση. Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνουν ευρήματα συναφών ερευνών αναφορικά με το ότι οι γονείς κατά τη μετάβαση πρέπει να παρέχουν υποστήριξη στα παιδιά (Dockett, Griebel & Perry, 2017; Ladd, Herald, & Kochel, 2006) αλλά και να συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς και άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας ώστε να πραγματοποιηθεί μια τέτοια μετάβαση (Brooker, 2008; Bohan-Baker & Little, 2004; Dockett, Griebel & Perry, 2017; Fletcher et al., 2009; King & Boardman, 2006). Η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας μπορεί να γίνει στο πλαίσιο ενημερωτικών συναντήσεων, στο πλαίσιο της επίσκεψης στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον και γνωριμία με τον εκπαιδευτικό της τάξης και στο πλαίσιο της συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς προσχολικής εκπαίδευσης πριν τη μετάβαση (Fisher, 2020; Pianta & Kraft-Sayre, 2003; Rimm-Kaufman & Pianta, 2005).

Το τελευταίο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας αφορούσε την καταγραφή των απόψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με το ποιος θεωρούν ότι πρέπει να είναι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι ο βασικότερος ρόλος τους είναι η συνεργασία πριν τη μετάβαση και η συγκέντρωση των απαραίτητων πληροφοριών για τα παιδιά. Σε δευτερεύον επίπεδο οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι ο ρόλος τους κατά τη μετάβαση των μαθητών είναι να προετοιμαστούν και να διοργανωθούν κάποιες κατάλληλες εκδηλώσεις και να προετοιμάσουν τους μαθητές και να έρθουν σε επαφή (να επικοινωνήσουν) με τους γονείς τους. Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνουν

ευρήματα συναφών ερευνών αναφορικά με το ότι οι εκπαιδευτικοί κατά τη μετάβαση πρέπει να έχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν κάθε παιδί, ώστε να μπορούν να συνεργαστούν με τους γονείς των μαθητών για να επιτευχθεί ομαλά η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην πρώτη δημοτικού (Burrell & Bubb, 2000; Fisher, 2020; Guhn, Janus & Hertzman, 2007; Li, D' Angiulli & Kendall, 2007)

Βιβλιογραφία

- Ackerman, D. J., & Barnett, W. E. (2005). Prepared for Kindergarten: What Does “Readiness” Mean? National Institute for Early Education Research, Preschool Policy Brief, 1-23
- Altun, D. (2018). A Paradigm Shift in School Readiness: A Comparison of Parents’, Pre-service and In-service Preschool Teachers’ Views. *International Journal of Progressive Education*, 14(2), 37–56. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2018.139.4>
- Armstrong, D., Kane, G., O’Sullivan, G. & Kelly, M. (2010). National survey of parental attitudes to and experiences of local and national special education services. Meath: National Council for Special Education.
- Astbury, B. (2009). Evaluation of Transition: A Positive Start to School Pilots. Centre for Program Evaluation, The University of Melbourne.
- Barbour, N & Seefeldt, C. (1993). Developmental continuity across preschool and primary grades: Implications for teachers. Wheaton: Association for Childhood Education International.
- Barnett, M. A., & Taylor, L. C. (2009). Parental recollections of school experiences and current kindergarten transitions. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30, 140-148.
- Belsky, J., & MacKinnon, C. (1994). Transition to school: Development trajectories and school experiences. *Early Education and Development*, 5, 106-119.
- Berlin, L. J., Dunning, R. D., & Dodge, K. A. (2011). Enhancing the transition to kindergarten: A randomized trial to test the efficacy of the “Stars” summer kindergarten orientation program. *Early Childhood Research Quarterly*, 26(2), 247–254. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2010.07.004>
- Besi, M., & Sakellariou, M. (2019). Transition to Primary School the Importance of Social Skills. *International Journal of Humanities and Social Science*, 6(1), 33–36. <https://doi.org/10.14445/23942703/ijhss-v6i1p107>

- Bohan-Baker, M., & Little, P. (2004). *The Transition to Kindergarten: A Review of Current Research and Promising Practices to Involve Families*. Cambridge, Massachusetts: Harvard Family Research Project, Harvard Graduate School of Education.
- Bowlby, J. (1951). *Maternal Care and Mental Health*. World Health Organization Monograph.
- Bredekamp, S. (Ed.). (1987). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs servicing children from birth through age 8*. Washington: NAEYC.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (1992). Ecological systems theory. In R. Vasta (Ed.), *Six theories of child development: Revised formulations and current issues* (187-248). Philadelphia: Kingsley.
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). The Bioecological Model of Human Development. In R. M. Lerner & W. Damon (Eds.), *Handbook of child psychology* (6th ed.): Vol 1, Theoretical models of human development (pp. 793-828). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons Inc.
- Brooker, L. (2008). *Supporting transitions in the early years*. Maidenhead, England: Open University Press McGraw Hill.
- Broström, S. (2000). *Communication & Continuity in the transition from kindergarten to school in Denmark*. Paper presented at the Paper related to poster symposium on “transition” at EECERA 10th European Conference on Quality in Early Childhood Education. University of London.
- Broström, S. (2002). Communication and continuity in the transition from kindergarten to school. In H. Fabian & A.-W. Dunlop (Eds.), *Transitions in the early years. Debating continuity and progression for children in early education* (pp. 52-63). London: Falmer
- Burrell, A. & Bubb, S. (2000). Teacher feedback in the reception class: associations with children’s positive adjustment to school’, *Education* 3–13 28(3): 58–69.
- Carter, A. S., Wagmiller, R. J., Gray, S. A. O., McCarthy, K. J., Horwitz, S. M., & Briggs-Gowan, M. J. (2010). Prevalence of DSM-IV disorder in a representative, healthy birth

- cohort at school entry: Sociodemographic risks and social adaptation. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry* 49(7), 686-698.
- Chan, W. L. (2010). The transition from kindergarten to primary school, as experienced by teachers, parents and children in Hong Kong. *Early Child Development and Care*, 180(7), 973–993. <https://doi.org/10.1080/03004430802586130>
- Correia, K., & Marques-Pinto, A. (2016). Adaptation in the transition to school: perspectives of parents, preschool and primary school teachers. *Educational Research*, 58(3), 247–264. <https://doi.org/10.1080/00131881.2016.1200255>
- Cowan, P. (1991): Individual and family life transitions: A proposal for a new definition. In Cowan, P. and Hetherington, M. (Eds.): *Family transitions: Advances in family research*. Vol 2. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum, p.3-30.
- Denham, S. A. (2006). Social-emotional competence as support for school readiness: What is it and how do we assess it? *Early Education and Development*, 17, 57 - 89.
- Dockett, S. (2013). Transition to School: Normative or Relative? *Transitions to School - International Research, Policy and Practice*, 187–200. https://doi.org/10.1007/978-94-007-7350-9_14
- Dockett, S., & Perry, B. (2004). Starting school: perspectives of Australian children, parents and educators. *Journal of Early Childhood Research*, 2(2), 171- 189. doi:10.1177/1476718X04042976
- Dockett, S., & Perry, B. (2007). *Transitions to school: Perceptions, expectations and experiences*. Sydney: UNSW Press.
- Dockett, S., & Perry, B. (2009). Readiness for school: A relational construct. *Australasian Journal of Early Childhood*, 34(1), 20-27.
- Dockett, S., Griebel, W., & Perry, B. (2017). Transition to School: A Family Affair. *International Perspectives on Early Childhood Education and Development*, 1–18. https://doi.org/10.1007/978-3-319-58329-7_1
- Einarsdóttir, J. (2007). Children’s voices on the transition from preschool to primary school. *Informing transitions in the early years: Research, policy and practice* (pp. 74-91). Maidenhead: McGraw-Hill.

- Einarsdottir, J., Perry, B., & Dockett, S. (2008). Transition to school practices: comparisons from Iceland and Australia. *Early Years*, 28(1), 47–60.
<https://doi.org/10.1080/09575140801924689>
- Eivers, A. R., Brendgen, M., & Borge, A. I. H. (2010). Stability and Change in Prosocial and Antisocial Behavior Across the Transition to School: Teacher and Peer Perspectives. *Early Education & Development*, 21(6), 843–864.
<https://doi.org/10.1080/10409280903390684>
- Espinosa, L. M. (2002). High-Quality Preschool: Why We Need It and What It Looks Like. *Preschool Policy Matters*, 1, 1-12.
- Fabian, H., & Dunlop, A.-W. (2007). Outcomes of good practices in transition process for children entering primary school (Working Paper 42). The Hague, The Netherlands: Bernard van Leer Foundation.
- Fisher, J. (2020). *Moving on to Key Stage 1: Improving Transition into Primary School* (2nd ed.). Open University Press.
- Fletcher, J., Parkhill, F, Fa’aoi, A., Tufulasi Taleni, L., & O’Regan, B. (2009). Pasifika students: Teachers and parents voice their perceptions of what provides supports and barriers to Pasifika students’ achievement in literacy and learning. *Teaching and Teacher Education*, 25, 24-33.
- Fowler, S. (1982). Transition from pre-school to kindergarten for children with special needs. Kansas University Early Childhood Institute.
- Fridani, L. (2020). Mothers’ perspectives and engagements in supporting children’s readiness and transition to primary school in Indonesia. *Education 3–13*, 49(7), 809–820.
<https://doi.org/10.1080/03004279.2020.1795901>
- Gallagher, G. (2006). Contact or communication breakdown: The impact of parent- teacher relationships in the transition to school for gifted children. *Tall Poppies*, 31, 2, 10-15.
- Goodnow, (1984). Children as voyagers, children as novices. In B.D. Keepers (Ed.). *First Year of School In Perspective. Conference Papers and Recommendations* (pp. 14-32). Adelaide: Children-School-Parents.
- Gregory, E. (2008). *Learning to read in a new language*. Los Angeles: Sage.

- Griebel, W., & Niesel, R. (2002). Co-constructing transition into kindergarten and school by children, parents and teachers. In H. Fabian & A-W. Dunlop, (Eds.), *Transitions in the early years: Debating progression and continuity for children in early education* (pp. 64-75). London: Routledge-Falmer.
- Guhn, M., Janus, M., & Hertzman, C. (2007). The Early Development Instrument: Translating school readiness assessment into community actions and policy planning. *Early Education & Development*, 18(3), 369-374.
- Harper, L. (2015). Supporting young children's transitions to school: Recommendations for families. *Early Childhood Education Journal*, 44(6), 653- 659.
- Hausken, E. G., & Rathbun, A. H. (2002). Adjustment to Kindergarten: Child, Family, and Kindergarten Program Factors. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. New Orleans.
- Hirst, M., Jervis, N., Visagie, K., Sojo, V., & Cavanagh, S. (2011). Transition to primary school: A review of the literature. Deakin West, ACT: Early Childhood Australia.
- Huf, C. (2013). Children's agency during transition to formal schooling. *Ethnography and Education*, 8(1), 61–76.
- Hugo, K., McNamara, K., Sheldon, K., Moulton, F., Lawrence, K., Forbes, C., Martin, N., & Miller, M. (2018). Developing a Blueprint for Action on the Transition to School: Implementation of an Action Research Project Within a Preschool Community. *International Journal of Early Childhood*, 50(3), 241-257.
- Izzo, C. V., Weissberg, R. P., Kasrow, W. J., & Fendrich. (1999). A longitudinal assessment of teacher perceptions of parent involvement in children's education and school performance. *American Journal of Community Psychology*, 27, 817-839.
- Kamler, B., & Comber, B. (2005). Designing turn-around pedagogies and contesting deficit assumptions. In Comber, B. & Kamler, B. (Eds.). *Turn- around pedagogies: Literacy interventions for at risk students* (pp. 1-13). Newtown, Australia: Primary English Association.

- King, P., & Boardman, M. (2006). What personal/social skills are important for young children commencing kindergarten? Exploring teachers' and parents' insights. *Australian Journal of Early Childhood*, 31(3) 15-21.
- Korkatsch-Groszko, M. (1998). How can parents Assist in the Learning Process? What classroom Teachers May Suggest, US Department of Education: ERIC Clearinghouse on Early Education and Parenting.
- Ladd, G. W. (2003). School transitions/school readiness: an outcome of early childhood development. In R. E. Tremblay, R. G. Barr, R. D. Peters & M. Boivin (Eds.), *Encyclopedia on early childhood development*. Montreal, Quebec: Centre of Excellence for Early Childhood Development,.
- Ladd, G. W., Herald, S. L., & Kochel, K. P. (2006). School readiness: Are there social prerequisites? *Early Education and Development*, 17, 115-150.
- Ladd, G., Herald, S. & Kochel, K. (2006) School readiness: Are there prerequisites? *Early Education and development*, 17,115-150.
- Lam, M., & Pollard, A. (2006). A conceptual framework for understanding children as agents in the transition from home to kindergarten. *Early Years*, 26(2), p. 123- 141.
- Li, J., D'Angiulli, A., & Kendall, G. (2007). The Early Development Index and children from culturally and linguistically diverse backgrounds. *Early Years*, (27)3, 221- 235.
- Lin, H. H., Freeman, L. S., & Chu, K. L. (2009). The impact of kindergarten enrollment age on academic performance through kindergarten to fifth grade. *European Journal of Social Sciences*, 10(1), 45-54.
- Love, J., Logue, M., Trudeau, J., & Thayer, K. (1992). Transition to kindergarten in American schools (Contract No. LC88089001). Portsmouth, NH: U.S. Department of Education.
- Margetts, K. (1999). Transition to school: Looking Forward. Paper presented at the Australian Early Childhood Association National Conference, Darwin: www.aeca.org.au/darconfmarg.htm
- Margetts, K. (2007). Preparing children for school - benefits and privileges. *Australian Journal of Early Childhood*, 32, 43-50.

- Margetts, K. (2009). Early transition and adjustment and children's adjustment after six years of schooling. *European Early Childhood Education Research Journal*, 17(3), 309-324
- Mashburn, A. J., & Pianta, R. C. (2006). Social Relationships and School Readiness. *Early Education and Development*, 1, 151-176.
- Mbugua, T. (2004). Early Childhood Care and Education in Kenya: In childhood education Journal of Association for Childhood Education Interaction (ACEI). Vol. 80. No. 4, pp. 196.
- Moloney, M. & McCarthy, E. (2010). Development of a framework for action for the inclusion of children with special needs in early childhood education settings. Dublin: Department of Education and Skills.
- Monkeviciene, O., Mishara, B. L., & Dufour, S. (2006). Effects of the Zippy's Friends programme on children's coping abilities during the transition from kindergarten to elementary school. *Early Childhood Education Journal*, 34, 53-60.
- Murray, E. (2013). Multiple Influences on Children's Transition to School. *Transitions to School - International Research, Policy and Practice*, 47-59. https://doi.org/10.1007/978-94-007-7350-9_4
- Nelson, J. M. (2011). Social Policy Reforms in Latin America: Urgent but Frustrating. *Latin American Research Review*, 46(1), 226-239.
- Nikiforos, S., Tzanavaris, S. & Kermanidis, KL. (2020). Post-pandemic Pedagogy: Distance Education in Greece During COVID-19 Pandemic Through the Eyes of the Teachers. *EJERS, European Journal of Engineering Research and Science*. Special Issue: CIE 2020.
- Nissen, H., & Hawkins, C. J. (2010). Promoting Emotional Competence in the Preschool Classroom. *Childhood Education*, 86(4), 255-259. <https://doi.org/10.1080/00094056.2010.10523159>
- Noel, A. M. (2010). Perceptions of school readiness in one Queensland primary school. *Australasian Journal of Early Childhood*, 35(2), 28-35.

- O'Farrelly, C. & Hennessy, E. (2014). Watching transitions unfold: a mixed-method study of transitions within early childhood care and education settings. *Early Years*, 34(4), 329-347.
- O'Kane, M. & Hayes, N. (2010). Supporting early childhood educational provision within a cluster of DEIS preschool and primary school settings with a specific focus on transition between the two educational settings. Dublin: Centre for Social and Educational Resource and Dublin Institute of Technology.
- O'Kane, M. & Hayes, N.(2006). The transition to school in Ireland: Views of preschool and primary school teachers. *International Journal of Transitions in Childhood* (2) 4-16.
- OECD (2011). Education at a Glance 2011: OECD Indicators, OECD Publishing.
- Paquette, D. & Ryan, J. (2001). Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory.
- Perry, B., Dockett, S., & Howard, P. (2000). Starting school: Issues for children, parents and teachers. *Journal of Australian Research in Early Childhood Education*, 7(1), 41-53.
- Perry, B., Dockett, S., & Petriwskyj, A. (2014). Transitions to School-International Research, Policy and Practice. Dordrecht: Springer Netherlands.
- Petriwskyj, A., Thorpe, K., & Tayler, C. (2005). Trends in construction of transition to school in three Western regions 1990-2004. *International Journal of Early Years Education*. 13(1), 55-69.
- Pianta, R. & D. Walsh. (1996). High-risk children in schools: Constructing sustaining relationships. New York: Routledge.
- Pianta, R. C., & Kraft-Sayre, M. (2003). Successful kindergarten transition: your guide to connecting children, families and schools. Illinois: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Quenzer-Alfred, C., Schneider, L., Soyka, V., Harbrecht, M., Blume, V., & Mays, D. (2021). No nursery 'til school – the transition to primary school without institutional transition support due to the COVID-19 shutdown in Germany. *European Journal of Special Needs Education*, 36(1), 127–141. <https://doi.org/10.1080/08856257.2021.1872850>
- Ramey, S. L., & Ramey, C. T. (1994). The transition to school: Why the first few years matter for a lifetime. *Phi Delta Kappan*, 76(3), 194-198.

- Ramey, S., & Ramey, C. (1999). Beginning school for children at risk. In R. Pianta, & M. Cox, (Eds.), *The transition to kindergarten* (pp. 217-251). Baltimore: Paul H. Brookes.
- Rechia, S. & Bentley, D. F. (2013). Parent perspectives on how a child-centered preschool experience shapes children's navigation of kindergarten. *Early Childhood Research and Practice*, 15 (2).
- Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (2000). An ecological perspective on the transition to kindergarten: A theoretical framework to guide empirical research. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 21(5), 491-511.
- Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (2005). Family-School Communication in Preschool and Kindergarten in the Context of a Relationship-Enhancing Intervention. *Early Education & Development*, 16(3), 287–316.
https://doi.org/10.1207/s15566935eed1603_1
- Rimm-Kaufman, S. E., Pianta, R. C., & Cox, M. J. (2000). Teachers' judgements of problems in the transition to kindergarten. *Early Childhood Research Quarterly*, 15, 147-166.
- Rodriguez, C. M., & Henderson, R. C. (2010). Who spares the rod? Religious orientation, social conformity, and child abuse potential. *Child Abuse & Neglect*, 34(2), 84–94.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2009.07.002>
- Schulting, A. B., Malone, P. S., & Dodge, K. A. (2005). The effect of school-based kindergarten transition policies and practices on child academic outcomes. *Developmental Psychology*, 41(6), 860–871.
- Seabra-Santos, M., Major, S., Patras, J., Pereira, M., Pimentel, M., Baptista, E., Cruz, F., Santos, M., Homem, T., Azevedo, A. F., & Gaspar, M. F. (2021). Transition to Primary School of Children in Economic Disadvantage: Does a Preschool Teacher Training Program Make a Difference? *Early Childhood Education Journal*.
<https://doi.org/10.1007/s10643-021-01240-y>
- Siachpazidou, D. I., Kotsiou, O. S., Chatziparasidis, G., Papagiannis, D., Vavougiou, G. D., Gogou, E., Stavrou, V. T., & Gourgoulis, K. I. (2021). Action and Reaction of Pre-Primary and Primary School-Age Children to Restrictions during COVID-19 Pandemic

- in Greece. *Journal of Personalized Medicine*, 11(6), 451.
<https://doi.org/10.3390/jpm11060451>
- Skouteris, H., Watson, B., & Lum, J. (2012). Preschool children's transition to formal schooling: The importance of collaboration between teachers, parents and children. *Australasian Journal of Early Childhood*, 37(4), 78–85.
- UNESCO (2010). EFA Global Monitoring Report 2010: Reaching the Marginalized. Paris, UNESCO.
- UNESCO (2014). Teaching and Learning: Achieving Quality for All. Paris
- United Nations Children’s Fund (UNICEF). (2007). Child-friendly school manual. New York: United Nations Children’s Fund.
- Vogler, P., Crivello, G. and Woodhead M. (2008). Early Childhood Transitions Research: A Review of Concepts, Theory and Practice, Bernard van Leer Foundation, The Hague.
- Webster-Stratton, C., & Reid, M. J. (2004). Strengthening social and emotional competence in young children - The foundation for early school readiness and success. Incredible years classroom social skills and problem solving curriculum. *Infants and Young Children*, 17(2), 96-113.
- Wesley, P. W. B., V. (2003). Making Meaning of School Readiness in Schools and Communities. *Early Childhood Research Quarterly*, 18, 351-375.
- Wildenger, L. & McIntyre, L. (2011). Family concerns and involvement during kindergarten transition. *Journal of Child and families studies*. 20 387-396.

Παράρτημα . Ερωτηματολόγιο Γονέων

ΜΕΡΟΣ Α: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Φύλο	☐ Άντρας ☐ Γυναίκα
Ηλικία	
Επίπεδο εκπαίδευσης	☐ Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ☐ Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ☐ ΑΕΙ – ΤΕΙ ☐ Μεταπτυχιακός τίτλος ☐ Διδακτορικός τίτλος
Οικογενειακή κατάσταση	☐ Άγαμος/η ☐ Έγγαμος/η ☐ Διαζευγμένος/η ☐ Χήρος/α
Αριθμός παιδιών	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 και παραπάνω
Φύλο παιδιού που είχε τη μετάβαση στην πρώτη δημοτικού	☐ Αγόρι ☐ Κορίτσι

ΜΕΡΟΣ Β: ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Ποια χαρακτηριστικά των παιδιών πιστεύετε ότι επηρέασαν τη διαδικασία της μετάβασης τους στο Δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19; Παρακαλώ επιλέξτε τον βαθμό που ο κάθε παράγοντας επηρέασε τη διαδικασία μετάβασης σε μια κλίμακα: 1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ

Παράγοντες που επηρέασαν τη διαδικασία της μετάβασης στο Δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19	
Ανησυχία και φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση	1 2 3 4 5
Άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου	1 2 3 4 5
Φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις	1 2 3 4 5
Ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα	1 2 3 4 5
Δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο	1 2 3 4 5
Σχολικός εκφοβισμός από τους συνομηλίκους μετά τη μετάβαση	1 2 3 4 5
Επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον	1 2 3 4 5
Αγωνία διαχωρισμού του από τους υπόλοιπους συνομηλίκους του στο σχολείο	1 2 3 4 5
Δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο	1 2 3 4 5
Δυσκολίες προσαρμογής στο νέο πρόγραμμα σπουδών	1 2 3 4 5
Δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς	1 2 3 4 5
Δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου	1 2 3 4 5
Έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο	1 2 3 4 5

Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς	1	2	3	4	5
Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα	1	2	3	4	5
Η αδιαφορία των γονέων	1	2	3	4	5
Η αδιαφορία των δασκάλων	1	2	3	4	5
Η αδιαφορία των νηπιαγωγών	1	2	3	4	5
Έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς	1	2	3	4	5
Τα παιδιά δεν προετοιμάζονται κατάλληλα στο νηπιαγωγείο	1	2	3	4	5
Έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	1	2	3	4	5
Η πανδημία Covid-19 και η τηλεεκπαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον	1	2	3	4	5
Η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	1	2	3	4	5
Η ελλιπής επικοινωνία και αλληλοεπίδραση με τα άλλα παιδιά κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	1	2	3	4	5

**ΜΕΡΟΣ Γ: ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19**

Ποιες από τις παρακάτω πρακτικές πιστεύετε ότι έπρεπε να υιοθετήσουν οι γονείς για την ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στο δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19; Παρακαλώ επιλέξτε τον βαθμό που θεωρείτε ότι κάθε πρακτική είναι σημαντική 1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ

Πρακτικές που πρέπει να υιοθετήσουν οι γονείς για την ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στο δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19	
Επίσκεψη στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον και γνωριμία με τον εκπαιδευτικό της τάξης και το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου	1 2 3 4 5
Προετοιμασία του παιδιού από το σπίτι	1 2 3 4 5
Έλεγχος της συναισθηματικής κατάστασης των παιδιών	1 2 3 4 5
Συμμετοχή σε ενημερωτικές συναντήσεις που διοργανώνει το νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	1 2 3 4 5
Συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην έναρξη της μετάβασης	1 2 3 4 5
Συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς νηπιαγωγούς πριν τη μετάβαση	1 2 3 4 5
Καθημερινή ενημέρωση για την πορεία προσαρμογής των παιδιών	1 2 3 4 5
Ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τις ιδιαιτερότητες του παιδιού	1 2 3 4 5

Συζήτηση με άλλους γονείς για τη λήψη βοήθειας ώστε να ανταποκριθούν τα παιδιά καλύτερα στη μεταβατική περίοδο	1	2	3	4	5
Καθημερινή συζήτηση με τα παιδιά για τα προβλήματα που πιθανόν αντιμετώπισαν	1	2	3	4	5
Συμμετοχή σε εκδηλώσεις του σχολείου	1	2	3	4	5

Παράρτημα . Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευτικών

ΜΕΡΟΣ Α: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Φύλο	☐ Άντρας ☐ Γυναίκα
Ηλικία	
Επίπεδο εκπαίδευσης	☐ ΑΕΙ – ΤΕΙ (βασικός τίτλος σπουδών) ☐ Δεύτερο πτυχίο ☐ Μεταπτυχιακός τίτλος ☐ Διδακτορικός τίτλος
Οικογενειακή κατάσταση	☐ Άγαμος/η ☐ Έγγαμος/η ☐ Διαζευγμένος/η ☐ Χήρος/α
Έτη προϋπηρεσίας	☐ 0-10 ☐ 11-20 ☐ 21 και άνω
Βαθμίδα εκπαίδευσης	☐ Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Νηπιαγωγοί) ☐ Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Δάσκαλοι)

ΜΕΡΟΣ Β: ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Ποια χαρακτηριστικά των παιδιών πιστεύετε ότι επηρέασαν τη διαδικασία της μετάβασης από την προσχολική εκπαίδευση στο Δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19; Παρακαλώ επιλέξτε τον βαθμό που ο κάθε παράγοντας επηρέασε τη διαδικασία μετάβασης σε μια κλίμακα: 1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ

Παράγοντες που επηρέασαν τη διαδικασία της μετάβασης στο Δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19	
Ανησυχία και φόβος για την περίοδο μετά τη μετάβαση	1 2 3 4 5
Άγχος σχετικά με τις καινούριες ρουτίνες και τον προσανατολισμό του νέου χώρου	1 2 3 4 5
Φόβος για τις καινούργιες καταστάσεις	1 2 3 4 5
Ανησυχία για τον βαθμό ανταπόκρισης στα σχολικά καθήκοντα	1 2 3 4 5
Δυσκολίες ανάπτυξης προσωπικών και φιλικών σχέσεων στο δημοτικό σχολείο	1 2 3 4 5
Σχολικός εκφοβισμός από τους συνομηλίκους μετά τη μετάβαση	1 2 3 4 5
Επικοινωνιακές δυσκολίες και μείωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στο καινούργιο περιβάλλον	1 2 3 4 5
Αγωνία διαχωρισμού του από τους υπόλοιπους συνομηλίκους του στο σχολείο	1 2 3 4 5

Δυσκολίες επικοινωνίας με τους νέους δασκάλους κατά τη μεταβατική περίοδο	1	2	3	4	5
Δυσκολίες προσαρμογής στο νέο πρόγραμμα σπουδών	1	2	3	4	5
Δυσκολίες προσαρμογής στη συνεργασία με τους καινούργιους εκπαιδευτικούς	1	2	3	4	5
Δυσκολίες προσαρμογής στις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου	1	2	3	4	5
Έλλειψη ενημέρωσης ή περιορισμένη πληροφόρηση των εκπαιδευτικών κατά την εγγραφή των παιδιών στο σχολείο	1	2	3	4	5
Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενθαρρύνει συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς	1	2	3	4	5
Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για την υποστήριξη παιδιών με προβλήματα	1	2	3	4	5
Η αδιαφορία των γονέων	1	2	3	4	5
Η αδιαφορία των δασκάλων	1	2	3	4	5
Η αδιαφορία των νηπιαγωγών	1	2	3	4	5
Έλλειψη επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς	1	2	3	4	5
Τα παιδιά δεν προετοιμάζονται κατάλληλα στο νηπιαγωγείο	1	2	3	4	5
Έλλειψη συνεργασίας εκπαιδευτικών νηπιαγωγών και εκπαιδευτικών δασκάλων	1	2	3	4	5
Έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης στο νηπιαγωγείο για τη μετάβαση στο δημοτικό	1	2	3	4	5
Η πανδημία Covid-19 και η τηλεεκπαίδευση επηρέασαν την ενσωμάτωση των παιδιών στο νέο σχολικό περιβάλλον	1	2	3	4	5

Η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	1	2	3	4	5
Η ελλιπής επικοινωνία και αλληλοεπίδραση με τα άλλα παιδιά κατά την πανδημία Covid-19 επηρέασε την ομαλή μετάβαση των παιδιών	1	2	3	4	5

ΜΕΡΟΣ Γ: ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Ποιες από τις παρακάτω πρακτικές πιστεύετε ότι πρέπει να υιοθετήσουν οι εκπαιδευτικοί για την ομαλή μετάβαση των παιδιών στο δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19; Παρακαλώ επιλέξτε τον βαθμό που θεωρείτε ότι κάθε πρακτική είναι σημαντική 1=καθόλου 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ και 5= πάρα πολύ

Πρακτικές που πρέπει να υιοθετήσουν οι εκπαιδευτικοί για την ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στο δημοτικό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19					
1. Συνάντηση πριν την έναρξη της μετάβασης με ολόκληρη την σχολική ομάδα και την οικογένεια με στόχο τη θεμελίωση στόχων και τον εντοπισμό των προκλήσεων	1	2	3	4	5
2. Συγκέντρωση πληροφοριών για τον μαθητή από το οικογενειακό και σχολικό του περιβάλλον (ενδιαφέροντα, ανάγκες, επιτυχημένες στρατηγικές, συγκεκριμένες συμπεριφορές, και προτιμήσεις)	1	2	3	4	5
3. Ανεπίσημη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του/της νηπιαγωγού με τον δάσκαλο της πρώτης τάξης	1	2	3	4	5
4. Καθημερινή επαφή με τους γονείς για την εξέλιξη της μετάβασης	1	2	3	4	5

5. Οικοδόμηση εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ νηπιαγωγείου, δημοτικού και 6. οικογένειας	1	2	3	4	5
7. Επιτρεπόμενος χρόνος στους μαθητές για εξερεύνηση και εξοικείωση με την καινούργια τάξη	1	2	3	4	5
8. Εξατομικευμένο πρόγραμμα μετάβασης για την κάλυψη των αναγκών και για τη βελτίωση της συμμετοχής κατά το μεταβατικό στάδιο	1	2	3	4	5
9. Ενημέρωση των γονέων σχετικά με τη διαδικασία της μετάβασης από το νηπιαγωγείο	1	2	3	4	5
10. Προγραμματισμός των επισκέψεων των παιδιών στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον	1	2	3	4	5
11. Συνάντηση όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού για το σχεδιασμό προγράμματος μετάβασης	1	2	3	4	5
12. Ενσωμάτωση του/της νηπιαγωγού στις εκπαιδευτικές συναντήσεις	1	2	3	4	5
13. Ενημέρωση του παιδιού σχετικά με το πρόγραμμα μετάβασης που θ' ακολουθήσει	1	2	3	4	5
14. Επικοινωνία πριν τη μετάβαση της οικογένειας με τον μελλοντικό δάσκαλο	1	2	3	4	5
15. Από κοινού διοργάνωση σχολικών γιορτών ή άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων μεταξύ νηπιαγωγείου και πρώτης τάξης δημοτικού	1	2	3	4	5
16. Από κοινού διοργάνωση εκδηλώσεων για γονείς ή/και για τους φορείς της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την ενημέρωσή τους αναφορικά με το θέμα της μετάβασης.	1	2	3	4	5
17. Την ενημέρωση των παιδιών που πρόκειται να βιώσουν την μετάβαση από ειδικούς επιστήμονες	1	2	3	4	5
18. Την ενημέρωση των γονέων των παιδιών από ειδικούς επιστήμονες	1	2	3	4	5